

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 34 • LETO: XXVIII

JESENICE, DNE 13. SEPTEMBRA 1979

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

JESENIŠKI KOVINARJI NA REPUBLIŠKEM TEKMOVANJU DOSEGLI IZREDEN USPEH

Letošnjega tretjega delovnega tekmovanja kovinarjev Slovenije se je udeležilo 205 delavcev iz vseh večjih delovnih organizacij. Tekmovali so varilci in to v elektroobločnem, plamenskem in polavtomatskem varjenju v zaščiti ogljikovega dioksida ter TIG postopku ter orodjarji, strugarji, rezkalci, brusilci in livarji. Železarna Jesenice je zastopala 19 tekmovalcev, ki so bili izbrani na internem tekmovanju. Trije od njih so dosegli prvo oz. drugo mesto in se bodo udeležili zveznega tekmovanja, ki bo v oktobru v Sarajevu. S to delovno manifestacijo so slovenski kovinarji prispevali k počastitvi 60-letnice ZKJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov.

Svečana otvoritev tekmovanja je bila pred okrašeno stavbo tehnične srednje šole. Udeležili so se je med drugimi član sveta federacije Franc Leskošek-Luka, predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner in predsednik republiškega odbora sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin Srečko Mlinarič. Srečko Mlinarič je v svojem govoru orisal dosežanja prizadevanja pri organiziranju takšnih tekmovanj. Poudaril je, da delovna tekmovanja odpirajo široke možnosti proizvajalcem, da se seznanijo s sodobno organizacijo

dela, s tehnologijo in dosežki na posameznih področjih in da si izmenjajo izkušnje, spoznanja in dosežke na področju samoupravljanja.

Za njim je govoril o pomenu tekmovanj predsednik medobčinskega sveta zveze sindikatov v Celju Ivan Kramar. Mešani pevski zbor pro-

(Nadaljevanje na 6. strani)

GOSPODARSKI SISTEM IN PLANIRANJE

Ocene izpolnjevanja sedanjih planskih predvidevanj kažejo nekatere uspehe, ki smo jih dosegli zaradi organizirane družbene aktivnosti na samoupravni osnovi. Hkrati opozarjajo, da nekaterih predvidevanj nismo uspeli uresničiti kljub pogostim posredovanjem tekoče ekonomske politike. Dogažalo se je celo, da so novo sprejeti ukrepi, ki naj bi odpravili slabost, udarili po drugi strani in spet klicali po spreminjanju pred kratkim sprejetih ukrepov.

Bolj pomembno, kot nadrobno razpredanje teh slabosti, je iskanje novih, sistemskih rešitev, ki bodo trdnije, dolgotrajnejše določala kate-

re dogovore, ukrepe moramo sprejeti, kako trdno jih moramo izpolnjevati! Vse to v prid tehtnejšemu, trdnjšemu planiranju, ki prehaja v domeno združenega dela. Kolikor bolj pretehtane in trdnjše bodo temeljne postavke naše gospodarske politike, toliko lažje bomo razvili samoupravni sistem planiranja.

Ce naj bo dohodek temeljni vzgib, usmeritev v planiranju, potem je treba skladno s sprejemanjem plana zagotoviti, da na nobenem nepredvidenem področju (pri tem mislimo zlasti na družbeno potrošnjo, režijo, investicije) potrošnja ne bo porasla nad planiranimi predvidevanji!

Pri zasnovi in sprejemanju plana za naslednje srednjeročno obdobje z vso upravičenostjo pričakujemo, da bodo znanstvene ustanove in ustrezni strokovnjaki dovolj tehtno dokazali, predvideli, kaj so realne zmogljivosti naše družbe tako v proizvodnji kot v potrošnji. Predvsem pa bi morali pred sprejetjem razčistiti in pokazati, kje so najnevarnejše črte ekonomske politike, česa

(Nadaljevanje na 6. strani)

VSESTRANSKA PODPORA NOVI ELEKTROJEKLARNI

V sredo, 5. septembra, so nas obiskali predstavniki Gorenjske regije in domače občine, da bi jih podrobneje seznanili s projektom nove elektrojeklarnice. Med gosti so bili poleg domačinov še sekretar medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko Zdravko Krivina, članica poslovnega odbora Temeljne banke Gorenjske M. Mitičeva, predsednik Gospodarske zbornice za Gorenjsko tov. Podjed in tov. Kopačeva, vodja službe sredstev v Temeljni banki Gorenjske.

Tov. Mitičeva je predvsem zanimala finančna konstrukcija te velike investicije in je ob podatkih pohvalila velik delež lastne udeležbe, ki jo nameravamo vložiti vanjo, saj je že v skladu s sedanjimi restriktivnimi ukrepi. Poudarila pa je, da si mora Železarna sama prizadevati pripeljati čim več sredstev v to naložbo na Gorenjsko, in sicer z združevanjem sredstev med nami kot proizvajalci in uporabniki proizvodov nove jeklarne.

Za tako pomembnim projektom, kot bo nova jeklarica, moramo stati vsi, zato je tov. Krivina predlagal, da pripravimo celovito informacijo za širši politični aktiv Gorenjske, v kateri naj bo posebno skrbno pripravljen kadrovski program, ute-

meljena lokacija, način združevanja dela in sredstev ter dana tudi politična opredelitev investicije.

V nadaljevanju razgovora je predsednik poslovnega odbora Štefan Nemec seznanil goste še z akcijskimi programi, ki izvirajo iz razprav ob polletnih poslovnih rezultatih ter delom in problematiko na nekaterih drugih področjih v Železarni.

Taki delovni obiski so izrednega pomena za seznanjanje s aktualnimi dogodki in sprotno reševanje odprtih vprašanj, zato želimo, da bi postali stalna praksa.

T. A.

DOSEŽENA PROIZVODNJA V AVGUSTU POD NAČRTOVANO

V mesecu avgustu je bil operativni program skupne in gotove proizvodnje postavljen nižje, kot je predvideval gospodarski načrt. Glavni vzrok za to je bil v predvidenem manjšem dotoku tujih toplo valjanih trakov in priprava vložka za potrebe TOZD Žičarna, Elektrode in Jeklovlek ter zaradi izvedbe glavnega remonta valjarne žice v septembru.

Vendar tudi programirana nižja skupna in gotova proizvodnja ni bila dosežena. Pri prvi smo dosegli 95,6 % glede na gospodarski načrt in 97,4 % na operativni program in pri drugi 90,7 %, oziroma 98,8 %. V TOZD Plavž in Jeklarna je k slabšemu proizvodnemu rezultatu pripomogla tudi okvara v kisikarni, ki je povzročila zmanjšanje količine kisika za nujne tehnološke potrebe. Stanje v posameznih TOZD je bilo naslednje:

TOZD PLAVŽ

Situacija pri proizvodnji se je v primerjavi z julijem poslabšala in zato načrtovana količina ni bila do-

sežena. Vzroka sta bila v ohladitvi plavža št. 2 in prenehanju dodajanja kisika vpihanemu zraku, kar ga zaradi okvare kisikarne ni bilo na razpolago. Specifična poraba vsipnega koksa je bila 672 kg na tono grodlja. To je za 20 kg na tono grodlja več kot v juliju in za 12 kg na tono grodlja več kot je predvideval gospodarski načrt.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je v avgustu precej zaostala za načrtovano proizvodnjo. V martinarni so zaradi remonta predčasno ustavili SM peč št. 6 in so tri dni obratovali samo s tremi SM

(Nadaljevanje na 3. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA AVGUST NEKOLIKO NIŽJI

Osební dohodek za avgust je sicer manjši od osebnega dohodka za julij, vendar ne v tolikšni meri, kot so znašali podatki za praznično delo v juliju. K temu je pripomogla nekoliko večja proizvodnja in s tem z normo in premijo izračunana učinkovitost delavcev. Precej se je povečalo skupno število plačanih ur, tako da pride na zaposlenega povprečno pol plačane ure več kot v juliju.

Delež živega dela v strukturi celotnega osebnega dohodka je enak kot prejšnji mesec, prav tako ni bistvenih sprememb v udeležbi posameznih sestavin živega dela. Omenili smo že praznične dodatke v juliju, zaradi katerih je bila skupna udeležba dohodkov rekordna. Čeprav za-

vzemajo popoldanski, sobotni in nadurni dodatek nekoliko večji delež, je skupna udeležba dodatkov za delo v posebnih časovnih pogojih 0,7 % oziroma 0,8 % manjša kot v juliju. Bistveno pa se je povečal delež

(Nadaljevanje na 2. strani)

Deseti jubilejni pohod slovenskih železarjev na Triglav (Foto F. Sluga)

GLEDE BOLEZENSKE ODSOTNOSTI SE VRTIMO V ZAČARANEM KROGU

Že nekaj časa je pri nas v delovni organizaciji Železarna, kakor tudi drugod, prisotno vprašanje velike bolezenske odsotnosti z dela, ki kljub vsaj besednim prizadevanjem, ne kaže nobenih znakov upadanja, naproti, le-ta vztrajno narašča. Odveč je poudarjati, da to kritično nazira sredstva zdravstvenega varstva s povečanim pritiskom na zdravstvene usluge, še bolj pa hromeče deluje na izvrševanje planskih nalog, motnje delovnega ritma in podobno, kar se seveda povezuje s slabšimi poslovnimi rezultati, kar znova negativno vpliva na nivo v okviru svobodne menjave dela dogovorjenih sredstev za zdravstveno varstvo.

Že nekajkrat je bilo v različnih sestavkih v našem Železarju poudarjeno, da je to nenormalni pojav glede na to, da so se gromozansko izboljšali delovni in življenjski pogoji delavcev. Ukinili smo obrate s težkimi delovnimi pogoji, ki so bili nemalokrat tudi zdravju škodljivi, izboljšali delovne pogoje domala pri vseh delih in opravilih, skrajšali smo delovni čas, izredno izboljšali življenjske pogoje delavcev in njihovih družin, dvignila se je prehrabena kultura... ob velikanskem izboljšanju zdravstvenega varstva tako v kvaliteti kot kvantiteti, čemur bi logično moralo slediti, še predvsem, ker gre za generacije, ki so doraščale v dosti dobrih življenjskih pogojih, zmanjševanje bolezenske odsotnosti z dela in ne obratno. Vse to pa pogojuje dvom o upravičenosti tako visoki bolezenski odsotnosti oziroma o pomembni prisotnosti tako imenovanih namišljenih bolnikov.

To vprašanje je sicer že dalj časa prisotno v samoupravnih organih zdravstvenih skupnosti pa tudi v organizacijah združenega dela, vendar vsa prizadevanja ostajajo brezuspešna. Vztrajnemu naraščanju bolezenske odsotnosti pa niso kos, tako pravijo, niti zdravstveni delavci. Morda je vzrok za to tudi v tem, ker smo v glavnem ostajali le pri ugotovitvah in pozivih, manj pa smo razmišljali o različnih konkretnih ukrepih, ki bi zajezili to naraščanje in postopno tudi zmanjševali bolezensko odsotnost, predvsem na račun neupravičenosti, ki je prav gotovo močno prisotna.

Zato prav gotovo ni slučajno v analizi možnosti razvoja SR Slovenije za obdobje 1981-1985, s smernicami za pripravo družbenega plana SR Slovenije v poglavju o zdravstvu med drugim predlagano:

— da bi močno naraščanje odsotnosti z dela zaradi nege obolelih otrok, ki so varovanci vzgojnovarstvenih organizacij, zavrla z ustreznimi organizacijskimi rešitvami in dogovoru med zdravstvom in otroškim varstvom v pogledu odpiranja bolniških oddelkov v vzgojno varstvenih organizacijah;

— da bi za krajšo bolezensko odsotnost, ki jo je največ in je dostikrat tudi neupravičena, kazalo preveriti realnost odstotka nadomestil, glede na to, da je bil lani zvišan od 80 na 90 %;

— da naj bi nadomestila za odsotnost z dela nad 15 dni prevzele skupnosti zdravstvenega varstva, kar bi z narodnogospodarskega stališča delovalo pozitivno na znižanje celotnih stroškov, predvsem zaradi večje kritičnosti zdravstva pri obravnavanju bolezenskih dni.

Pri nas v Železarni pa smo pred časom tudi že razmišljali, da bi v enem od samskih domov odprli bolniški oddelek, s čemer bi prav gotovo zmanjšali bolezensko odsotnost delavcev iz samskih domov, govorili pa smo tudi o različnih drugih ukrepih, kar vse je ostalo le pri besedah. Čas je, da bi od ugotavljanja in pozivanja prešli h konkretnemu ukrepanju, pri čemer pa je, kot smo navedli, v razpravo danih tudi že več pobud.

PRODAJA V AVGUSTU 13 % POD NAČRTOVANO

Planirana količina prodaje za mesec avgust je znašala 39.985 ton, prodali pa smo 34.776 ton naših izdelkov, kar je 5209 ton ali 13 % manj kot smo načrtovali. S to prodajo smo ustvarili 490,8 milij. din osnovne realizacije, ki se je povečala za 2,2 milij. din z realizacijo storitvenih TOZD, za 7 milij. din z ostalo realizacijo in za 6,3 milij. din z realizacijo TOZD Kovinoservis.

Skupna realizacija v avgustu je znašala 605,3 milij. din in je bila za 54,5 milij. din ali 10 % nižja od načrtovanih 560,8 milij. din realizacije. Dosežena prodajna cena pa je v povprečju preseгла planirano prodajno ceno za 4 %. Količinsko za 10 % ostajamo za prodajo, ki smo jo dosegli v lanskem avgustu, medtem ko

(Nadaljevanje na 7. strani)

DELAVCEM TOZD IN DELOVNIH SKUPNOSTI

V današnji številki Železarja objavljamo predlog statuta železarne, o katerem bomo glasovali na referendumu v s o b o t o , 15. septembra 1979.

Priporočamo vsem delavcem temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, zlasti pa delegatom in članom samoupravnih organov, vodstvom temeljnih organizacij in volilnim komisijam, da prilogo »STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE JESENICE« s h r a n i j o , ker bo ta veljal, če se bomo na referendumu odločili in s potrebno večino glasovali »ZA«.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

OSEBNI DOHODEK ZA AVGUST NEKOLIKO NIŽJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolezenske odsotnosti, zlasti do 30 dni.

Zaslужek meseca avgusta je za 1,7% manjši kot v juliju in znaša 7736 din na zaposlenega. Za 28,2% je večji od povprečja leta 1978 in za 29,2% večji kot avgusta lani. Brez bolezenske odsotnosti nad 30 dni in ostalih refundacij znaša osebni dohodek za avgust 7512 din na zaposlenega, kar je 8% več od planiranega povprečnega osebnega dohodka za Železarno v letu 1979. Zaradi manjšega števila zaposlenih (deloma tudi zaradi pogodbenega dela upokojenec, katerih zaslužek bremeni materialne stroške) je skupni znesek izplačanega neto osebnega dohodka v breme Železarne le 5,3% večji od planiranega povprečnega zneska za en mesec. Kumulativno presegamo planirane osebne dohodke le za 1%, ker v prvih šestih mesecih nismo dosegli plana.

Novejših podatkov o gibanju življenjskih stroškov v avgustu žal nismo zasledili. Glede na trend v preteklih mesecih lahko sklepamo, da so življenjski stroški v primerjavi s povprečjem leta 1978 že skoraj dosegli nivo povečanja osebnih dohodkov v Železarni.

Čeprav številke kažejo, da bomo za avgust prejeli manjši osebni dohodek kot za julij, pa nas izplačilo osebnega dohodka ne bo preveč razočaralo. V juliju smo se solidarnostno odpovedali sedemurnemu zaslužku, zato bo dejansko izplačilo za avgust povprečno vsaj za 100 din večje od izplačila za julij.

Po tej varianti je osebni dohodek na zaposlenega manjši kot v juliju le v naslednjih štirih TOZD: Plavž, Jeklarna, Vzdrževanje in Energetika, vendar tudi ti zaostanki niso izraziti. Pri večini TOZD in v vseh treh delovnih skupnostih skupnih služb pa bo dejansko izplačilo približno enako izplačilo za julij po odbitku solidarnostnega zneska.

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV

Obdobje	ur/os.	din/uro	din/os.	din/182 ur	% uč.	ind. OD
1. 1976	189,0	22,37	4.227	4.071	31,9	70,1
1. 1977	189,6	25,86	4.904	4.707	33,0	81,3
1. 1978	188,9	31,94	6.034	5.813	34,6	100,0
I - III 79	187,7	37,66	7.071	6.854	33,7	117,2
april	190,3	38,78	7.381	7.058	34,2	122,3
maj	190,1	39,15	7.441	7.125	36,0	123,3
junij	188,3	38,14	7.183	6.941	35,3	119,0
I - VI 79	188,7	38,18	7.203	6.949	34,5	119,4
julij	191,5	41,10	7.870	7.480	35,1	130,4
avgust 79	192,1	40,30	7.736	7.335	35,4	128,2
avgust 78	191,3	31,29	5.987	5.695	34,5	99,2
I - VIII 79	189,4	38,80	7.353	7.062	34,7	121,9
I - VIII 78	188,3	29,27	5.511	5.327	34,7	91,3

STRUKTURA OD ZA AVGUST

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zap.	Struktura OD v %	21=100	18=100	16=100
1. Osnovni OD	25.847.779	3.887	50,2	51,8	53,2	
2. Učinek	9.137.190	1.374	17,8	18,3	18,8	
3. Stim. za prod.	1.863.219	280	3,6	3,7	3,8	
4. Oc. del. prisp.	3.385.130	509	6,6	6,8	7,0	
5. Skupaj 1-4	40.863.209	6.050	78,2	80,6	82,8	
6. Nočni dodatek	1.861.817	280	3,6	3,7	3,8	
7. Popold. dod.	1.065.155	160	2,0	2,1	2,2	
8. Sobotni dod.	239.443	36	0,5	0,5	0,5	
9. Nedelj. prib.	735.170	111	1,4	1,5	1,5	
10. Nadurni prib.	1.015.394	153	2,0	2,0	2,1	
11. Skupaj 6-10	4.916.979	740	9,5	9,8	10,1	
12. Otežk. dodat.	612.215	92	1,2	1,2	1,3	
13. Dod. za del. d.	2.004.807	301	3,9	4,0	4,1	
14. Sobotni dopust	655.242	99	1,3	1,3	1,4	
15. Ost. dod. dopl.	149.911	23	0,3	0,3	0,3	
16. Skupaj 5+11 do 15	48.572.472	7.305	94,4	97,2	100,0	
17. Nadomest. OD za bol. ods. do 30 dni	1.377.997	207	2,7	2,8	2,8	
18. Skupaj 16+17= OD iz sredstev DO	49.950.469	7.512	97,1	100,0	102,8	
19. Nadomest. OD za bol. ods. nad 30 dni	1.460.691	220	2,8	2,9	3,0	
20. Ostalo refund.	26.196	4	0,1	0,1	0,1	
21. Izpl. neto OD	51.437.356	7.736	100,0	103,0	105,9	

POSPEŠITEV IZDELAVE RAZVIDA DEL IN NALOG

Na razvid (ali katalog) del in opravil se že dolgo pripravljamo, pa so na zadnjem poslovnem kolegiju kljub temu ugotovili, da v posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih delo ne napreduje po načrtu, oziroma z njim ponekod sploh še niso pričeli. Tam, kjer so se s prvimi tremi fazami že spoprijeli (1 - razčlenitev delovnih procesov, 2 - izdelava seznama delovnih nalog, 3 - rangiranje zahtevnosti delovnih nalog), pogrešajo koordinacijo med temeljnimi organizacijami, ker imamo celo vrsto podobnih ali celo enakih del in opravil.

Vodje temeljnih organizacij so izrazili željo po večji strokovni pomoči s strani odseka za študij dela in časa, kjer pa že doslej ugotavljajo različne pristope in različno ostrino pri pripravi katalogov.

Ponovno je bilo na kolegiju poudarjeno, da katalog pomeni v bistvu inventuro dela v temeljni organizaciji in ni le organizacijsko kadrovski akt, medtem ko vrednotenje delovnih nalog predstavlja

samostojno fazo, ki jo je treba ločiti do razvida.

Poslovodni kolegij je glede na vse ugotovitve sklenil, da se delo prvih treh faz kataloga pospešeno nadaljuje in da jih v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih zaključimo do konca oktobra. Medtem naj odbor za uresničevanje zakona o združenem delu pripravi osnutek samoupravnega sporazuma o enotni metodologiji za sestavo razvida del in nalog in ga predloži delavskim svetom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Tudi ob tej pomembni obveznosti je bilo kot že dostikrat doslej ugotovljeno, da v okviru Slovenskih železarn premalo usklajeno delujemo, čeprav se srečujemo s podobnimi problemi.

Železarski globus

ITALIJA

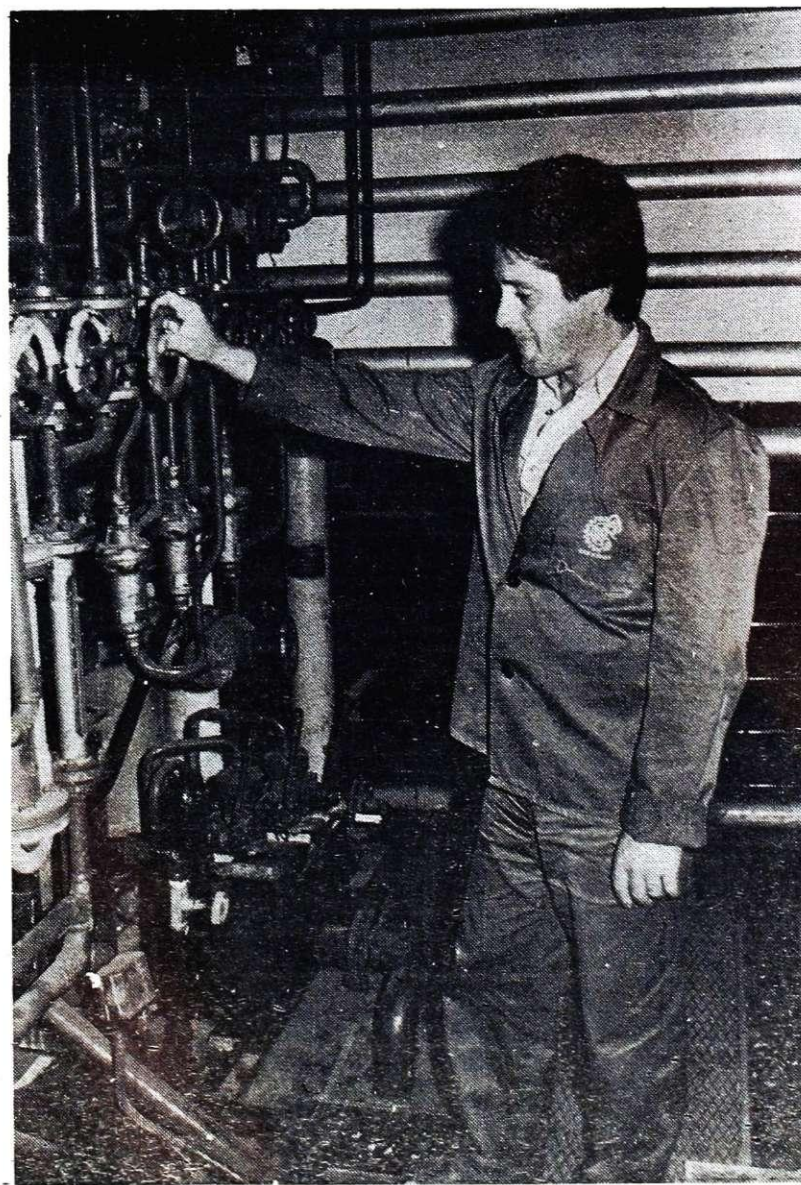
Nejasna situacija je nastala okoli projekta iranske integralne železarnice Baudar Abbas, ki jo gradi italijansko državno podjetje Italimpiadi. Iranska vlada zahteva ponovno obnovitev pogodbe, ki bo verjetno mnogo neugodnejša za italijansko podjetje kot je bila prejšnja. Ob koncu preteklega leta je imelo to podjetje naročilo za železarno Baudar Abbas v vrednosti 1,44 milijarde dolarjev. Do zdaj je bilo plačano samo 200 milij. dolarjev, kar je komaj pokrilo stroške opreme dobavljene do konca letošnjega marca.

JAPONSKA

Čeprav zveni nekoliko neverjetno, vendar je imela naftna kriza med drugim tudi za posledico pomankanje in višjo ceno brežvišnih cen potrebnih pri vrtnanju na nahajališčih nafte. Z naglim naraščanjem cen nafte postajajo vedno bolj ekonomsko zanimiva naftna nahajališča globoko pod morjem in na oddaljenih ter za izkoriščanje neprimerenih krajih, kjer je tudi potrebno več jeklenih izdelkov za normalno delo. To situacijo dobro čutijo japonski proizvajalci cevi in opreme za vrtnanje nafte, ki so letos prodali več kot kdajkoli prej. Samo cevi, potrebne za črpanje nafte, so prodale japonske železarne v fiskalnem letu 1978 do 1979 765.000 ton kar je za 80.000 ton več kot leto prej in njihov izvoz se je povečal za 36%. Čeže, da se bo tudi v bodoče prodaja teh izdelkov odvijala vsaj tako ugodno, če ne bolj kot letos.

KANADA

Ta država je postala za Avstralijo in ZDA tretji največji dobavitelj premoga za koksiranje japonskih železarn. Letos bo dobavila 1 milij. ton tega premoga kar je okoli 20% celotne japonske porabe. Glavni rudniki so v provinci Alberta in Britanski Kolumbiji, kjer cenijo skupne zaloge premoga za koksiranje na približno 18 milijard ton.

Sodelavec v vodikarni v TOZD HV Jesenice (IK)

Ker leto dni in pol, odkar smo izvolili posebne delegacije za samoupravne interesne skupnosti in zbor združenega dela skupščine občine, nisem imel kot delavec niti ene priložnosti, da bi, na primer, povedal svoje mnenje o skupni in splošni porabi, oziroma svoje mnenje o programih in izvajanju le-teh na vzgojnoizobraževalnem področju, v kulturi, telesni kulturi, zdravstvu, socialnem skrbstvu in drugih interesnih področjih, za kar ta čas prispevam 28,85% svojega osebnega dohodka, sem se odločil za odprto pismo mojim delegatom. Pri tem razmišljanju sem imel predvsem v mislih besede predsednika Tita, ki jih je izrekel na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije:

»Uspešno delovanje samoupravnega delegatskega sistema zahteva tesno in stalno povezanost članov delegacij in delegatov z delovnimi ljudmi in občani, s katerimi vsak dan delajo in živijo, zlasti pa delegatov s svojo delegacijo. Delegacije oziroma delegati dobivajo iz takšnega neposrednega spoznanja in stika usmeritev za svoja stališča v skupščinah in drugih samoupravnih organih in resnično lahko neposredno izrazijo voljo in interese delovnih ljudi, ki so jih izvolili. Toda takšna medsebojna povezanost delegatov s svojo delegatsko osnovo pogosto ni dosežena, tako da nekateri delegati nastopajo samo v svojem imenu in ravnaajo kot v predstavnikiškem sistemu.

Stalna povezanost delegacij in delegatov z delovnimi ljudmi in občani mora biti osnova za kontrolo delovanja delegacij in delegatov, za oceno njihovega dela in odgovornosti in tudi za oceno dela in odgovornosti samoupravnih in izvršnih organov pri sprejemanju in izvajanju sklepov. So pojavi, da sprejeti sklepi ne ustrezajo resničnim potrebam in interesom delovnih ljudi, še pogostejši pa je primer, da se samoupravno sprejeti sklepi ne uresničujejo. V teh primerih je potrebno sprožiti vprašanje odgovornosti delegatov in samoupravnih organov. Vprašanje odgovornosti je sploh ena od bistvenih stvari pri delovanju delegatskega sistema...

V naši železarni smo pravice in odgovornosti delegatov, delegacij in konference delegacij zelo konkretno in jasno opredelili v pravilniku o samoupravnem informiranju in komuniciranju v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. To je že naš drugi pravilnik, tokrat dopolnjen z določili zakona o združenem delu, ki opredeljuje ta vprašanja. Prvega smo sprejeli po predhodni javni razpravi 20. maja 1975, drugega, dopolnjenega in razširjenega pa 26. aprila letos. Toda tako kot na mnogih drugih področjih smo tudi tu stvari zelo natančno in konkretno opredelili — ustavilo pa se je pri doslednem in odgovornem uresničevanju zapisanega.

Čeprav je v ustavi in zakonih zelo jasno opredeljena osebna odgovornost delegatov do delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih in krajevnih skupnostih, o tej odgovornosti le redkokdaj govorimo, ni pa še bilo primera, da bi kdorkoli začel postopek za odpoklic delegata, če le-ta ne uresničuje z ustavo in zakonom opredeljene pravice in dolžnosti. Ob vsem tem in ob dokaj spremenljivem delovanju delegatskega sistema se človek ne more znebiti vtisa, da delovanje delegatskega sistema prepuščamo preveč stihiji, čeprav vemo ali bi vsaj morali vedeti, da je delegatski sistem pot in sredstvo pri uresničevanju oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Zato delovanje delegatskega sistema ne moremo in ne smemo prepuščati stihiji, temveč morajo biti v njem angažirane vse socialistične in demokratične ustvarjalne sile družbe kot celote in v konkretnih sredstvih.

VPRAŠANJE MOJIM DELEGATOM

»Bistveno obeležje in značilnost socialistični samoupravni demokraciji kot posebni demokratični obliki diktature proletariata daje prav delegatski sistem,« poudarja Edvard Kardelj v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. »To je oblika,« pravi v nadaljevanju, »organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in občanov, tako za izvajanje oblasti, kakor tudi za upravljanje družbenih zadev na temelju samoupravljanja.« Da naša socialistična samoupravna družba temelji na oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, smo opredelili z našo ustavo pred petimi leti. Ker je to izjemno važna naloga pri nadaljnji krepitvi socialistične demokracije, bi se morali ob tem kritično soočiti s tem, kakšna sta položaj in odgovornost subjektivnih socialističnih sil v delegatskem sistemu.

Čeprav je naš delegatski sistem šele na začetku svojega razvoja, moramo poudariti, da ni več tako »mlada«, saj je od sprejema ustave, ki je opredelila delegatski sistem, preteklo že pet let in pol. Marsikaj je res še nedorečenega in ravno zato bi morale subjektivne socialistične sile dobiti prostor znotraj delegatskega sistema in bolj organizirano in predvsem odgovorno dograjevati tisto, kar nam za uspešno delovanje še manjka, predvsem pa z večjo odgovornostjo uresničevati vse tisto, kar je jasno in opredeljeno v ustavi, zakonu o združenem delu in drugih sistemskih zakonih in v naših samoupravnih dokumentih.

Danes žal praksa kaže še na mnoge slabosti, ki niso pogojene niti z razvojnimi težavami, niti z nedorečenostjo, ampak izključno z odsotnostjo subjektivnih socialističnih sil znotraj delegatskega sistema, ker smo premalo delali na tem, da bi utrdili položaj in odgovornost subjektivnih socialističnih sil v delegatskem sistemu. Zato najbrž moj primer v Železarni ni osamljen, da v letu in pol, odkar smo v večini TOZD in delovnih skupnosti izvolili posebne delegacije, še nisem imel prilike spoznati delegacije oziroma delegata, ki me, oziroma, ki nas zastopa v skupščinskem sistemu.

V tem je tudi vzrok, ker se v nekaterih primerih ne sestajajo niti delegacije, da nekateri delegati nastopajo samo v svojem imenu in da ne izražajo naših skupnih potreb in interesov in da so zato tudi sklepi nemalokrat oblikovani mimo teh potreb in interesov. Potem pa se včasih začudeno gledamo, zakaj se tako oblikovani sklepi, mimo potreb in interesov delavcev ne izvajajo. Aktivna povezanost članov delegacij in delegatov s svojimi volivci ne pomeni samo to, da delegati od njih dobijo usmeritev za svoja stališča v skupščinah in drugih samoupravnih organih, temveč tudi odgovornost članov delegacij in delegatov, da se na osnovi volje in interesov delovnih ljudi oblikovani sklepi in stališča tudi dosledno uresničujejo v praksi. Čeprav so v uvodu poudarjene le družbene dejavnosti, pa je potrebno poudariti, da taka delegatska razmerja veljajo povsod. Ali ni podobno tudi v naših delavskih svetih. Mnogo sklepov in stališč oblikujemo, ne da bi se prej soočili z interesi in potrebami delavcev, to se pravi mimo njih, in če pri tem delegati ne uresničujejo svoje odgovornosti, da se za uresničevanje sprejetih sklepov in stališč v praksi tudi borijo, potem je razumljivo, zakaj se še tako razhajamo med besedami (beri stališči in sklepi) in dejanji.

Po vsem tem razmišljanju bi lahko to pisanje naslovili ne samo na mojega in našega delegata, ampak tudi na vse subjektivne socialistične sile v TOZD in delovnih skupnostih.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 17. 9.	RAVNIK JOŽE	BURJA ANTON, st.
TOREK – 18. 9.	MLAKAR FLORIJAN	TELALOVIC AHMED
SREDA – 19. 9.	RAVNIHAR PETER	LEBAN IVO
ČETRTEK – 20. 9.	NOVŠAK AVGUŠTIN	ROTAR VINKO
PETEK – 21. 9.	BERNIK FRANC	KAVČIČ EDO
SOBOTA – 22. 9.	DROLC MARJAN	MARKEŽ VALENTIN
NEDELJA – 23. 9.	URH MATIJA	SLIVNIK ALOJZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanje št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 17. do 22. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar,
popoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar.

V soboto, 22. septembra, samo dopoldan III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar.
Dispanzer za borbe od 10.30 do 12. – II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

Zobna ambulanta:
Dopoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar;
popoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

V soboto, 22. septembra, samo dopoldan I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.

V sredo, 19. septembra, I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar, od 7. do 13. ure.

V torek, 18. septembra, in v četrtek, 20. septembra, dodatno za Železarno od 7. do 13. ure II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej in od 13. do 19. ure I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure in popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

ODHOD NA IZLET
PO POTEH AVNOJ

Obveščamo člane društva, ki so se pravočasno prijavili za izlet po poteh AVNOJ, da bo odhod avtobusa v petek, 21. septembra, ob 14. uri izpred Čufarja s postanki na vseh postajališčih do Radovljice.

Odbor

ZIT VABI NA OGLED
VELESEJMA

V torek, 18. septembra, bo Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice organizirala ogled mednarodnega jesenskega zagrebškega velesejma.

Odhod s parkirnega prostora Železarne je ob 6. uri.
Članom – udeležencem plačamo prevoz in vstopnico. Udeleženci naj koristijo svoj redni letni dopust.

Prijava znaša 100 din. Prijave zbira Vinko Rekar, interni tel. 245 do sobote, 15. septembra, do 14. ure.

IO ZIT občine Jesenice

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE
TER ODPREME V AVGUSTU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	družbeni plan	program	izvršitev	4/2	4/3	družbeni plan	program	izvršitev	9/7	9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Plavž	14.300	14.300	12.787,6	89,4	89,4							
Jeklarna	40.600	39.500	36.681,4	90,3	92,9							
– SM jeklarna	25.400	24.300	22.449,1	88,4	92,4							
– El jeklarna	15.200	15.200	14.232,3	93,6	93,6							
– ASEA	6.950	6.950	6.661,0	95,8	95,8							
– LM	8.100	8.100	7.450,9	92,0	92,0							
BBC	150	150	120,4	80,3	80,3							
Livarna	155	155	156,2	100,8	100,8	55	55	38,3	69,6	69,6	38,3	
– jeklolivarna	150	150	152,0	101,3	101,3	50	50	38,2	76,4	76,4	38,2	
– kovinolivarna	5	5	4,2	84,0	84,0	5	5	0,1			0,1	
Valjarna bluming-štel	37.800	36.460	38.099,1	100,8	104,5	7.240	5.900	5.175,6	71,5	87,7	4.788,4	
– bluming	20.900	20.900	23.953,0	114,6	114,6	400	400	313,7	78,4	78,4	280,7	
– štel-razrezovalnica		12.760	11.371,8		89,1		2.700	2.190,6		81,1	2.040,4	
– štel-termična obdelava	16.900	2.800	2.774,3	83,7	99,1	6.840	2.800	2.671,3	71,1	95,4	2.467,3	
Valjarna žice in profilov	9.740	9.740	10.164,1	104,4	104,4	2.580	680	1.755,1	68,0	258,1	1.147,6	
– valjarna žice	9.740	9.740	9.877,3	101,4	101,4	2.580	680	1.748,2	67,8	257,1	1.140,8	
– valjarna profilov			286,8					6,9			6,8	
Valjarna debele pločevine	8.810	8.810	8.397,0	95,3	95,3	8.690	8.690	8.260,3	95,1	95,1	7.592,5	
Hladna valjarna Bele	7.900	7.900	8.321,0	105,3	105,3	7.800	7.800	8.241,9	105,7	105,7	8.150,0	
Hladna valjarna Jesenice	2.480	2.480	2.494,3	100,6	100,6	2.290	2.290	2.429,8	106,1	106,1	2.553,0	
Žičarna	5.300	5.300	5.007,5	94,5	94,5	3.890	3.890	3.767,8	96,9	96,9	3.920,0	
Profilarna	2.780	2.780	2.059,8	74,1	74,1	2.570	2.570	1.880,5	73,2	73,2	1.957,8	
– HOP	2.600	2.610	1.919,0	73,8	73,5	2.430	2.440	1.727,1	71,1	70,8	1.809,8	
– ronle	20	20				20	20					
– diski	110	110	80,5	73,2	73,2	110	110	80,6	73,3	73,3	76,1	
– cestna ograja	50	40	60,3	120,6	150,8	10		72,8	728,0		71,8	
Skladišče 38	165	165	141,0	85,5	85,5	165	165	141,0	85,5	85,5	141,0	
Vratni podboji	100	70	86,5	86,5	123,6	100	70	84,3	84,3	120,4	105,1	
Jeklovlek	1.260	1.260	1.527,1	121,2	121,2	1.260	1.260	1.524,5	121,0	121,0	1.542,4	
Elektrode	2.390	2.390	2.104,2	88,0	88,0	2.195	2.195	1.956,4	89,1	89,1	1.897,7	
– elektrode + varilna žica	1.840	1.840	1.456,8	79,1	79,1	1.830	1.830	1.452,6	79,4	79,4	1.414,3	
– varilni prašek	70	70	120,8	172,6	172,6	70	70	119,8	171,1	171,1	99,4	
– suha elektrodna masa	100	100	105,6	105,6	105,6	100	100	105,6	105,6	105,6	105,6	
– ognjevdzdržni material	380	380	421,0	110,8	110,8	195	195	278,4	142,8	142,8	278,4	
Želblarna	900	900	761,5	84,6	84,6	900	900	760,4	84,5	84,5	665,0	
ŽELEZARNA	134.680	132.210	128.788,3	95,6	97,4	39.735	36.465	36.015,9	90,6	98,8	34.498,8	
Elektrode Zagreb						250	250	260,4	104,2	104,2	260,4	
SKUPAJ	134.680	132.210	128.788,3	95,6	97,4	39.985	36.715	36.276,3	90,7	98,8	34.759,2	

(Nadaljevanje s 1. strani)

pečmi. V elektrojelarni je bil remont na ASEA peči slabo izveden, zato so imeli daljši zastoj, pa tudi na Lectromelt peči je bilo trajanje remonta predolgo. V obeh jeklarnah je negativno vplivalo na potek proizvodnje tudi pomanjkanje kisika za tehnološke potrebe, ker ga je bilo zaradi okvare kisikarne manj na razpolago.

Pri vlivanju jekel dinamo kvalitete je bila situacija pri izpolnjevanju predpisanega programa v avgustu enaka kot v juliju. Skupno je bilo naročenih 749 blokov (107 šarž) in odlihtih 657 (100 šarž) ali 87,7 %.

Pri izpolnjevanju skupnega proizvodnega programa je martinarna izdelala 88,7 % po programu naročenih šarž in elektrojelarna 87,5 %. Ob upoštevanju dogovorjenega tehnološkega rizika 5,0 % v martinarni in 6,0 % v elektro jeklarni je bilo v prvi 6,0 % in v drugi 6,5 % zgrešenih šarž. V martinarni je bila v primerjavi z julijem v tem pogledu situacija za 4,5 % in v elektrojelarni za 1,0 % slabša.

Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo v avgustu odlito 34 šarž ali 2140 ton.

TOZD LIVARNA

Ta temeljna organizacija je z gospodarskim načrtom predvideno količino dosegla. Zunanji naročnikom je bilo odpremljeno 38,3 tone jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA
BLUMING-ŠTEKEL

Valjarna bluming-štel je v avgustu, kljub visokim obratovalnim zastojem (37,94 %), načrtovano skupno proizvodnjo dosegla. Valjarna bluming je načrtovano proizvodnjo presegla, valjarna štel pa je zaradi večkratne okvare naprave za odbrizgovanje okujine, podaljšane remonta bluminga in okvare hidravlike na škarkah ni dosegla. Potisna

peč je obratovala od 1. do 5. in od 20. do 31. avgusta ter je prevajala 6608 ton domačih in tujih slabov. Direktno valjanje toplovaljanih trakov kvalitete dinamo je potekalo boljše kot v juliju.

TOZD VALJARNA ŽICE
IN PROFILOV

V valjarni žice je bil začetek avgusta v proizvodnem smislu zelo slab, vendar se je kasneje situacija izredno popravila. In to ne pri vzdrževalnih, temveč pri ostalih zastojih, kar je bila v precejšni meri posledica izpolnitve posade z delavci iz valjarne profilov, ki je ta mesec prenehala obratovati. Zato je bila dosežena tudi solidna skupna proizvodnja, medtem ko je bilo skupnih zastojev na obratovalni čas 42,08 %.

Valjarna profilov je obratovala samo še prve tri dni v preteklem mesecu in s 5. avgustom 1979 je dokončno prenehala z obratovanjem.

TOZD VALJARNA
DEBELE PLOČEVINE

V mesecu avgustu je ta valjarna precej zaostala za načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo. Glavna vzroka sta bila visoka bolezenska odsotnost delavcev in težave pri uvajanju zemeljskega plina kot goriva na obeh pečeh za ogrevanje slabov.

TOZD HLADNA VALJARNA
BELA

Zaradi premajhnih dobav TVT iz tujih virov je bila v avgustu v tej TOZD precejšna kriza z vložkom. Zaradi koriščenja medfaznih zalog se to v tem mesecu še ni poznalo na proizvodnem rezultatu, bo pa postalo kritično v septembru.

V avgustu je bila izvedena tudi predelava vseh peči na zemeljski plin. Ker se je predelava na liniji za toplotno obdelavo TVT dinamo kvalitete zavlekla, je tudi njihova proizvodnja v avgustu nižja kot je

bilo načrtovano, in sicer 1960 ton. Nerjavnih kvalitet je bilo izdelanih 271 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA
JESENICE

Hladna valjarna Jesenice je v avgustu dosegla načrtovano skupno proizvodnjo in to kljub večji okvari valjavskega stroja V. Demag, ki bo popravljen šele v septembru, pomanjkanju TVT širine nad 400 mm in velike odsotnosti delavcev. Izdelanih je bilo 569 ton dinamo trakov (v juliju 539 ton) in 247 ton nizko-legiranih in visokoogljčnih kvalitet (v juliju 231 ton).

TOZD ŽIČARNA

Z družbenim načrtom predvidena skupna proizvodnja v avgustu ni bila dosežena. Vzrok za to je bila slabša preskrba z vložkom in povečana odsotnost delavcev. Po kvalitetnem asortimentu je bilo izdelane 864 ton patentirane žice (v juliju 999 ton), 404 tone VAC žice (v juliju 470 ton) in 128 ton EPP žice (v juliju 78 ton).

TOZD PROFILARNA

V avgustu je Profilarna precej zaostala za načrtovano skupno in gotovo proizvodnjo. Bile so občasne težave z vložkom, razen tega pa jih je pestila velika odsotnost delavcev.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja naročil je bil operativni program postavljen nižje kot je predvideval gospodarski načrt in je bil tudi dosežen.

TOZD JEKLOVLEK

Zaradi letnega remonta vlečne linije Blow-knox je bil gospodarski načrt skupne proizvodnje postavljen nižje, vendar je bil precej presežen.

TOZD ELEKTRODE

V avgustu načrtovana skupna in gotova proizvodnja ni bila dosežena. Glavna vzroka za to sta bila: težave z vložkom v prvi polovici meseca in zelo velika odsotnost delavcev.

TOZD ŽEBLARNA

Načrtovana skupna proizvodnja ni bila dosežena zaradi obasnih težav s preskrbo vložka iz TOZD Žičarna.

A. Karba

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Kawasaki Steel Co. pripravlja gradnjo poskusne naprave, ki bo omogočila pretvarjanje premoga, ki sicer ni ali pa je manj primeren za koksiranje, v premog, primeren za proizvodnjo koksa. Postopek bo hidrometalurški (mokri) in se bo odvijal brez ogrevanja. Ekonomske in tehnične možnosti tega postopka so bile preizkušene in dokazane z vrsto poskusov in raziskav. Za celoten projekt s to poskusno napravo bo družba investirala 15 milij. dolarjev in pričetek obratovanja je predviden za konec leta 1980.

KITAJSKA

V tej državi je približno 60 % vseh svetovnih zalog wolframa. Delegacija strokovnjakov za to kovino iz ZDA, ki je pred nedavnim obiskala rudnike wolframove rude in tovarne za predelavo te kovine, je po svoji vrnitvi poročala, da je industrija wolframa v LR Kitajski dobro razvita in ne zaostaja mnogo za tehničnimi standardi industrijskih držav zahodnega sveta. Leta 1978 je dosegla poraba wolframa 24.750 ton, od tega so samo ZDA porabile 8.100 ton ali 32,7 %.

ZDA

Po ameriških podatkih je dosegla leta 1978 svetovna proizvodnja kovin, ki spadajo v skupino platine (platina, paladij in rodij) 175,7 ton, od tega približno dve tretjini v Sovjetski zvezi. Samo ZDA so porabile v preteklem letu 59,7 ton teh kovin, in sicer 37 % v avtomobilski industriji za katalizatorje pri napravah za zmanjševanje onesnaževanja z izpušnimi plini, 15 % v kemični industriji, 20 v elektrotehnični industriji in ostanek med drugim tudi v medicini in draguljarstvu. Ker Sovjetska zveza nekoliko zadržuje prodajo platine na svetovnem tržišču, kaže, da bodo težave s preskrbo in tudi ceno, ki bo verjetno narasla.

Železarski globus

TOZD Valjarna bluming štekel

1. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V petek, 7. septembra, je bila prva redna seja odbora samoupravne delavske kontrole, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Marko Ivančič. Obravnavali so štiri točke dnevnega reda.

Po pregledu sklepov predhodne seje je bilo ugotovljeno, da so bili sklepi izvršeni, razen sklepa, ki se nanaša na popravek kategorije delavca na vročem navijalcu. Vodja TOZD je poudaril, da bo s 1. 1. 1980 stopila v veljavo metodologija razvida delovnih nalog in opravil. S tem bo tudi na hladnem navijalcu rešen problem vrednotenja dela operaterja. V primeru pa, da metodologija ne bo izdelana do tega datuma, se morajo vsa problematična dela in opravila reševati po starem postopku.

Člani odbora so bili seznanjeni tudi s polletnim poročilom TOZD. Ob pregledu je bilo ugotovljeno, da so stroški proizvodnje močno narasli in da je bilo povišanje objektivnega značaja. V bodoče si bo potrebno prizadevati, da se vsi ti stroški zmanjšajo. Odbor je potrdil sklepe in stališča, ki naj bodo osnova akcijskega in stabilizacijskega programa v drugi polovici leta, ki jih je že predhodno obravnaval in potrdil tudi delavski svet temeljne organizacije.

Ena od postavk za izboljšanje dela je redna kontrola šarž pri prevzemu, kontroliranje dela brusilcev in sprotno ugotavljanje napak. Več pozornosti je treba posvetiti tudi kvaliteti dela in ne samo kvantiteti. Odbor samoupravne delavske kontrole je soglašal s predlogi in stališči delavskega sveta in odbora za gospodarstvo ter jih v celoti podprl.

Inventurna komisija na Javorniku je pregledala poslovanje skladišča v tem oddelku in ugotovila, da je poslovanje brezhibno in brez pripomb. Vodja TOZD je naglasil, da je potrebno zaostri kontrolo prihodov in odhodov z dela. Prav tako je član odbora seznanil s pomanjkanjem delavcev in dodal, da je več pozornosti treba nameniti zaposlenim, oziroma naj bi vsi z večjo delovno disciplino pripomogli k boljšim delovnim rezultatom.

Odbor samoupravne delavske kontrole je obravnaval problematiko nadurnega dela in vsi člani odbora so bili mnenja, da naj se nadure opravljajo samo po potrebi. V TOZD je izredno pomanjkanje delavcev in vse nadure so bile opravljene upravičeno.

Člani odbora so poudarili, da je izredno visok odstotek nadur v drugih TOZD, ki ne izkazujejo zadovoljivega dela in da se je tudi pri tem treba ravnati po zakonu o delovnih razmerjih, ki dovoljuje nadurno delo preko rednega delovnega časa le 12 ur tedensko.

Pod zadnjo točko dnevnega reda so obravnavali tekoče probleme. Po-

trebno je ukrepati, da se uredi obračunavanje izmečka s TOZD Jeklarne. Natančno je treba raziskati vzroke zamenjav med šaržami, ker gre prevelika količina materiala v odpadno železo.

Člani odbora so sprejeli sklep, da vodje oddelkov, kjer pride do zamenjav, natančno raziščejo vzroke in da se proti kršiteljem uvede disciplinski postopek. V primeru večjega izmeta, katerega izvor ni v TOZD

2. SEJA ODBORA ZA INFORMIRANJE PRI DS ŽELEZARNE

V četrtek, 6. septembra, so se člani odbora za informiranje zbrali na drugi redni seji odbora in obravnavali naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, anketa o mnenjih bralcev Železarnja o Železarnju, dopisniki Železarnja iz temeljnih organizacij in razno.

Pregled sklepov prejšnje seje je podala vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja Albina Tušar. Pri pregledu so člani odbora ugotovili, da so sklepi izvršeni, nekateri pa so še v izvajanju, ker so daljšega značaja.

Spremenili so sklep 1.4. prejšnje seje s tem, da bodo nova dopolnila v vsebinsko zasnovano Železarnjo vnesena takrat, ko bodo znane ugotovitve ankete o mnenjih bralcev Železarnja o Železarnju.

Iz poročila o pregledu sklepov pa je bilo tudi razvidno, da na predčasno posredovano analizo informacijskih procesov tudi tokrat ni bilo odziva iz temeljnih organizacij. Člani odbora so sklenili, da morajo vsi vodje temeljnih organizacij in predsedniki sindikata poskrbeti za to, da bodo delovne skupine, poslovne strukture in družbenopolitične organizacije obravnavale omenjeno analizo, zaključke pa posredovale odboru za informiranje.

Člani odbora za informiranje so obravnavali osnutek ankete o mnenjih bralcev Železarnja o Železarnju in v razpravi zavzeli določena stališča in pripombe, katerih končno redakcijo mora opraviti vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja ter glavni in odgovorni urednik glasila Železarnja.

Člani odbora so v razpravi, v kateri so govorili o dopisnikih iz temeljnih organizacij, ugotovili, da pretok informacij v temeljnih organizacijah ni na zadovoljivem nivoju, premalo pozornosti pa posvečajo v temeljnih organizacijah tudi dopisništvu v Železarnju.

Valjarna bluming-štekel, delavska kontrola apelira na odbor delavske kontrole v TOZD Jeklarne, da ukrepa in razišče vzroke.

Ker je disciplina na delovnem mestu eden glavnih dejavnikov za doseganje dobrih rezultatov dela, je bil odbor mnenja, da je naloga in dolžnost vseh zaposlenih, da skrbijo za red in disciplino na delovnem mestu.

Odbor samoupravne delavske kontrole je mnenja, da je samoupravna dolžnost vsakega člana TOZD, ki je izvoljen v samoupravne organe, da se seji redno udeležuje. Za svoje delo odgovarjajo delavcem oziroma SDS, iz katere so bili delegirani. Zato je sprejel sklep, da naj predsedniki samoupravnih organov ugotovijo, zakaj pride do nespletnosti in naj o delegatih, ki se neredno udeležujejo seji, razpravljajo na SDS.

V razpravi so sodelovali: Mandelj, Ivančič, Rajakovič. SK

Vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja ter glavni in odgovorni urednik glasila Železarnja bosta po temeljnih organizacijah (organizirala) razgovore z vodji temeljnih organizacij o izboljšanju pretoka informacij med TOZD in centrom za proučevanje samoupravljanja in informiranja.

Pot točko razno so obravnavali naslednja prečla vprašanja:

Glede na vse pogre teje pripombe na nekatere članke oziroma satirična razmišljanja v Železarnju, je odbor po razpravi sklenil, da se mora v prihodnje uredniški odbor v primerih problematičnih člankov posvetovati tudi z odborom za informiranje.

Odbor za informiranje naroča kadrovske službi, da glede na pomembnost informativne dejavnosti in njenega nadaljnjega razvoja pospešeno rešuje kadrovske problematiko na uredništvu Železarnja, saj bo le tako naloge lahko tekoče in kvalitetno reševalo oziroma opravljalo.

Člani odbora so v razpravi ugotovili, da se člani uredniškega odbora ne udeležujejo redno seji, zato svojih nalog ne morejo odgovorno in kvalitetno opravljati. Zato naj glavni in odgovorni urednik glasila Železarnja posreduje predsedniku konference osnovnih organizacij sindikata Železarnje pregled udeležbe posameznih članov na sejah, ki naj po potrebi pripravi predlog delavskemu svetu Železarnje za ustrezno zamenjavo.

Z. V.

TOZD Valjarna debele pločevine

4. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, 31. avgusta, je bila 4. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine, ki jo je vodil predsednik Milan Šulc in v razpravo predlagal pet točk dnevnega reda.

Pri pregledu sklepov predhodne seje so ugotovili, da so bili vsi izvršeni, razen sklepa, ki obravnava tehnološko in delovno disciplino v TOZD in je dolgoročnega značaja ter sklepa, ki zahteva obnovo lesene podloge na tehtnici. Sklepa, ki zadevata iskanje ponudb za klima napravo na žerjavu št. 5 in nabavo novega ravnalnega stroja, bo odbor ponovno obravnaval, ko bodo ponudbe prispele.

V nadaljevanju seje je vodja TOZD seznanil člane odbora s srednjeročnim planom razvoja TOZD Valjarna debele pločevine za obdobje 1981-85, katerega so sprejeli s pripombo, da je treba v naslednjem srednjeročnem obdobju realizirati vse investicije, ki so planirane v TOZD, ker so sedanje naprave že povsem iztrošene in obratovanje s tako iztrošenimi napravami predstavlja veliko tveganje.

Najvažnejše investicije so:

- zamenjava Wellman voza, nabava nove naprave za odbizg kovarine, nabava novega ravnalnega stroja, zamenjava žerjava št. 5, nabava nove stiskalnice za debelo

pločevino in nabava nove kalilne ter normalizirno žarilne peči.

Obravnavali so izpolnjevanje plana v mesecu avgustu in ugotovili, da je proizvodnja precej pod planom in sicer:

- proga 230 ton, adjustaža 400 ton in odprema 1.100 ton.

Vzroki za nedoseganje plana so bili:

- prehod kurjenja krožne in potisne peči z mazuta na plin, porušitev oboka krožne peči, močna okujavnost plošč, občasno pomanjkanje vagonov ter izredno visoka bolezenska odsotnost.

Sprejeli so operativni program za mesec september, ki znaša 8.810 ton, od tega 600 ton za izvoz.

Plan bo mogoče izvršiti le, če bo krožna peč usposobljena za normalno delo. Težave, ki nastopajo sedaj pri ogrevanju vložka v krožni peči, poleg nižje proizvodnje povzročajo tudi več okvar na progi.

Na znanje so vzeli poročilo službe za varstvo pri delu o poškodbah in poročilo inventurne komisije, iz katerega je razvidno, da skladišče v redu posluje. IS

TOZD Jeklovlek

4. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

5. septembra je imel odbor za delovna razmerja TOZD Jeklovlek 4. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Stane Rev.

Po pregledu sklepov je odbor obravnaval še kadrovske zadeve. Potrdil je ponovno razporeditev enega delavca, pet premestitev in eno začasno premestitev ter en prestop v delovno skupnost za komercialne in finančne zadeve, obenem pa potrdil prestop delavke iz TOZD Žičarna.

Odbor je soglašal s sklepom disciplinske komisije o obračunu dveh delavcev, enemu delavcu pa je ugodil prošnji za prekinitev delovnega razmerja v rednem odpovednem roku.

V nadaljevanju so razpravljali o prošnji za ponovni sprejem delavca Semsia Biševac. Glede na to, da je bil dober delavec, je odbor menil, da se ga lahko ponovno sprejme.

Odbor je razpravljal tudi o prošnji za odobritev neplačanega dopusta. Dvema delavcema je odobril pet dni neplačanega dopusta, enemu delavcu pa je prošnjo zavrnil, ker je v disciplinskem postopku.

Odbor se je strinjal, da se žerjavovodskega tečaja in tečaja za vodenje viličarja udeleži pet delavcev, tečaja za skladiščnike pa dve delavki.

Ob sklepu seje je odbor potrdil še predlog, da se dopolni in spremeni predlog odlikovanja in da se sindikalnemu odboru predlaga za podelitev delovnih odlikovanj še dva delavca. M.

**SODELAVCI,
NE POZABITE
NA REFERENDUM,
NA KATEREM
BOMO
V SOBOTO,
15. SEPTEMBRA,
SPREJEMALI
DOPOLNEN
IN RAZŠIRJEN
STATUT
DELOVNE
ORGANIZACIJE
ŽELEZARNA**

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz trinajstih temeljnih organizacij ter treh delovnih skupnosti prejeli 81 zapisnikov s sestankov delovnih skupin ter pet zapisnikov z zborov delavcev, na katerih se je skupaj sestalo po več delovnih skupin. Skupine so razpravljale predvsem o novem srednjeročnem planu, o statutu SOZD SŽ ter o pravilniku o izobraževanju in o pripravništvu. Kljub večini dokaj natrpanemu dnevnemu redu so posamezne delovne skupine v razpravi opozorile tudi na ožjo obratno problematiko. Pripomb v zvezi z ožjo obratno problematiko, ki so jih skupine podale v okviru razprave o srednjeročnem planu 1981-1985, v današnjem pregledu ne omenjamo.

SDS adjustaža bluming 3 v zapisniku omenja, da sama proizvodnja v njihovem oddelku v zadnjih mesecih ni problematična. Predelajo ves material, ki ga dobijo. Ob tem razveseljuje dejstvo pa hkrati ugotavlja, da zadnje čase šepa tako delovna disciplina (zamujevanje na delo, predčasno zapuščanje delovnega mesta, izostanki, bolezenska odsotnost) kot tudi tehnološka disciplina (slabo brušenje). Skupina se pritožuje tudi nad pogostnim pomanjkanjem tople vode za umivanje v garderobah, kar se dogaja zlasti zadnje čase. Tudi prezračevanje garderob je tako slabo urejeno, da v njih včasih zaudarja kot v stranišču. Skupina meni, da spada njihov oddelk med najbolj umazane v železarni in da bi bilo zato prav, če bi dobili po dve delovni obleki na leto. Če jih že ne bi bilo mogoče zagotoviti za vse, naj bi jih dobili vsaj brusilci. Zanima jih tudi, kdaj se bo poskrbelo za pranje oblek. Ker je oštevilčenje materiala na liniji ohlajevanja zelo slabo in pomanjkljivo, skupina predlaga vsem delovodjem, da poučijo svojega prevzemalca glede pravilnega dela.

SDS vodstvo TOZD Hladne valjarne Bela je na sestanku ugotovila, da so plan v avgustu sicer izpolnili 105-odstotno, da pa se bodo pri izpolnjevanju planirane proizvodnje zaradi pomanjkanja vložka znašli v izredno kritični situaciji. SDS lužilnica 2 v isti TOZD pa ugotavlja, da je stranišče že dalj časa skoraj neuporabno in vprašuje, zakaj se ga ne popravi. Predlaga tudi, da naj bi pravočasno prekontrolirali in popravili naprave za ogrevanje hale, ne pa šele sredi zime, ko bi morale že delati. Tistim, ki so nagnjeni k disciplinskim prekrškom, ali ki predčasno odhajajo z dela oziroma zamujajo na delo, pa je bilo na sestanku izrečeno posebno opozorilo. SDS lužilnica 3 ter priprava vložka 4 sta na skupnem sestanku ugotovljali, da je bilo poslovanje v zadnjih dveh mesecih zelo uspešno in da bi bilo lahko še boljše, če ne bi prihajalo do občasnih težav,

predvsem z dobavo vložka. To vprašanje je občasno že tako pereče, da je potrebno ustavljati posamezne linije. SDS zato zahtevata od vodstva TOZD, da skliče zbor delavcev, na katerem se mora odgovoriti na vprašanje, zakaj in kdo je odgovoren za stanje, v kakršnem se sedaj nahaja njihova temeljna organizacija ter zakaj se iz toplih v jarn prodajajo polizdelki in kje je tako hvaljena finalizacija njihovih proizvodov. Zanima jih tudi, kako so se računali plani in kapacitete nove hladne valjarne, če je bilo že tedaj znano, da ni dovolj lastnega vložka. Skupini se pritožujeta nad zanemarjenimi sanitarnimi in vprašujeta, če obstaja možnost, da bi si jih delili med oddelki ter zakaj se ne odprejo srednje kopalnice. Tudi tu ob koncu dneve občutijo pomanjkanje tople vode. Skupini pričakuje, da se bo poskodovana WC popravilo. SDS priprava vložka 3 pa opozarja, da je potrebno popraviti tuše v kopalnici, ker sta uporabna le še dva.

Tudi SDS vodstvo TOZD Hladne valjarne Jesenice opozarja, da se kot zelo pereče vprašanje postavlja problem pomanjkanja vložka. Skupina je zelo podrobno obravnavala tudi v sedanjem obdobju zelo aktualno vprašanje varčevanja z energijo. Razpravljali pa so tudi o družbeni samozaščiti ter pregledali sedanja dogajanja v svetu in doma (Konferenca neuvrščenih, MIS v Splitu in svetovno prvenstvo na Bledu). Sprejeli so več sklepov za povečano budnost v obratu.

Na skupnem sestanku SDS vodstva TOZD Profilarne, profilarne 1 in predelave profilarne je bilo med drugim govora o veliki bolezenski odsotnosti. Po eni strani je bilo izrečeno mnenje, da bi bilo preveliki bolezenski odsotnosti treba narediti konec, po drugi pa, da je delavec na delovnem mestu zaradi prepogostih menjav oblikovnih valjev in premajhnih količin izdelkov preobremenjen ter da tudi to pogojuje bolovanja. Tudi SDS profilarna 2 je razpravljala o odsotnosti z dela. Skupina meni, da je poleg bolezenske prevelika tudi neopravičena odsotnost z dela ter da takšno vedenje posameznikov, poleg težav pri izpolnjevanju nalog, vpliva tudi na ostale vestne delavce. Proti takšnim nediscipliniranim posameznikom bi zato kazalo ostreje ukrepati. Prvi oblikovalci so ponovno kritizirali pripravo in kvaliteto orodja. Slišati pa je bilo tudi kritiko, ki je letela nanje, zaradi prepogostih (tudi po dvakrat na dnino) ter površnih menjav. Menijo pa, da je vsega pravzaprav kriv vložek, ki ga manjka in ki je dostikrat nekvaliteten. Izrečeno so bile tudi pripombe na delo v predelavi, na prekomerno ustvarjanje nadur, predvsem pa na neizkoriščene možnosti v okviru rednega dela.

V TOZD Jeklovlek so se vse delovne skupine sestale na dveh zborih delavcev. Oba zbora delavcev sta izoblikovala številne in izčrpne pripombe na smernice za plan svoje temeljne organizacije in na elemente za samoupravni sporazum o temeljih plana Železarnje za obdobje 1981-1985.

Tudi v TOZD Kovinoservis je bila na enotnem zboru delavcev dokaj izčrpna razprava o razvojnih možnostih v novem srednjeročnem obdobju. Izpostavljen so bila zlasti vprašanja nove lokacije in pričetka gradnje novih proizvodnih prostorov, možnega porasta števila zaposlenih in sploh dejanskih možnosti nadaljnjega razvoja te temeljne organizacije. Po končani razpravi je zbor delavcev sklenil, da ne potrdi elementov za samoupravni sporazum o temeljih plana Železarnje za obdobje 1981-1985, ker ne garantirajo, da bi TOZD obdržala proizvodni program. Tudi z lokacijo novogradnje na Javorniku se delavci niso strinjali. Predlagali so, da naj o tej problematiki razpravljajo v družbenopolitičnih organizacijah, na poslovnem odboru železarnje Jesenice ter v skupščini občine Jesenice.

V TOZD Remontne delavnice je SDS RTA 1 postavila vprašanje, kako daleč je obdelan sistem nagrajevanja po delu oziroma vrednotenje delovnih nalog, ki smo ga dolžni od 1. decembra letos dalje izvajati. SDS RTA 2 pa je zaradi povečanja del in novih tehnoloških procesov zahtevala, da se z odgovornimi skliče sestane, na katerem bi bilo govora o pravilni očititvi del in nalog na področju vzdrževanja v obratu RTA. Skupina predlaga, da naj se ta problem razčisti do 20. septembra. SDS RTA 5 opozarja, da bo preselitev jeseniškega oddelka VER na Belo povzročila prostorsko stisko.

SDS parne naprave 3 (TOZD Energetika) opozarja, da je skrajni čas, da se nekaj ukrene zoper neupravičeno izostajanje z dela. Na sestanku SDS PIV energija 5 pa so čistilke postavile vprašanje, zakaj pri nadomeščanju manjkajočih tudi njim ne pišejo ur za manjkajoče.

SDS oddelka za organizacijo dela (Delovna skupnost za ekonomiko, TKR in novogradnje) je med drugim obravnavala tudi zapisnik sindikalne organizacije v tej delovni skupnosti, iz katerega so razvidna opozorila na slabo delo v železarni. Skupina meni, da ni dovolj konkretnih predlogov za odpravo slabosti. Mnenja je, da so organizatorji dela vsi, od delovodij do predsednika poslovnega odbora in ne samo tisti, ki imajo šolo za organizacijo dela, kot je navedeno v omenjenem zapisniku. SDS glavni laboratorij je na sestanku razpravljala o začetku uvajanja novih delovnih nalog v glavnem laboratoriju. V tem laboratoriju so, da bi hitreje steklo delo pri uvajanju analitskih postopkov na atomskem absorberju, tja dodelili dva analitika za opravljanje novih delovnih nalog in opravil. Skupina meni, da bi bil že čas, da tudi oddelk za organizacijo dela sprejme predlog obratovodstva in uradno premesti analitika na delovne naloge in opravila analitika specialista za delo na atomskem absorberju. Tako so predlagali že v mesecu oktobru 1978.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

SPREJEM MLADINCEV — PROSTOVOLJCEV V ENOTE TERITORIALNE OBRAMBE

Ena najodgovornejših nalog zveze socialistične mladine je stalna krepitev pripravljenosti na ljudski odpor in razvijanje družbene samozastite, ki sta temeljna načina obrambe, zaščite in varovanja vrednot, pridobljenih v narodnoosvobodilni borbi. Vsak mlad človek mora, ne le spoznavati koncept in sistem ljudskega odpora in družbene samozastite, temveč ga mora sprejeti za svojega in se aktivno vključiti v njegovo oblikovanje in izgrajevanje.

Pri občinski konferenci zveze socialistične mladine na Jesenicah si že nekaj let prizadevajo, da v okviru te naloge vključijo čimveč mladih prostovoljcev v enote teritorialne obrambe. Ta akcija bo izvedena tudi letos, ima pa še poseben pomen v okviru vsejugoslovanske akcije Nič nas ne sme presenetiti.

Pri občinski konferenci so že razposlali vabila z evidenčnimi listi, in sicer vsem mladim, ki so rojeni leta 1961, 62 in 63, skupaj kar okoli 1500 vabil. Tokrat je v dopisu tudi navedeno, da bo evidenčni list veljaven le s podpisom staršem, kajti prav je, da tudi starši pomagajo z izkušnjami pri tej častni odločitvi za vstop med

mladince prostovoljce v enotah teritorialne obrambe.

Izpolnjene evidenčne liste bodo na občinski konferenci sprejemali do 17. septembra, dijaki srednjih šol pa jih bodo lahko oddali zadolženim tovarišem, in sicer na centru srednjih šol Jesenice Jaroslavu Boku, na železarsko izobraževalnem centru Antonu Žmitku in na šoli za zdravstvene delavce Duši Rjancanovi. Svečan sprejem letošnjih mladincev — prostovoljcev bo po končani akciji Nič nas ne sme presenetiti. J. R.

OBISKI V OO ZSMS V ŽELEZARNI

Na osnovi sklepov 29. seje občinskega komiteja ZKS Jesenice bo KS ZSMS Železarna skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v TOZD in delovnih skupnostih ter občinsko konferenco ZSMS — Jesenice pripravila obisk v vseh osnovnih organizacijah ZSMS Železarne. Namen tega obiska je preveriti in narediti analizo dela OO ZSMS in

mladih komunistov v TOZD in delovnih skupnostih. Na te sestanke bodo vabljeni člani predsedstva OO ZSMS, predstavniki osnovnih organizacij sindikata in zveze komunistov ter vodje TOZD. Sestanki bodo potekali po naslednjem dnevnem redu:

- Analiza dela OO ZSMS
- Sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami,
- Sprejem programa dela,
- Kadrovanje za vodstvo OO ZSMS.

Družbenopolitične organizacije so zadolžene, da se dogovorijo za uro in kraj sestanka zaradi sigurne udeležbe vabljenih. Program obiskov pa je naslednji:

- sredo, 12. septembra, OO ZSMS TOZD Jeklarna in OO ZSMS TOZD Hladna valjarna Jesenice;
- četrtek, 13. septembra, OO ZSMS TOZD Željarna in OO ZSMS TOZD Elektrole;
- petek, 14. septembra, OO ZSMS TOZD Strojne delavnice in OO ZSMS TOZD Remontne delavnice;

- ponedeljek, 17. septembra, OO ZSMS TOZD Hladna valjarna Bela in OO ZSMS TOZD Vzdrževanje;
- torek, 18. septembra, OO ZSMS Kadroviški sektor in OO ZSMS TOZD Transport;

- sredo, 19. septembra, OO ZSMS TOZD Profilarna in OO ZSMS TOZD Podbojarna;
- četrtek, 20. septembra, OO ZSMS TOZD Jeklovlek in OO ZSMS TOZD Energetika;

- petek, 21. septembra, OO ZSMS TOZD Plavž in OO ZSMS TOZD Valjarna bluming štekel;
- ponedeljek, 24. septembra, OO ZSMS TOZD Livarna in OO ZSMS TOZD Valjarna debele pločevine;

- torek, 25. septembra, OO ZSMS DS za komercialne in finančne zadeve in OO ZSMS DS za ekonom., tehn. kontrolo in raziskave ter novogradnje;
- sredo, 26. septembra, OO ZSMS TOZD Kovinoservis in OO ZSMS TOZD Žičarna.

- četrtek, 27. septembra, OO ZSMS TOZD Valjarna žice in profilov

SREČANJE NA RAVNEH

Pretekli teden, 7., 8. in 9. septembra, so se mladi iz jeseniške železarne odpravili na športno in kulturno srečanje na Ravne, katerega so se udeležile ekipe iz vseh jugoslovanskih železarn.

Prvi dan je bil sprejem gostov in družabno srečanje s plesom.

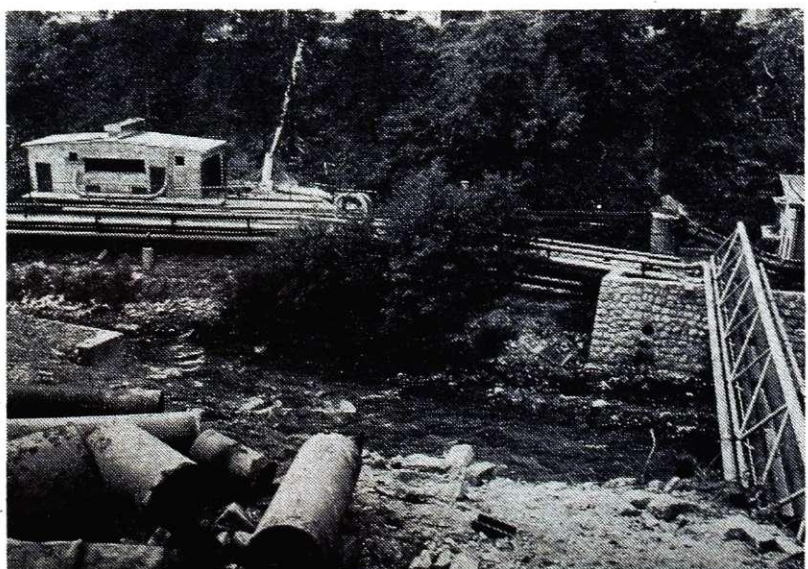
Drugi dan je potekal v znamenju športnih tekmovalj. Železarji so se pomerili v namiznem tenisu, šahu, ... prireditelji pa so organizirali tudi kviz na temo 60 let SKOJ.

Tretji dan so se mladi razvedrili ob različnih družabnih igrah.

Ekipe so bile s prireditvami in organizacijo zadovoljne, ob koncu pa so prejele za udeležbo v tekmovalstvu spominske plakete in priznanja za sodelovanje.

Namen tega srečanja je bil, da se mladi med seboj bolje spoznajo in izmenjajo mišljenja o delu mladinskih organizacij v svojih kolektivih. SZ

Dopisujte v Železaro

Razdelilnica plina (IK)

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

SONČARICA IN TOPLOTNI UDAR

Sončarica in toplotni udar sta obolenja važnih možganskih centrov. Pojavljata se zaradi naporega dela in zaradi pregrevanja organizma.

Sončarica se lahko pojavi pri živalih v izredno vročih dneh, če sončni žarki sijejo naravnost na glavo živali. Če živali dalj časa prebijejo na močnem soncu, postanejo nenadoma nemirne, razburjene, težko dihaajo, se opotekajo, padajo po tleh, imajo krče in zelo visoko telesno toploto. Kažejo hude motnje zavesti, včasih nenadoma padejo kot da jih je udarila strela in hitro poginejo zaradi zadušitve.

Toplotni udar je posledica čezmerne nakopičenosti toplote v telesu, ki poškoduje možganske centre. Najpogostejše se pojavlja v hudo vročih in soparnih dneh. Neprimerni prevozi ali pregoni živali ob takšnih vremenskih razmerah zelo lahko povzročajo toplotne udare. Znamenja obolenja so podobna znamenjem pri sončarici.

Prva pomoč. Živali morajo takoj prenehati delati, osvobodimo jih opreme in odpeljemo v senco, še bolje je, če jih namestimo v temen prostor s preprihom. Na glavo in tilnik dajemo mrzle ovitke, še bolje je, če jih polivamo s hladno vodo. Če je v bližini potok ali reka poženemo živali v vodo, da se ohladijo.

KUŽNE BOLEZNI

POVZROČITELJI KUŽNIH BOLEZNI

Nalezljive bolezni so tiste, ki se prenašajo z dotikom. Za nalezljivo kužno boleznijo žival lahko zbolijo, če pride v dotik s kužnim kake bolezni, ki vdre v organizem skozi usta, nos in druge naravne odprtine ali celo skozi na videz nepoškodovano kožo.

Kužne bolezni se lahko pojavljajo v zelo nagli (perakutni), nagli (akutni), počasni (subakutni) in zelo počasni — dolgotrajni (kronični) obliki. Nekatere izmed njih se večinoma razvijajo samo v eni od omenjenih oblik, npr. v akutni, medtem ko se nekatere lahko v dveh, treh ali celo v vseh štirih oblikah. Za zelo naglo obliko lahko navedemo vranični prisad, ko žival tako hitro pogine, kot bi jo kdo ustrelil. Za kronično obliko naj navedemo jetiko, ki sicer lahko tudi akutno poteka.

Za pojav kužne bolezni so potrebni tile pogoji: povzročitelji (škodljive klice), izpostavljenost organizma (možnost prenosa povzročitelja od vira okužbe na žival) in dovzetnost živali na kužno bolezen.

Povzročitelji okužb in kužnih bolezni so večinoma klice, ki nenehno ali občasno živijo v kakem gostitelju. V določenih okoliščinah pa lahko postanejo škodljive tudi klice, ki so sicer za organizem popolnoma neškodljive ali celo potrebne. Na primer klice »koli« živijo v črevesju živali brez škode za organizem, postanejo pa škodljive, če se zmanjša odpornost črevesne sluznice. Povzročitelji kužnih bolezni pripadajo različnim skupinam živih bitij. Večine ne moremo videti brez drobnogleda, za opazovanje nekaterih pa so potrebni posebni — elektronski drobnogledi (mikroskopi).

Poznamo več skupin povzročiteljev kužnih bolezni:

1. Bakterije so razmeroma veliki mikroorganizmi v obliki kroglic, paličic ali vejic in povzročajo vrsto kužnih bolezni in zastupitev.

2. Spirohete in spirili so spiralasto zviti mikroorganizmi, ki povzročajo manjše število kužnih bolezni.

3. Rikcije so mikroorganizmi v obliki kroglic ali paličic. Pri večini bolezni, ki jih povzročajo, se razvijajo izpuščaji.

4. Virusi so zelo drobni mikroorganizmi, izmed katerih samo nekatere lahko opazujemo pod navadnimi drobnogledi. Njihova velikost je zelo različna, vendar so drobnejši od bakterij. Virusi so povzročitelji velikega števila zelo razširjenih bolezni.

5. Protozoa so enocelični, višje razviti zajedavci, ki jih štejemo med živali. Lahko jih opazujemo in proučujemo pod navadnim drobnogledom. Škodljive protozoa lahko delimo v dve skupini. Prve se prenašajo s posrednim dotikom, druge z neposrednim, z vodo in s hrano.

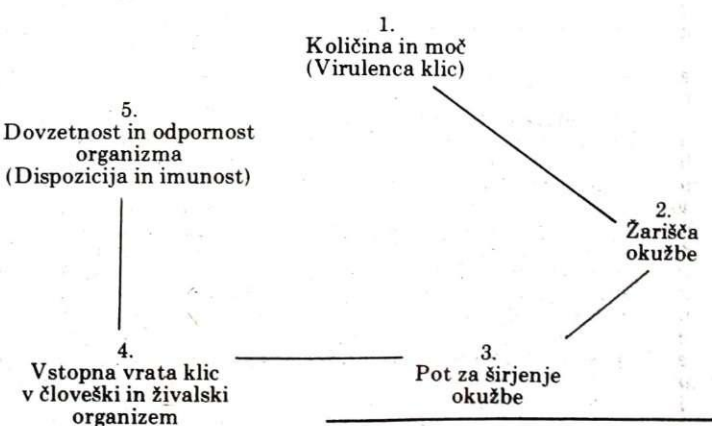
6. Glivice so več ali manj organizirane rastline. Najpogostejše napadajo kožo, v organih pa niso tako pogoste. Odkar uporabljamo antibiotike za zdravljenje različnih bolezni, so glivična obolenja pogostejša. Antibiotiki s širokim delovanjem uničujejo bakterije, medtem ko glivic ne prizadenejo. Nekateri med njimi celo omogočajo njihov razvoj in rast. Zaradi tega se po zdravljenju z antibiotiki razvijajo motnje, povzročajo pa jih glivice v prebavilih, v vimeni itd.

7. Metazoa so nekatere višje razvite živalske vrste, ki lahko tudi povzročajo bolezni. Znamenja teh se po navadi precej razlikujejo od znamenj kužnih bolezni, npr. trihinoza, metljavost in druge.

Nekatere klice povzročajo bolezni samo pri človeku, npr. ošpice, tifus itd., druge samo pri živalih, npr. svinjska, goveja, konjska in pasja kuga, tretje pa pri ljudeh in živalih. Bolezni, ki so skupne človeku in živali, imenujemo zoonoze. K zoonozam štejemo steklino, vranični prisad, smrkvost, svinjsko rdečico, brucelozo, leptospirozo in številne druge.

NARAVNO NASTAJANJE BOLEZNI

Za naravni nastanek kužne bolezni so potrebni razni dejavniki, ki jih prikazuje Vogralikova veriga. Le-to posredujemo v spremeni obliki, ker je bolj logična od originalne.

IZVRŠNI ODBOR OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI O KRITIČNI FINANČNI SITUACIJI

Glede na izredno kritično finančno situacijo v prvem polletju so bili na 20. sejo izvršnega odbora občinske zdravstvene skupnosti vabljeni, poleg predstavnikov zdravstvenih delovnih organizacij, tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine in železarne Jesenice. Toda že od predstavnikov družbenopolitičnih organizacij te razširjene seje izvršnega odbora ni nihče udeležil.

Kljub temu je bila razprava o vseh vidikih finančnih kazalcev za prvo polletje dovolj široka in živahna. Seveda je bilo največ govora o kritičnih postavkah prikazanih v polletni bilanci. Predvsem sta to postavki, ki prikazujeta bolezensko odsotnost in stroške bolnišničnega zdravljenja.

Predvsem smo se zadržali na problemu odsotnosti z dela zaradi bolezni, posebno tiste do trideset dni, ki sicer direktno ne vpliva na polletni finančni rezultat, vendar pa posredno zmanjšuje dotok denarja za zdravstveno varstvo. Seveda pa velika bolezenska odsotnost z dela pogosto tudi odpravi pritisek na splošno zdravstveno službo in tako tudi na denar, namenjen za splošno

zdravstveno dejavnost. Tudi v letu 1978 sta temu vprašanju izvršni odbor in skupščina zdravstvene skupnosti namenjala dovolj pozornosti; toda končni uspeh je bil zelo minimalen, kajti bolezenska odsotnost stalno raste.

V razpravi so predstavniki zdravstvenih delovnih organizacij poudarili, da so pri tem popolnoma ne-močni in da ne morejo vplivati na manjšo ali večjo bolezensko odsotnost z dela, ker so večkrat pod različnimi pritiski, ko hočejo delavci za vsako ceno priznati bolezensko odsotnost. Prav tako pa tudi izvršni odbor in skupščina občinske zdravstvene skupnosti nimata pravo-benega vpliva in tudi nobenih posebnih ukrepov, da bi zmanjšali

bolezensko odsotnost. Povedano je bilo, da bolezensko odsotnost povečujejo tudi delavci, ki prinašajo razna potrdila o nezmožnosti za delo od drugih zdravnikov, predvsem iz drugih republik. Imamo celo primere, da nekateri delavci, ki pri pristojnem zdravniku na Jesenici ne dobijo zahtevanega stazeja, tega dobijo pri drugih zdravnikih, čeprav imamo v samoupravnem dogovoru o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva jasno zapisano, da lahko samo pristojni zdravnik daje bolezenski stazelj, ali kot pravimo, opravičuje odsotnost z dela zaradi bolezni, ali zaradi nege družinskega člana. Rečeno je tudi bilo, da se nekateri delavci, ki iščejo zdravniško pomoč ali bolje rečeno, bolezenski stazelj, zelo nesramno obnašajo do zdravstvenega osebja.

Glede na že znana dejstva je izvršni odbor na 20. sejo povabil predstavnike družbenopolitičnih organizacij, da bi skupno z njimi morda le našli rešitev za zmanjšanje bolezenske odsotnosti, teh pa ni bilo in so problemi ostali odprti. Morda je nekoliko čudno, da prav nobeden ni imel časa, da bi prisostvoval seji izvršnega odbora, posebno če vemo, da v teh organih dela razmeroma precejšnje število članov.

V nadaljevanju seje smo tudi kritično razpravljali o precejšnjem odlivu denarja tako za bolnišnično kakor za specialistično zdravljenje izven regije. V prvi polovici leta je bilo kar 26 % ležalnih dni realiziranih v bolnišnicah izven regije. Glede na to, da so cene oskrbnega dne v bolnišnicah izven regije zelo visoke, bi morali stremeti za tem, da posebno v tistih dejavnostih zdravstvenega varstva, ki jih imamo v regiji, to storimo doma. V Ljubljano pa naj gredo, posebno v klinični center, bolniki, katerim je potrebna višja stopnja zdravstvenih storitev. Bolniki večkrat zahtevajo od zdravnikov, da jih pošljejo v Ljubljano, čeprav bi lahko v regiji dobili dovolj strokovno zdravljenje. Tudi zato je bil že davno sprejet na osnovi samoupravnega dogovarjanja sklep, da mora vsakdo, ki neupravičeno zahteva zdravljenje izven regije, sam plačati razliko v ceni oskrbnega dne in zdravstvenih storitev. Toda tudi tega se ne držimo.

Seveda vseh teh problemov, ki nastanejo iz raznih vzrokov in ki nam povečujejo stroške neposrednega zdravstvenega varstva in v posameznih organizacijah združenega

dela zmanjšujejo proizvodnjo, zahtevajo večje število zaposlenih in tako zmanjšujejo uspehe gospodarjenja, ne bomo mogli uspešno reševati brez angažiranosti družbenopolitičnih organizacij, oziroma vseh socialističnih sil. Morda bo moralo biti

tudi stališče sodišč združenega dela drugačno, saj zelo rado razsodi v primeru spora za korist delavca in pri tem ne upošteva sprejetih samoupravnih sporazumov.

Stane Torkar

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD JEKLARNA

Skupni sestanek vseh članov izvršnega odbora sindikata, osnovne organizacije ZKS je bil 16. avgusta. Navzoča sta bila tudi predsednik poslovnega odbora Stefan Nemec in podpredsednik izvršnega odbora sindikata Železarne Jože Ambrožič.

Dnevni red je obsegal le eno točko: problematika proizvodnih rezultatov TOZD Jeklarna.

Proizvodnja še vedno ne dosega planirane. Za to je več vzrokov, ki pa jih morajo hitro odpraviti. Veliko odgovornost nosi predvsem strokovni kader, ki mora izboljšati organizacijo dela, da bi proizvodni rezultati bili boljši. Strokovni kader naj bi delal v vseh treh izmenah in tudi ob nedeljah in praznikih. Le tako bodo zagotovili boljšo kvaliteto jekla.

Delavci naj se tudi hitreje usposablajo ob delu na delovnih mestih, delovodje pa naj polagajo večjo pozornost izdelavi šarž, da bi znižali % izmočeka.

Kadrovska služba mora do 5. septembra pripraviti normativ za obratovanje pete SM peči, da bi tako lahko nadoknadili del izgubljene proizvodnje.

Predvsem pa se morajo truditi vsi delavci, da se izboljšata delovna in tehnološka disciplina.

Od 5. do 15. septembra bodo na razširjenem sestanku izvršnega odbora sindikata analizirali izvrševanje sklepov.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

19. seja izvršnega odbora sindikata je bila 31. avgusta.

Smernice za plan temeljne organizacije in elemente o temeljih plana Železarne za obdobje 1981-1985 je

pojasnil tovariš Jezeršek. Najpomembnejše za razvoj Železarne in TOZD Hladna valjarna Bela je naprava za vakuumiranje jekla v jeklarni. Ker bodo tako lahko predelali veliko več dinamov vakuumirane pločevine, bo potrebno v valjarni povečati kapaciteto lužilnice, v adjušti pa bodo razreznili liniji 2 dogradili povezalno linijo. Razmišljajo že tudi o investiciji v ločeno proizvodnjo nerjavnih jekel. Potrebne delavce bodo morali dobiti iz lastnih vrst.

Pogovarjali so se tudi o demokratizaciji odnosov in krepitvi kolektivnega dela ter odgovornosti v zvezi sindikatov. Menijo, da bi bil pomemben prispevek k nadaljnji demokratizaciji političnega dela dveletni mandat vseh funkcionarjev v konferenci OOS, občinskem svetu in vseh ostalih organizacijskih nivojih sindikatov Jugoslavije, ne glede na to, ali funkcije opravljajo amatersko ali profesionalno.

Pregledali so še poslovno poročilo za prvo polletje. Plan so izpolnili samo količinsko ne pa finančno. Izpad nerjavnega in dinamov vložka so namreč nadomestili za nizkooglednimi jekli, prodajna cena teh pa je pre-nizka. Ker ima temeljna organizacija stalno težave z vložkom, izvršni odbor sindikata podpira SDS v njihovi zahtevi za sklic zbora delavcev skupaj s poslovnim odborom in ostalimi glede nabave vložka.

Izvršni odbor je nekaterim sodelavcem odobril socialno pomoč, se dogovoril o nakupu spominskih značk Djura Djakoviča, naročil je okvire za diplome in priznanja in knjižice police za sejo sobo.

Za vse športnike, ki so tekmovali v okviru osnovne organizacije sindikata, bodo organizirali piknik, za vse člane pa izlet v Moravske Toplice.

ctm

PRODAJA V AVGUSTU 13% POD NAČRTOVANO

(Nadaljevanje s 1. strani)

zaradi letošnje višje prodajne cene od lanskoletne vrednostno presega realizacijo lanskega avgusta za 14 %.

Ko primerjamo planirane količine in vrednosti z doseženimi v posameznih TOZD, vidimo, da je zaostanek za planom odraz nedoseganja načrtovanih nalog v sedmih TOZD, od katerih količinsko najbolj zaostaja TOZD Valjarna bluming štekel, ki ima 2.452 tone nižjo prodajo kot smo načrtovali. Vrednostni rezultati so nekoliko boljši, ker so vse TOZD dosegle višjo prodajno ceno kot smo načrtovali, zaostaja le TOZD Hladna valjarna Bela in to za 26 %. Količinsko in vrednostno sta plan najbolj presegle TOZD Jeklovlek (22 % pri količini in 50 % pri vrednosti) in TOZD Hladna valjarna Jesenice (11 % in 17 %).

Tudi kumulativni podatki izkazujejo zaostanek za načrtovanimi na-

jogami, saj pri količini in vrednosti zaostajamo za 5 %. S prodajo 295.926 ton naših izdelkov smo iztržili 4092,9 milijona din celotne realizacije, kar je 17.109 ton ali 197,3 milij. din pod planiranimi nalogami. V primerjavi s istim obdobjem lanskega leta pa smo v osmih mesecih letos prodali isto količino izdelkov, vendar smo zanje iztržili 26 % večjo vrednost. TOZD Valjarna bluming štekel količinsko zaostaja za planom za 23 % ali 12.906 ton, zaostanek ostalih šestih TOZD, ki so pod planom, pa se giblje med 1 in 19 %. TOZD Livarna, Hladna valjarna Bela in Jesenice, Žičarna in Jeklovlek so presegle planirano količino, največji presežek pa izkazuje TOZD Livarna. Vrednostni plan je preseglo sedem TOZD, ker so prodajne cene v vseh TOZD razen v TOZD Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna Bela, presegle planirano višino.

Si.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE ZA MESEC AVGUST

IZVRŠITEV AVGUST 1979				DRUŽBENI PLAN AVGUST 1979				IZVRŠITEV AVGUST 1978				INDEKSI			
TOZD	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Livarna	139,2	21.220	2.953.854	55	24.000	1.320.000	38,2	24.822	948.933	27,4	117,0	32,1	69,5	103,4	71,9
Valj. bluming-štekel	6.008,3	10.969	65.915.100	7.240	12.899	93.389.800	4.788,4	15.163	72.607.490	79,4	138,2	110,2	66,1	117,6	77,7
- bluming	504,7	10.541	5.319.483	400	9.085	3.634.000	280,6	12.935	3.829.822	55,6	122,7	68,2	70,2	142,4	99,9
- štekel	5.503,6	11.008	60.595.617	6.840	13.122	89.755.800	4.507,8	15.302	68.777.668	81,6	139,0	113,8	65,9	118,6	78,9
Valj. žice in profilov	3.217,9	7.445	23.956.278	2.580	8.668	22.362.034	1.147,6	9.289	10.637.454	35,7	124,5	44,4	44,5	106,9	47,6
Valj. debele pločevine	8.797,9	9.906	87.155.097	8.690	11.525	100.147.534	7.562,5	12.646	98.011.793	86,3	127,7	110,2	87,4	109,7	95,9
Hladna valj. Bela	7.219,2	11.606	83.783.236	7.800	17.822	139.112.927	8.150,1	13.223	107.766.964	112,9	113,9	128,6	104,5	74,2	77,5
Hladna valj. Jesenice	2.426,4	12.100	29.380.538	2.290	14.416	33.011.956	2.553,0	15.177	38.748.394	105,2	125,4	132,0	111,5	105,3	117,4
Žičarna	4.083,9	13.332	54.580.785	3.890	14.956	58.177.686	3.919,8	15.561	60.996.570	95,7	116,7	111,8	100,8	104,0	104,8
Profilarna	1.930,2	10.496	20.258.944	2.570	11.294	29.025.075	1.957,8	11.567	22.645.343	101,4	110,2	111,8	78,2	102,4	78,0
- HOP	1.846,0	9.997	18.454.775	2.430	10.313	25.061.779	1.809,5	10.304	18.644.940	98,0	103,1	101,0	74,5	99,9	74,4
- ronđele				20	34.760	695.214									
- steb. + distančn.	50,8	19.515	651.165	10	20.609	206.095	71,8	18.432	1.322.697	215,0	94,5	203,1	718,0	89,4	641,7
- diski	33,4	22.708	1.153.004	110	27.836	3.061.587	76,5	34.997	2.677.796	150,6	154,1	232,2	69,5	125,7	87,5
Skladišče 38	99,4	26.830	2.686.286	165	23.529	3.882.285	141,0	29.781	4.198.065	141,9	111,0	157,5	85,5	126,6	108,2
Vratni podboji	64,8	25.658	1.682.859	100	22.611	2.261.120	105,1	24.697	2.595.950	162,2	96,3	156,1	105,1	109,2	114,8
Jeklovlek	1.475,5	20.239	29.862.948	1.280	19.403	24.448.232	1.538,7	23.897	30.769.512	104,3	118,1	123,1	122,1	123,2	150,4
Elektrode	2.251,9	10.283	23.156.134	2.445	13.178	32.219.061	2.179,2	13.451	29.311.766	96,8	130,8	126,6	89,1	102,1	91,0
- elektr., var. ž., prašek, masa, Emona Zgb.	1.793,6	12.767	22.899.659	2.250	12.980	32.073.941	1.900,8	15.327	29.133.920	106,0	120,1	127,2	84,5	118,1	90,8
- ognjevdžr. mat.	458,3	560	256.475	195	744	145.120	278,4	639	177.846	60,7	114,1	69,3	142,8	85,9	122,6
Željarna	1.003,4	9.259	9.290.307	900	8.005	7.204.778	665,0	11.319	7.526.919	66,3	122,2	81,0	73,9	141,4	104,5
OSNOVNA REALIZ.	38.729,0	(11.222)	434.602.366	39.985	(13.667)	546.462.497	34.776,4	(14.112)	490.764.173	89,8	125,8	112,9	87,0	103,3	89,8
Realizac. storitv. TOZD			1.373.418			1.997.300			2.153.786			156,8			107,8
Ostala realizac. vključ.			7.603.262			9.415.530			7.037.068			92,6			74,7
Družbena prehrana															
SK. ZUNANJA REALIZ.	38.729,0	(11.453)	443.579.046	39.985	(13.952)	557.875.327	34.776,4	(14.376)	499.955.027	89,8	125,5	112,7	87,0	103,0	89,6
Kovinoservis						2.911.270			6.339.355						217,8
SKUPAJ	38.729,0	(11.453)	443.579.046	39.985	(14.025)	560.786.597	34.776,4	(14.559)	506.294.382	89,8	127,1	114,1	87,0	103,8	90,3

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE OD JANUARJA DO AVGUSTA

TOZD	IZVRŠITEV OD I – VIII 1978			DRUŽB. PLAN OD I – VIII 1979			IZVRŠITEV OD I – VIII 1979			INDEKSI					
	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Količ. t	Cena din/t	Vrednost din	Kol. 8/2	Cena 9/3	Vred. 10/4	Kol. 8/5	Cena 9/6	Vred. 10/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Jeklarna	7,9	9.900	78.408			11.040.000									
Livarna	549,7	22.080	12.138.403	460	24.000	724.135.100	549,1	25.450	13.973.622	100,0	115,2	115,1	119,4	106,0	126,6
Valj. bluming-štekel	46.752,7	10.506	491.179.610	56.640	12.785	43.734,3	43.734,3	14.147	618.724.316	93,5	134,7	126,0	77,2	110,7	85,4
- bluming	3.006,3	9.627	28.942.163	5.870	8.977	52.693.800	3.836,6	12.130	46.538.569	127,6	126,0	160,8	65,4	135,1	88,3
- štekel	43.746,5	10.566	462.237.447	50.770	13.225	671.441.300	39.897,7	14.341	572.185.747	91,2	135,7	123,8	78,6	106,4	85,2
Valj. žice in profilov	23.306,3	7.349	171.291.983	21.950	8.839	183.033.186	19.449,0	8.317	161.749.566	83,4	113,2	94,4	88,6	94,1	88,4
Valj. debele pločevine	67.063,1	9.548	640.316.069	63.080	11.065	697.961.168	61.552,5	12.152	747.990.882	91,8	127,3	116,8	97,6	109,8	107,2
Hladna valj. Bela	50.853,4	11.253	572.248.605	62.280	16.905	1.052.511.626	63.760,8	13.596	854.149.921	125,4	119,0	149,3	102,4	79,2	81,2
Hladna valj. Jesenice	18.968,0	11.211	212.647.723	18.310	13.955	255.511.263	18.668,7	14.501	270.715.449	98,4	129,3	127,3	102,0	103,9	106,0
Žičarna	32.524,5	12.650	411.436.926	33.310	14.534	484.116.686	34.007,3	15.162	515.629.734	104,6	119,6	125,3	102,1	104,3	106,5
Profilarna	15.761,7	9.595	151.228.780	16.640	10.911	181.552.119	15.739,3	12.291	183.458.473	100,0	128,1	127,9	94,6	112,6	106,6
- HOP	14.983,9	8.976	134.501.377	15.480	9.658	149.311.127	14.514,3	11.174	162.186.581	96,9	124,5	120,6	93,9	115,7	106,6
- rondele	73,0	28.251	2.061.196	170	33.502	5.695.288	123,0	30.758	3.784.795	168,5	106,9	183,6	72,4	91,8	66,5
- stebr. + distančn.	167,5	19.530	3.271.317	80	19.884	1.590.740	510,5	17.231	8.795.660	304,8	88,2	268,9	638,1	86,7	552,9
- diski	537,3	21.210	11.394.890	930	26.833	24.954.964	591,5	31.600	18.691.437	110,1	149,0	160,4	63,6	117,8	74,5
Skladišče 38	814,5	18.719	15.246.433	1.280	25.529	30.117.120	275,3	28.952	7.970.898	33,8	154,7	52,3	21,5	123,0	26,5
Vratni podboji	556,5	24.678	13.734.104	530	22.878	18.986.389	675,2	24.912	16.820.068	121,3	100,9	122,5	81,3	106,9	88,6
Jeklovlek	13.730,0	18.226	250.236.961	12.410	19.555	242.677.924	13.014,3	21.721	282.538.948	94,8	119,2	112,9	104,9	111,1	118,4
Elektrode	17.436,0	10.709	186.724.172	18.280	12.728	232.667.377	17.017,1	13.051	222.097.364	97,6	121,9	118,9	93,1	102,5	95,5
- elektr., var. ž., prašek,															
- masa, Emona Zgb.	13.974,4	13.220	184.739.873	16.680	13.877	231.476.657	15.188,4	14.527	220.644.769	108,7	109,9	119,4	91,1	104,7	95,3
- ognjevdzdrž. mat.	3.461,6	573	1.984.299	1.600	744	1.190.720	1.828,7	794	1.452.595	52,8	138,6	73,2	114,3	106,7	122,0
Žebljarna	7.497,5	8.317	62.353.750	7.585	8.022	60.896.613	7.482,6	9.743	72.903.712	99,8	117,1	116,9	98,6	121,3	119,7
OSNOVNA REALIZACIJA	295.823,8	(10.786)	3.190.861.927	313.035	(13.338)	4.175.206.568	295.925,5	(13.445)	3.978.742.953	100,0	124,7	124,7	94,5	100,8	95,3
Realizac. storitv. TOZD			16.237.801			21.586.750			25.946.364			159,8			120,2
Ostala realizac. vključ.															
Družbena prehrana			53.094.780			66.738.580			58.691.711			110,5			87,9
SK. ZUNANJA REALIZ.	295.823,8	(11.021)	3.290.194.508	313.035	(13.620)	4.263.533.898	295.925,5	(13.731)	4.063.381.028	100,0	124,6	124,6	94,5	100,8	95,3
Kovinoservis						26.680.000			29.568.691			110,8			
SKUPAJ	295.823,8	(11.021)	3.290.194.508	313.035	(13.705)	4.290.213.898	295.925,5	(13.831)	4.092.949.719	100,0	125,5	125,5	94,5	100,9	95,4

Štoreški ŽELEZAR

FLUKTUACIJA — PEREČ PROBLEM

Posledice fluktuacije so težke, odražajo pa se v zmanjšani produktivnosti, v povečanju stroškov zaradi uvažanja in usposabljanja novincev, fluktuacija vpliva na socialno sestavo in enotnost delovnih skupin, ruši objektivna merila za nagajevanje po delu, slabi delovno disciplino, slabša pa vpliva tudi na splošno razpoloženje in socialno varnost pri delu.

Izgube so odvisne od obsega in sestave kadra, ki odhaja. Če odhajajo delavci, ki nimajo delovnih izkušenj ali slab odnos do dela in sodelavcev, je fluktuacija za delovno organizacijo koristna. Ko pa odidejo delavci, ki so se potrdili tako v proizvodnji kot pri upravljanju, pride do neprecenljivih izgub.

Nekateri odhodi so neizbežni — nehotena fluktuacija: odhodi v JLA, upokojitve, smrt. Ko govorimo o čisti fluktuaciji, navadno mislimo

na hoteno fluktuacijo. Procentualno lahko to fluktuacijo izračunamo po naslednji formuli:

$$\%F = \frac{O}{ZS + P} \times 100$$

%F = odstotek fluktuacije

O = število odhodov

ZS = začetno stanje (1.1.)

P = število prihodov

Podatki železarn Štore kažejo, da se povečuje število odhodov zaradi nizkih OD, vračanja v domače kraje, zaradi težkega dela, izmenskega dela, neurejenih stanovanjskih razmer, odnosov z nadrejenimi, zaradi negativne ocene pri poskusnem delu itd.

Povečuje se tudi odhajanje kvalificiranih delavcev, delavcev z višjo in visokošolsko izobrazbo manj pa odhajajo delavci s srednješolsko izobrazbo in delavci ozkega profila.

(povzeto po članku J. Cokana)

PRIČETEK REKONSTRUKCIJSKIH DEL V VALJARNI 1

Valjarna I je v železarni Štore najstarejši obstoječi metalurški obrat, saj v letošnjem letu praznuje 100-letnico svojega obstoja.

Obrat je bil kljub nekaterim posodobitvam že skrajno zastarel. V obratu je bilo precej nemehaniziranih opravil, ki so zahtevala veliko nevalificirane delovne sile in izredno težke pogoje za delo (dviganje ingotov oziroma gredic na progi premera 425, ročno zakladanje plamenične peči in ročno ravnanje valjancev na hladilni klopi).

Studije so pokazale, da je možno obrat, kakršen je valjarna I, posodobiti, mehanizirati največja delovna mesta, odpraviti vire onesnaževanja okolja ter zmanjšati število zaposle-

nih do te meje, da je rentabilnost obrata zagotovljena.

15. julija se je v času rednega remonta začela rekonstrukcija, ki naj bi potekala v dveh fazah.

I. faza: — postavitve nove koračne peči z zakladalnim delom in odvodno valjčnico do ograjanja predproge;

— postavitev žerjavne proge in dvigala;

— izdelava zbiralnega žepa za gredice za škarjami grobe proge.

II. faza: — skrajšanje potisne peči I. (Custodis) za eno cono z možnostjo stranskega iztiskovanja gredic;

— vgradnja dviznih miz na ogradih grobe proge in spremljajočih odvodno odvodnih valjčnic;

— nabava novih mehanskih škarij za razrez toplih gredic na grobi progi;

— vgradnja mehanizirane koračne hladilne klopi v adjustaži valjarne.

Potrebne bodo še spremembe v transportu in energiji.

Potrebno pa je bilo premostiti to obdobje izgradnje, zlasti v prvi fazi, ki je predvidevala rušenje plamenične peči. V času rednega letnega remonta so zgradili nadomestno peč in jo povezali s predprogo. Za nadomestilo podrtje plamenične peči so adaptirali staro potisno peč II, ki je bila skrajšana in od temeljev na novo postavljena. Tako obratovanje valjarne kljub obsežnim posodobitvam ne bo prekinjeno.

(povzeto po članku inž. Stanislava Verbiča)

UGASNIL JE ZADNJI PLINSKI GENERATOR

V železarni Štore so 15. julija ugasnili zadnji plinski generator.

Prva plinska generatorja sta bila v železarni postavljena v letih 1912/13; leta 1946 pa so zgradili novo generatorsko postajo s štirimi generatorji sistema Koller. Že leta 1954 pa je generatorski plin začel izgubljati svojo vrednost kot gorivo. Zgrajen je bil namreč elektroplavž, kjer je kot stranski produkt nastajal TH plin, ki so ga začeli najprej uporabljati v jeklarni kot dodatno gorivo za SM peč, pozneje pa tudi v stari kotlarni in ostalih obratih kot dodatno kurjavo.

Leta 1967 je bila zgrajena mešalna postaja za mešanico propan-butan-zrak in tako je generatorski plin kot gorivo odpadel. Ustavili so dva generatorja, ostala dva pa sta zaradi zastarelosti SM peči v jeklarni in plamenične peči v valjarni še obratovala. V teh pečeh generatorskega plina niso mogli odpraviti zaradi regenerativnega načina kurjenja. Enega so ustavili šele decembra lani, zadnjega pa letos v juliju.

Ugasnitev zadnjega plinskega generatorja je omogočila izboljšanje delovnih pogojev — ni več težkega fizičnega in zdravju škodljivega dela. Čistejše bo tudi ozračje v Štoreh in voda v Voglajni, kamor so odtekale fenolne vode in katran.

(povzeto po članku Janka Jazbinška)

SLOVENSKE ŽELEZARNE — TOVARNA ŽIČNIH IZDELKOV ŽIČNA CELJ

TRŽNI POMEN PROIZVODOV ŽIČNE

GABIONI — ŽIČNE KOŠARE KOT SREDSTVO ZA OHRANITEV URAVNOVEŠANOSTI NARAVE IN OKOLJA

Žična Celje izdeluje gabione že nad deset let in je do nedavnega pokrivala vse potrebe jugoslovanskega trga glede količine in asortimenta. Pojavljala se je tudi v izvozu.

Gabion sestavlja kovinski ovoj in polnilo. Kovinski ovoj mora biti dobro izdelan iz pocinkane ali plastificirane (sintrane) žice primernih dimenzij, kar zagotavlja dolgo trajanje, seveda za pitiske, ki jih mora držati. Kovinski ovoj, ko se bo deformiral, ne bo izgubil, temveč izboljšal svojo kvaliteto odpornosti.

Kot polnilo naj bi imelo prednost okroglo kamenje približno enake velikosti in za spoznanje večje od same zanke mreže. Uporabno pa je seveda tudi vse drugo kamenje, ki je pri vgradnji najbolj pri roki.

Gabioni so vsestransko uporabni pri zaščiti zemljišč:

- zavarovanje plazov,
- urejanje rečnih tokov,
- za zbiralnike vode,
- utrjevanje obal, nasipov,
- za druge namene zavarovanja zemljišč.

Gradnja z gabioni ima običajno dolgoročni značaj, kar lahko koristno uporabimo pri delih stalnega pomena. Dobro pocinkana ali plastificirana žica zdrži v normalnem okolju več kot 25 let, seveda ob normalni oksidaciji. To pa je več kot dovolj časa, da se napolnjene kamenine v gabionih pomešajo z blatom ali zemljo in rastlinstvom ter tako oblikujejo čvrsto maso z dobrimi statičnimi lastnostmi. Otrditev lahko pospešimo s tem, da zasadimo primerne rastline na »telesu« gabiona.

To je armirana gradnja, ki lahko vzdrži zelo visoke pritiske. Mogoča je tudi gradnja na napetost. Hkrati pa ima gabion tudi osuševalni učinek. Zbira vodo in omogoča izhlapevanje skozi kamenje. Deformacija pri vgradnji gabiona ni napaka, temveč prednost, saj sproži vse dele gradnje v enovito celoto.

Žična izdeluje več vrst gabionov, pač glede na namembnost gabiona za vgradnjo na določeno področje:

- gabioni kot zaboji,
- gabioni vreče ali slamarice,
- prožno pokrivalo volga,
- patentirana slamarica,
- gabioni patent. za morsko zračito.

Največje povpraševanje je po gabionih kot zaboji. Na leto v Jugoslaviji potrebujemo okrog 3.000 ton gabionov, vendar v Žični predvidevajo, da se bodo v kratkem času potrebe podvojile.

Žična se je do sedaj uspešno uveljavila pri naslednjih večjih projektih:

- Kozara — ceste: varovanje nasipov, plazov,
- Šotla, Krapina: zaščita obal reke,
- Kolubara, Morava,
- Ptuj — elektrarna na Dravi,
- morska obala blizu Strunjana.

Gradnja gabionov se še ni uveljavila v zadovoljivi meri, saj so še vedno prisotna mnenja, da te gradnje ne moremo primerjati s klasičnim načinom zidave ali betoniranja, kar pa je dokaj zmotno. Gradnjo bomo potrebo vedno bolj racionalizirali in pri tem imajo gabioni vso prednost.

(povzeto po članku L. R.)

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

NAFTNA KRIZA VEDNO BOLJ V OSPREDJU

Dodatno k temu pa so vsako leto odkrili še 24 milijard novih rezerv. Danes, ko je svetovna poraba narasla na okoli 20 milijard sočkov letno, pa odkrijejo letno samo 14 milijard novih rezerv, tako da so svetovne rezerve vsako leto za šest milijard sočkov manjše.

Danes obstaja le malo upanja, da bo takšen trend mogoče obrniti. Osnovni vzrok je v tem, da so največja nahajališča nafte na svetu že ugotovljena. Razen tega v zadnjih 30 mesecih tudi vedno bolj pada izkoristek pri vrtnanju novih vrtin, oziroma količina nafte na vrtno. Malo je tudi verjetno, da bi vedno večja cena nafte spodbudno vplivala na globlje vrtnanje in iskanje nafte na neugodnih lokacijah na kopnem ali morskem dnu, kar pogosto tudi višje stroške. Kljub temu se nekatere naftne družbe tudi ukvarjajo z vrtnanjem na takšnih neugodnih področjih.

Neprijetno je tudi to, da je najmanj možnosti za odkrivanje novih večjih rezerv v tistih državah proizvajalkah nafte — naj so v združenju OPEC ali ne — ki je že danes ne izvažajo v velikih količinah. Najbolj ugodno področje je tam, kjer so že danes največje rezerve, to je na Bližnjem vzhodu. Organizacija arabskih držav izvoznice nafte ugotavlja, da bo lahko odkrivanje novih naftnih polj dodalo še 200 milijard sočkov rezerv k 400 milijardam ali trem petinam svetovnih rezerv, ki jih deset članic tega združenja že poseduje. Vendar je Irak edina država na Bližnjem vzhodu, v kateri je v teku obsežen raziskovalni program, ker računa na velike še neodkrite naftne rezerve. Te potrebuje za povečanje izvoza in s tem večjega dotoka deviz za kritje obsežnih načrtov ekonomskega razvoja. Do leta 1985 predvideva ta država povečanje proizvodnje nafte s sedanjih 3,3 milijona na okoli 4 milijone sočkov dnevno.

Situacija v Kuwaitu je ravno nasprotna, ker so zaloge že danes znane. Izjema so sporna območja ob meji in na morskem dnu. Zato je malo verjetno, da se bodo današnje zanesljive rezerve v višini 66 milijard sočkov še kaj povečale. Poskusna vrtnanja do globine 6000 m, ki so jih pred kratkim pričeli izvajati, bodo prej ugotovila zaloge zemeljskega plina kot nafte.

Iran je po šahovem padcu dosegel dnevno proizvodnjo 4 milij. sočkov, kar je za dobra 2 milij. sočkov manj kot pod vladavino šaha. Kaže, da bo takšna proizvodnja ostala tudi v bodoče, ker bi vsako povečanje zahtevalo povratek večjega števila tujih tehnikov, ki jih sedaj ni več v državi. Posledica te situacije je, da se je zmanjšalo tudi število vrtnalnih mest s prejšnjih 36 na 10 na kopnem in dve na morju.

Največja neznanka pri bodoči proizvodnji v okviru združenja OPEC je Saudska Arabija. Načrtuje, da bo povečala svojo proizvodnjo v začetku leta 1980 za 20% oziroma na 12 milij. sočkov dnevno. Vendar bo lahko ta povečana zmogljivost le kot rezerva za različne situacije in kot sredstvo za političen vpliv v okviru združenja OPEC. Zato proizvodnja Saudske Arabije v letu 1985 ne bo mnogo večja kot 8,5 milij. sočkov dnevno. Zato tudi v tej državi ne hitijo preveč pri iskanju dodatnih rezerv k že znanim 166 milijardam ton. Ven-

dar računajo, da bodo z novimi zalogami povečali skupne rezerve na 300 milijard sočkov.

V ostalih državah združenja OPEC kljub mnogim vrtnanjem, kot je to primer v Venezueli, ni mogoče pričakovati bistvenega povečanja obstoječih zalog. Izjema so Združeni arabski emirati, kjer računajo v letu 1985 na povečanje dnevne proizvodnje s sedanjih 1,8 na 2 milij. sočkov.

Izven združenja OPEC vlagajo največ naporov pri iskanju novih rezerv nafte v Mehiki. Državna naftna družba Pemex ima danes v obratovanju skupno 183 vrtnalnih mest. Vendar hitro narašča tudi lastna poraba nafte. Zato predvidevajo, da bo leta 1985 pri povečani porabi na 3 milij. sočkov dnevno samo približno polovica na razpolago za izvoz.

V LR Kitajski je bodočnost pri proizvodnji nafte kljub določenim obetom polna negotovosti. Pred kratkim so se predstavniki kitajske naftne industrije pogovarjali z nekaterimi zahodnimi naftnimi družbami v zvezi z raziskavami na novih naftnih poljih. Računajo, da so potencialne rezerve nafte v LR Kitajski dva- do trikrat večje kot so danes znane, ko se gibljejo okoli 20 milijard sočkov. Vendar bo potrebno še nekaj let poskusnih vrtnanj, da bodo dobili o tem jasnejšo sliko.

Zahodni naftni strokovnjaki računajo, da bo LR Kitajska v pričetku prihodnjega desetletja poskusila izvažati 20% svoje proizvodnje, kljub povečanju lastnih potreb, zaradi nujno potrebnih deviz. Toda, če bo dosegla leta 1985 dnevno proizvodnjo 3 milij. sočkov, bo to še vedno pomenilo samo 600.000 sočkov izvoza.

V Braziliji desetina iskanj za nafto niso dala spodbudnih rezultatov. Vendar zaradi velikega uvoza nafte ne obupujejo, temveč nudijo možnost nadaljnjih raziskav tujim naftnim družbam z lastnim rizikom in v slučaju uspeha tudi dobičkom. Predvsem velja to za vrtnanja na morskem dnu, ki spadajo danes med največja na svetu.

V Jugozahodni Aziji se je znižalo število vrtnanj na morskem dnu s preko 50 pred leti na 29. Delno zato, ker so vlade zmanjšale tujim naftnim družbam delež nafte, ki jim je pripadal na novo odkritih poljih, v glavnem pa zaradi vedno manjšega upanja na uspešen zaključek vrtnanja.

Velika neznanka na tem področju je Sovjetska zveza, ki je z dnevno proizvodnjo 11,7 milij. sočkov vodilna na svetu in izvažava v države zahodnega sveta milijon sočkov. Nekatere analize zahodnih strokovnjakov predvidevajo, da bo sovjetska proizvodnja nafte kmalu pričela padati in bo dosegla leta 1985 količino med 9,5 in 11,5 milij. sočkov dnevno. Vzrok je v tem, da so v zadnjem času v tej državi izvedli nekoliko manj raziskav novih nahajališč in osredotočili svoje napore v čim bolj intenzivno izkoriščanje obstoječih naftnih polj. Razen tega so novo odkrite zaloge le v Sibiriji in v drugih odročnih ter za izkoriščanje dragih področjih. Vendar ne glede na to, kakšna bo situacija leta 1985 v Sovjetski zvezi z izkoriščanjem nafte, izgleda, da bo v tem obdobju ta država postopno dobavljala vedno manj nafte državam zahodnega sveta.

V ZDA situacija v zvezi z zalogami nafte ni dobra. V zadnjem obdobju so naftne družbe vlagale veliko denarja v iskanje novih nahajališč, bilo je izvršanih veliko novih vrtin, vendar rezultati niso bili enaki vloženim naporom. Situacija od leta 1970 do danes je zelo dobro vidna iz diagramov št. 3 do 6.

Diagram št. 3 kaže v milijardah dolarjev, kako so naraščala vlaganja naftnih držav v raziskovalna dela. Iz diagrama št. 4 vidimo, kako je po letu 1973 močno naraščalo število vrtin. Diagram št. 5 kaže, da je po letu 1974 kljub intenzivnim raziskovalnim delom močno padla količina novih zalog. Končni rezultat je razviden iz diagrama št. 6, ki kaže, da je skupna količina naftnih rezerv v ZDA po letu 1970 v stalnem padanju.

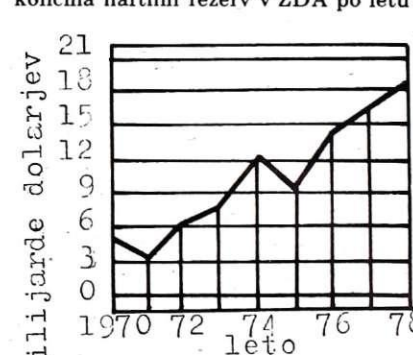

Diagram št. 3

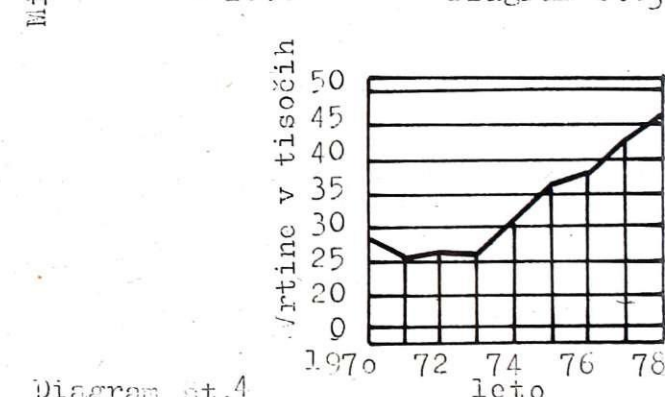

Diagram št. 4

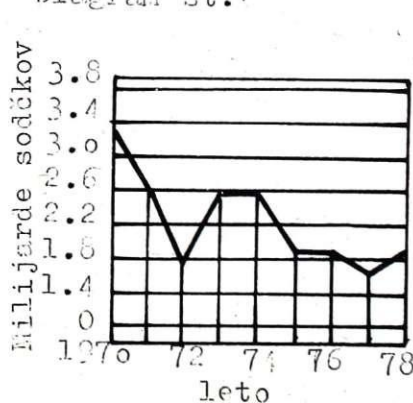

Diagram št. 5

(se nadaljuje)

**STATUT
DELOVNE ORGANIZACIJE
ŽELEZARNE JESENICE, o.s.o.l.o.**

149. člen
Postopek sprejemanja statuta in samoupravnih splošnih aktov poteka v treh fazah:

1. priprava osnutka po pristojni službi
 - obravnava osnutka na odboru za uresničevanje zakona o združenem delu,
 - posredovanje osnutka delavskemu svetu Železarne, ki ga da v poprejšnjo obravnavo in določi rok obravnave,
2. poprejšnja obravnava:
 - usklajevanje stališč pred odborom za uresničevanje zakona o združenem delu,
 - posredovanje končnega predloga delavskemu svetu,
3. Sprejem predloga samoupravnega splošnega akta na organih upravljanja ali z osebnim izjavljanjem delavcev.

150. člen
Spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov potekajo po enakem postopku kot velja za njihovo sprejemanje.

Pobudo za spremembo lahko podajo:

- posamezna temeljna organizacija
- sindikat,
- vsak delavec v temeljni organizaciji,
- družbenopolitične organizacije.

Delavski svet Železarne odloči na prvi naslednji seji o utemeljenosti pobude in začne postopek za sprejem predlagane spremembe.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE:

151. člen
Samoupravni splošni akti, ki so v nasprotju s tem statutom, morajo biti usklajeni v 6 mesecih po sprejetju tega statuta.

152. člen
Ta statut začne veljati 8. dan po objavi v glasilu Železar. Z istim dnem preneha veljati statut Železarne, ki je bil sprejet dne 15. 8. 1970.

SKLEP O OBJAVI:

Delavski svet Železarne je na seji dne potem ko je podala poročilo komisija za izvedbo referendumov o sprejetju tega statuta, ugotovil, da je bil statut sprejet z večino glasov vseh delavcev temeljnih organizacij.

Jesenice, dne

PREDSEDNIK
DELAVSKEGA SVETA
JOŽE ULČAR

131. člen
Ob zaključku večjih investicij je treba podati poročilo o realizaciji investicijskega programa.

132. člen
Podatki, ki izkazujejo dohodek, se morajo objavljati kot:
- rezultati tekočega obdobja v primerjavi s planskimi prizadevanji in enakim obdobjem prejšnjega leta,
- primerjava rezultatov z organizacijami združenega dela, s katerimi obstaja združevanje dela in sredstav,
- primerjava z rezultati doseženimi v isti ali sorodni dejavnosti v republiki,
- primerjava z rezultati doseženimi v občini.
Rezultati se navajajo v absolutnih številkah in indeksnem sistemu s tem, da je planirani rezultat indeks 100.

133. člen
Obvestila o delu organov in nosilcev pooblastil morajo biti v obliki izvlečka zapisnika seje objavljena v roku sedmih dni, če se nanašajo na sklepe in stališča, ki so pomembna za samoupravno delavsko kontrolo, in sicer v roku 15 dni.

Obvestila se objavljajo v tovarniškem glasilu Železar, na oglasnih deskah, vročajo pa se tudi delegatom temeljnih organizacij. Vsa obvestila in poročila o doseženih rezultatih se posebej vročajo sindikalnim organizacijam in odborom samoupravne delavske kontrole.

Obveščanje delavcev poteka predvsem na sestankih samoupravnih delovnih skupin, na zborih delavcev in ob zavzemanju stališč, smernic in mnenj za delo delegatov ter takrat ko delegati poročajo delavcem.

V prejšnjih določbah naštetih kazalci o izkazovanju dohodka in obvestila o delu organov in nosilcev pooblastil se objavljajo tudi:
- na oglasnih deskah temeljnih organizacij in delovnih skupnosti,

- v Železarju,
- v pomembnejših zadevah z vročanjem posebnih informacij delavcem.

134. člen
Zbiranje, urejanje in posredovanje gradiva ter ostale naloge s področja obveščanja opravlja center za proučevanje samoupravljanja in informiranje (CPSI) ter odgovorni delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

X. POSLOVNA TAJNOST:

135. člen
Namen varovanja poslovne tajnosti je, da se zaščitijo interesi temeljnih organizacij in delovnih skupnosti oziroma Železarne kot celote, poslovnih strank in splošnih interesov družbene skupnosti ter uresničujejo naloge ljudske obrambe in družbene samozaščite.

136. člen
Samoupravni organi Železarne morajo pri poslovnih stikih ali samoupravnih opravilih, ko posredujejo podatke, ki so poslovna tajnost, opozoriti koristnike podatkov, da ti predstavljajo za Železarno poslovno tajnost.

137. člen
Dokumente in podatke s področja poslovne tajnosti, njihovo sporočanje in objavljanje, obiske tujih in domačih oseb kot tudi varovanje zaupanih dokumentov, odgovornost in sankcije ureja Pravilnik o varovanju poslovne tajnosti v Železarni.

138. člen
Poslovno tajnost so dolžni varovati vsi delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, samoupravni organi, zlasti pa tisti delavci, ki opravljajo naloge s posebnimi pooblastili. Potrebno je naloge in dokumente opremiti z opozorilom, da gre za poslovno tajnost.

Samoupravni organi lahko izključijo javnost zlasti takrat kadar razpravljajo in odločajo o dokumentih, ki so po zakonu, samoupravnih aktih in sklepih samoupravnih organov poslovna tajnost.

XI. NOTRANJA ARBITRAŽA:

139. člen
Kadar temeljne organizacije združene v Železarni ne morejo rešiti spora, ki je nastal v medsebojnih razmerjih znotraj Železarne, nek organov upravljanja, začnejo postopek za rešitev spora pred

arbitražno komisijo iz 203. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

140. člen
Postopek se začne na pobudo ene izmed prizadetih temeljnih organizacij, ki jo vložijo delavskemu svetu Železarne. Delavski svet oceni pobudo in na podlagi svoje odločitve imenuje predsednika arbitražne komisije ter določi rok, v katerem mora ta razpisati obravnavanje spora.

141. člen
Predsednik arbitražne komisije nato pozove obe ali več sprtnih temeljnih organizacij, da v skladu z 205. členom samoupravnega sporazuma o združitvi izvolijo svoje delegate v komisijo in predsedniku predložijo ustrezno gradivo.

142. člen
Ves čas poteka arbitraže se smiselno uporabljajo določbe pravnega postopka.

143. člen
Če pred arbitražno komisijo ni mogoče najti ustrezne rešitve, ki naj bi ne pomenila kršitve načela pravičnosti, ali pa spor iz konkretnega preide v splošen spor, ki zadeva samoupravno sporazumevanje ali dogovarjanje, arbitraža napoti sprte temeljne organizacije na sodišče združenega dela ali pa na sodišče splošne pristojnosti.

XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI:

144. člen
V 221. členu samoupravnega sporazuma o združitvi so določeni samoupravni splošni akti, ki se sprejemajo v Železarni in je njihov temelj zakon.

V tem statutu pa so določeni akti, ki se sprejemajo enotno za Železarno in je njihov temelj ta statut in so:

- pravilnik o varovanju poslovne tajnosti,
- pravilnik o samoupravnem informiranju in komuniciranju,
- pravilnik o strokovnih delih in nalogah pri opravljanju zunanjetrgovinskih poslov,
- pravilnik o organizaciji in delu inventure (popisa) sredstev in njihovih virov,
- pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva,
- pravilnik o nadomestilu stroškov za službena potovanja in drugih nadomestilih, ki bremenajo materialne stroške,
- pravilnik o uporabi motornih vozil in zasebnih motornih vozil za potrebe Železarne,
- pravilnik za podelitev Pantzove nagrade,
- pravilnik za podelitev nagrade Novator leta,
- poslovnik o delu samoupravnih organov in delegacij v temeljnih organizacijah,
- poslovnik za delo skupne disciplinske komisije.

145. člen
V III. poglavju tega statuta je določeno, kateri samoupravni splošni akti se sprejemajo z referendumom v temeljnih organizacijah.

Ostali samoupravni splošni akti se sprejemajo z večinskim glasovanjem na delavskem svetu Železarne, s tem, da se zagotovi poprejšnja obravnavna na delavskih svetih temeljnih organizacij in med delavci temeljnih organizacij. V teh primerih delegacije temeljnih organizacij vsklajujejo svoja stališča ob upoštevanju splošnega skupnega in družbenega interesa.

146. člen
Vsak samoupravni splošni akt se potem, ko je bil sprejet na delavskem svetu Železarne, ali ko je bilo ugotovljeno, da je bil sprejet z referendumom po večini delavcev v vsaki temeljni organizaciji, objavi v temeljni organizaciji na način kot to določa njihov statut in v glasilu Železar.

147. člen
Samoupravna splošni akti začnejo veljati 8. dan po objavi. Samoupravni splošni akt, ali njegov del se lahko uveljavi za nazaj, če temelji taka odločitev na zakonu, če to terja narava odnosov, če je bil sprejet z osebnim izjavljanjem delavcev, ki so s tem prizadeti, če ne posega v pravice tretjih in če se s tem ne zmanjšajo ali odvzamejo že pridobljene pravice.

148. člen
Poleg samoupravnih splošnih aktov iz 144. člena tega statuta lahko delavski svet Železarne v skladu z delegatskim sistemom sprejme sklepe, da se posamezno področje uredi v samoupravnem splošnem aktu.

KAZALO

	STRAN
I. SPLOŠNE DOLOČBE	4
II. STATUSNE DOLOČBE	5
III. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI	6
IV. ORGANI UPRAVLJANJA IN DRUGI ORGANI	7
V. ODGOVORNOST ČLANOV ORGANOV UPRAVLJANJA IN DRUGIH ORGANOV	10
VI. DELAVCI S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI	10
VII. IMANOVANJE IN RAZREŠITEV POSLOVODNEGA ODBORA IN DELAVCEV S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI	11
VIII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA V ŽELEZARNI	12
IX. OBVEŠČENOST DELAVCEV	13
X. POSLOVNA TAJNOST	14
XI. NOTRANJA ARBITRAŽA	14
XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI	14
XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	15

Na podlagi 221. člena samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarno Jesenice in 374. in 463/1. člena zakona o združenem delu so delavci temeljnih organizacij železarne Jesenice, sprejeli na referendumu

STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE JESENICE, o. sol.o.

I. SPLOŠNE DOLOČBE:

1. člen
S tem statutom delavci temeljnih organizacij združenih v delovno organizacijo železarna Jesenice (v nadaljnjem besedilu: Železarna) določajo pravila, ki so pomembna za organiziranje, za delo in poslovanje, za uresničevanje samoupravnih pravic delavcev, ter dopolnjujejo splošne določbe iz samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarna Jesenice (v nadaljnjem besedilu: samoupravni sporazum o združitvi).

2. člen
Železarna je samostojna samoupravna organizacija združenega dela, ki ima lastnost družbene pravne osebe, v pogledu pravic in obveznosti določenih z zakonom in samoupravnim sporazumom o združitvi.

3. člen
Notranja organizacija Železarne temelji na temeljnih organizacijah združenega dela v katerih delavci samostojno uresničujejo svoje samoupravne pravice, obveznosti in odgovornosti. V Železarni kot celoti se opravljajo le tisti posli, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije in so določeni s samoupravnim sporazumom o združitvi.

4. člen
Proizvodni proces je v Železarni naravnan tako, da prehajajo proizvodi od temeljnih organizacij z nižjo stopnjo predelave do temeljnih organizacij, ki izdelujejo končne izdelke, namenjene prodaji na trgu.

Ob teh temeljnih organizacijah združenega dela pa delujejo tudi storitvene temeljne organizacije, ki s svojim delovanjem omogočajo normalni potek proizvodnje v proizvodnih temeljnih organizacijah.

5. člen
Za opravljanje skupnih nalog so delavci temeljnih organizacij organizirali delovne skupnosti. Naloge, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije, delovne skupnosti opravljajo s potrebnim strokovnim znanjem ali predlagajo delavskim svetom in drugim samoupravnim organom v odločitve, so določene v 172. členu samoupravnega sporazuma o združitvi.

6. člen
Delavci temeljnih organizacij povezanih s skupnimi interesi v Železarno so soglasni, da za potrebe opravljanja administrativnih, strokovnih, splošnih in pomožnih tehničnih del, organizirajo delovne skupnosti skladno s 171. členom samoupravnega sporazuma o združitvi in so razdeljene na naslednje dele:

- Delovna skupnost za komercialne in finančne zadeve:
1. finančno-računovodski sektor,
2. nabavni sektor,
3. prodajni sektor,
- b. Delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje:

1. kadrovski sektor,
2. splošni sektor,
3. center za proučevanje samoupravljanja in informiranje.
- c. Delovna skupnost za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje:

1. sektor za ekonomiko in organizacijo,
2. sektor za tehnično kontrolo in raziskave,
3. sektor za novogradnje,
4. oddelek za operativno planiranje.

Podrobnejša organizacija posameznih delov je prepuščena delavcem v delovni skupnosti

116. člen
Odbor samoupravne delavske kontrole deluje na vseh skupnih področjih poslovanja in samoupravljanja, zlasti pa nadzira:

- izvajanje tega statuta, samoupravnega sporazuma o osnovah plana in drugih skupnih samoupravnih splošnih aktov ter družbenih dogovorov,
- sprejemanje, spreminjanje oziroma dopolnjevanje samoupravnih splošnih aktov, pravilnost postopka, opozarjanje na nepravilnosti in kršenja zakonitosti,
- opozarja na morebitne samovolje posameznih organov samoupravljanja in delavcev s posebnimi pooblastili,
- doslednost izvajanja sprejetih sklepov samoupravnih organov in poslovnega odbora,
- skladnost samoupravnih aktov in sklepov samoupravnih organov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev,
- izpolnjevanje delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev ter organov in služb v delovnih skupnostih, ali se odgovorno ter družbeno in ekonomsko smotno uporabljajo družbena sredstva in razpolaganje z njimi,
- morebitne pojave privatizacije družbene lastnine, razsipništva, malomarnosti pri delu in podobno,
- pravilnost in upravičenost porabe združenih sredstev za odobrene investicije, vzroke za prekoračenje rokov in sredstev in smotno porabo sredstev, predvsem, če se uporablja za dogovorjene namene,
- uporabo načela delitve pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke,
- izvajanje stanovanjske politike, opozarja na morebitne nepravilnosti pri delitvi stanovanj in gradbenih posojil,
- upravičenost koriščenja zasebnih motornih vozil za službene namene,
- racionalnost službenih potovanj doma in v tujini,
- porabo sredstev za reprezentanco, reklamo in propagando,
- opravljanje nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- poslovanje in izvajanje nalog ter kontrolira smotno uporabo sredstev s tujimi in domačimi partnerji,
- obveščanje delavcev o vprašanih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo ter za uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

3. Delovanje in postopek:

117. člen
Odbor samoupravne delavske kontrole deluje po lastnem programu dela, ki ga sprejme na začetku leta. Program dela mora vsebovati naloge iz skupnih zadev dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o združitvi.

118. člen
Odbor samoupravne delavske kontrole obravnava problematiko s področja svojega delovanja na predlog posameznega delavca v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti, samoupravne delovne skupine, samoupravnih organov temeljne organizacije ali delovne skupnosti in Železarne, poslovnega odbora, vodij temeljnih organizacij, delavcev s posebnimi pooblastili, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti ter njenih organov, službe družbenega knjigovodstva ter družbenega pravobranilstva samoupravljanja.

Odbor ima pravico zahtevati poročila, razlage ter potrebno dokumentacijo od posameznikov, organov in organizacij navedenih v prvem odstavku tega člena. Delavec ali organ je dolžan dati odgovor do naslednje seje odbora oziroma najkasneje v 30 dneh.

119. člen
Odbor samoupravne delavske kontrole veljavno sprejema sklepe, zaključke in stališča, če je prisotna več kot polovica članov odbora. Sklepe, zaključke in stališča, sprejme odbor z večino glasov vseh članov.

Na podlagi svojih ugotovitev predlaga odbor samoupravne delavske kontrole v pisni obliki, v roku 7 dni po sprejemu, svoje odločitve samoupravnim organom, da obravnavajo posamezne zadeve in sprejmejo ustrezne ukrepe.

120. člen
Na vsaki seji odbora se obvezno vodi stenogramski zapisnik. V zapisnik se mora poleg datuma, začetka in konca seje obvezno vpisati tudi imena vseh članov samoupravne delavske kontrole in imena vseh ostalih delavcev, ki so seji prisostvovali ter ugotovitve opravičenosti iz seje.

121. člen
Postopke nadzora mora odbor samoupravne delavske kontrole dokončati v 60 dneh po vložitvi zahtevka, izjemoma se tak rok lahko podaljša, če odbor iz opravičljivih razlogov ni mogel dokončati postopka zlasti:

– če je odbor samoupravne delavske kontrole bil vezan na

– če je za objektivno oceno zahtevka potrebno sodelovanje zunanjih strokovnjakov in institucij,

– če se zahtevke nanaša na obdobje, ki v poslovnih knjigah ali poročilih še ni zaključeno.

122. člen
Postopek mora odbor samoupravne delavske kontrole končati načelno brez prekinitve. Če pa se v času vodenja postopka pokaže potreba po nadaljnjih informacijah, podatkih ali analizah, se postopek lahko prekine, vendar je treba upoštevati rok 60 dni.

123. člen
Če organi, na katere se obrne odbor samoupravne delavske kontrole, da bi odpravili pomanjkljivosti, teh pravočasno ne odpravijo, obvesti odbor samoupravne delavske kontrole o tem delavski svet Železarne in sindikalno organizacijo.

124. člen
Če delavski svet Železarne ne stori ukrepov, oziroma delavci ne sprejmejo sklepe o ukrepih, da se odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, obvesti odbor samoupravne delavske kontrole v 15 dneh o tem sindikalno organizacijo in pristojne organe družbenega nadzora.

125. člen
Če odbor samoupravne delavske kontrole meni, da se s sklepom, drugim aktom ali ukrepom delavskega sveta Železarne kršijo samoupravne pravice delavcev ali je prizadeta družbena lastnina ali da je delavski svet Železarne tak akt sprejel v nasprotju s stališči delavcev, opozori na ugotovljene pomanjkljivosti delavski svet Železarne in obvesti o tem sindikalno organizacijo.

126. člen
Če delavski svet Železarne na opozorilo odbora samoupravne delavske kontrole ne spremeni svojega sklepa ali ukrepa iz prejšnjega člena, lahko predlaga odbor samoupravne delavske kontrole skupščini občine, naj zadrži izvršitev sklepa ali drugega akta oziroma ukrepa, s katerim se kršijo samoupravne pravice delavcev, ali je prizadeta družbena lastnina.

127. člen
V funkciji samoupravne delavske kontrole delavski svet Železarne nadzoruje delo izvršilnih organov, poslovnega odbora in strokovnih služb v delovnih skupnostih.

V nadzorovanju njihovega dela daje delavski svet Železarne izvršilnim organom, poslovnemu odboru in strokovnim službam v delovnih skupnostih smernice in navodila, da bi odpravili ugotovljene nepravilnosti.

128. člen
Družbenopolitične organizacije in njeni organi so dolžni odboru samoupravne delavske kontrole nuditi vso pomoč in jih podpirati v prizadevanjih, da se zagotovi pravilno in zakonito delo ter poslovanje temeljnih organizacij ali delovne skupnosti in njihovih samoupravnih organov ter samoupravnih organov Železarne.

IX. OBVEŠČENOST DELAVCEV:

129. člen
Obveščeno delavcev je bistveni pogoj za odločanje z osebnim izjavljanjem in za zavzemanje stališč, smernic in mnenj v delegatskem sistemu, zagotavlja pa tudi kontrolo in uveljavlja odgovornost nosilcev pooblastil in funkcij.

130. člen
Delavci morajo biti redno, resnično in popolno obveščeni o celotnem poslovanju Železarne, njenem materialno-finančnem stanju, pridobivanju in delitvi dohodka, kar se dosega zlasti:

- z objavljanjem rezultatov ob periodičnih in zaključnem računu Železarne,
- z ocenjevanjem kazalcev posameznih temeljnih organizacij,
- a) o dohodku na delavca,
- b) o dohodku v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi,
- c) o čistem dohodku na delavca,
- d) o akumulaciji v primerjavi z dohodkom,
- e) o akumulaciji v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi, osebnem dohodku in sredstvi skupne porabe na delavca,
- kar vse je treba objavljati v zvezi s sprejetjem periodičnih in zaključnih računov in kadar poteka poprejšnja obravnava o pripravi in sklepanju sporazumov o osnovah planov, družbenih dogovorov o cenah, sklepanju in ukrepih za uresničevanje planov in drugih aktov s tega področja.

96. člen
Pobudo za ugotavljanje odgovornosti predsednika, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora kot celote dajo delavskemu svetu vsak delavski svet temeljne organizacije, organ samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji in Železarni, družbeni pravobranilec samoupravljanja, družbenopolitična skupnost in sindikat.

97. člen
Če delavski svet Železarne sprejme pobudo upravičenega predlagatelja za ugotavljanje odgovornosti predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora v celoti, ali če sam tako sklene, zahteva od družbenopolitične skupnosti in sindikata mnenje o taki pobudi.

Če delavski svet Železarne sprejme pobudo o ugotavljanju odgovornosti, imenuje komisijo, ki naj zbere potrebne podatke, upošteva mnenje družbenopolitične skupnosti in sindikata ter zasliši prizadetega, če poda svoje stališče o vseh ugotovitvah.

Komisija na podlagi tako opravljenega dela sestavi poročilo s predlogom delavskemu svetu Železarne.

Komisija je sestavljena na enakih načelih kakor razpisna komisija.

98. člen
Delavski svet Železarne obravnava poročilo komisije za ugotavljanje odgovornosti. Delavski svet Železarne s sklepom ugotovi odgovornost predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora v celoti, zahteva dopolnitev poročila in predlogov ali pa predlog zavrne.

99. člen
Zoper sklep delavskega sveta o pobudi in sklep o ugotovljeni odgovornosti lahko predsednik poslovnega odbora ali član poslovnega odbora ali družbeni pravobranilec samoupravljanja začne postopek za varstvo pravice pred sodiščem združenega dela. Postopek lahko začne v osmih dneh od prejema sklepa, s katerim je bila ugotovljena odgovornost.

100. člen
Sklep delavskega sveta ali odločba sodišča združenega dela, s katero je ugotovljena odgovornost predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora kot celote, je podlaga za postopek za razrešitev.

101. člen
V primeru, ko delavski svet sprejme sklep o razrešitvi oziroma, ko zavrne predlog, lahko sprejme tudi sklep, da o svoji odločitvi razpiše referendum. Odločitev delavcev z referendumom je dokončna.

102. člen
Z dnem, ko je bil sprejet sklep o razrešitvi predsednika poslovnega odbora, članov poslovnega odbora ali poslovnega odbora kot celote, jih je treba razporediti na druga dela in naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma delovni zmožnosti. Obrazloženi sklep je treba vročiti prizadetim.

103. člen
Pravila tega postopka veljajo tudi za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

VIII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA V ŽELEZARNI:

1. Odbor:

104. člen
Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic delavci vsake temeljne organizacije in delovnih skupnosti izvolijo po enega delegata v odbor samoupravne delavske kontrole, ki je kot skupni organ delavskega nadzora temeljnih organizacij, prek katerega nadzirajo izvajanje dogovorjenih zadev in porabo združenih sredstev.

105. člen
Člane odbora samoupravne delavske kontrole volijo delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih neposredno in tajno na volitvah, ki jih razpiše delavski svet Železarne.

106. člen
Kandidate za člane odbora samoupravne delavske kontrole predlagajo delavci na kandidacijskih konferencah, ki jih skliče sindikalna organizacija bodisi v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti.

Na podlagi predlogov kandidatov, ki so bili dani na kandidacijski konferenci iz prejšnjega odstavka, določi sindikalna organizacija listo kandidatov oziroma kandidata.

107. člen
Kandidati naj bodo moralnopolitično neoporečni, idejno opredeljeni za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov, odločni in nekompromisni pri opravljanju svoje funkcije, zlasti pa morajo uživati zaupanje pri delavcih v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, ki jih volijo.

108. člen
Predsednika in njegovega namestnika volijo člani samoupravne delavske kontrole izmed sebe. Kandidata za predsednika in namestnika predlaga sindikalna organizacija, lahko pa tudi posamezni člani odbora.

Volitve so načeloma javne z dvigovanjem rok, lahko pa se odbor dogovori, da bodo volitve tajne z glasovalnimi listi, zlasti v primerih, če kandidira več kandidatov.

Izvoljen je tisti kandidat, ki dobi večino glasov vseh članov odbora samoupravne delavske kontrole, oziroma tisti, ki dobi največjo večino glasov vseh članov odbora samoupravne delavske kontrole.

109. člen
Član odbora odgovarja delavcem temeljne organizacije in delovne skupnosti, kjer je bil izvoljen.

110. člen
Mandat članu odbora traja 2 leti. Nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zaporedoma.

111. člen
Če član odbora ne opravlja svoje funkcije ali jo opravlja malomarno ali v nasprotju s samoupravnimi splošnimi akti, ustavo in zakoni, socialistično moralo in načelom iskanja materialne resnice, ali če je kako drugače izgubil zaupanje delavcev, ki so ga izvolili, se odpokliče.

Odpoklic člana odbora predlagajo delavci ali sindikalna organizacija. Pobudo za odpoklic lahko dajo tudi druge družbenopolitične organizacije.

O odpoklicu člana odbora odločijo delavci v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti neposredno in tajno.

Odpoklic razpiše delavski svet temeljne organizacije ali delovne skupnosti.

112. člen
Po odpoklicu enega ali več članov odbora morajo delavski sveti temeljnih organizacij ali delovnih skupnosti najkasneje v 30 dneh razpisati nadomestne volitve, ki se izvedejo po enakem postopku kot redne volitve.

2. Pravice in dolžnosti odbora in posameznih članov:

113. člen
Član odbora samoupravne delavske kontrole ima pravice:
- da prisostvuje sejam samoupravnih organov Železarne, če tako sklene odbor samoupravne delavske kontrole,
- da je obveščen o dnevnem redu, času in kraju seje tistega samoupravnega organa, kateremu mora prisostvovati po sklepu odbora samoupravne delavske kontrole,
- da na seji postavlja vprašanja delegatom samoupravnih organov, da zahteva vpogled v materiale, ki ga zanimajo in se nanašajo na predmet obravnave,
- da na seji odbora samoupravne delavske kontrole postavlja vprašanja in dobi odgovore že na sami seji, pa to ni mogoče, pa obvezno na prvi naslednji seji odbora samoupravne delavske kontrole,
- da od strokovnih služb v delovnih skupnostih zahteva vpogled v listine oziroma v samo delo in izvajanje posameznih nalog, če ga za to pooblasti odbor samoupravne delavske kontrole,
- da je obveščen o sklepih, stališčih in zaključkih tistih samoupravnih organov, na katerih seji je prisostvoval.

114. člen
Član odbora samoupravne delavske kontrole je pri opravljanju svoje dolžnosti dolžan:
- da se ravna po načelih socialistične morale, demokratičnosti in spoštovanja osebnosti,
- da prisostvuje sejam odbora samoupravne delavske kontrole, da aktivno sodeluje v delu tega organa s tem, da daje pripombe, predloge in izraža svoje stališče o zadevah, ki se na seji obravnavajo,
- da po sklepu odbora samoupravne delavske kontrole izvaja naloge in zadolžitve in da o tem poroča odboru po izvršeni nalogi,
- da odgovarja delavcem v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti na vprašanja v zvezi z izvajanjem njegovih dolžnosti kot člana odbora samoupravne delavske kontrole in da razlaga stališča in sklepe odbora, pri čemer mora varovati poslovno tajnost.

115. člen
Član odbora samoupravne delavske kontrole za svoje delo v celoti odgovarja delavcem temeljnih organizacij ali delovne skupnosti, v kateri je bil izvoljen, zlasti pa odgovarja za prekoraitve ali zlorabo pooblastil, zaradi česar je lahko odpoklican.

II. STATUSNE DOLOČBE:

1. Pravni položaj:

7. člen
Železarna je kot delovna organizacija samostojna samoupravna organizacija delavcev povezanih s skupnimi interesi pri delu in organiziranih v temeljnih organizacijah združenega dela.

8. člen
Skladno z določili zakona o združenem delu in sicer 371. in 372. člena, je bila konstituirana dne 14. 6. 1977 in vpisana v sodni register pri Okrožnem gospodarskem sodišču dne 3. 1. 1978 pod številko 40/00, številka sklepa Srg 1488/77.

9. člen
Delavci temeljnih organizacij združenih v Železarno so dne 27. 2. 1978 na referendumu sprejeli samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo Slovenske železarne, n. sub. o. Ljubljana, Moše Pijadejeva 5.

2. Firma in sedež:

10. člen
Železarna posluje pod firmo SLOVENSKE ŽELEZARNE – ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. o. Skrajšana firma Železarne je: SZ – ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. o.

11. člen
Sedež Železarne je: na Jesenicah, Cesta železarjev 8

3. Zaščitni znak:

12. člen
Za zavarovanje svojih proizvodov ima Železarna poseben zaščitni znak. Zaščitni znak je registriran pri zvezni upravi za patente dne 20. 11. 1953 pod številko 12851.

Zaščitni znak tovarne je sestavljen iz zobatega kolesa in obrisa metalurškega delavca, glave in obeh ramen. Na desni rami v polkrogu zobatega kolesa drži delavec kladivo tako da se vidijo tudi štirje njegovi prsti, palec pa ne. Zobato kolo sega do vrha glave in spodaj do roke. Zobato kolo ima enajst zob, delavec pa ima na glavi zaščitni metalurški klobuk in zaščitna metalurška očala.

4. Štampiljka in poslovna dokumentacija:

13. člen
Železarna uporablja svojo štampiljko pravokotne oblike, dolžine 4,7 x 1,6 cm v kateri je besedilo: Slovenske železarne – Železarna Jesenice, o. sol. o.

14. člen
Vsaka štampiljka ima na sredi ob spodnjem robu zaporedno številko od 1 dalje, da je mogoče voditi evidenco kdo štampiljko uporablja. O štampiljkah se vodi posebna evidenca.

15. člen
Štampiljka Železarne, se mora uporabljati na poslovni dokumentaciji v pravnih razmerjih s tretjimi, v pravnem prometu znotraj Železarne pa samo izjemoma. V pravnem prometu znotraj Železarne se uporabljajo štampiljke temeljnih organizacij in sektorjev ter oddelkov.

16. člen
V pravnem prometu s tretjimi se uporablja enotna poslovna dokumentacija, ki v glavi vsebuje: ime Železarne s sedežem, telefonsko številko, številko telexa s telegramskega naslovom in zaščitnim znakom.

5. Dejavnosti temeljnih organizacij in Železarne:

17. člen
Temeljne organizacije združene v Železarno opravljajo naslednje glavne dejavnosti:

Temeljna organizacija Plavž Jesenice: Proizvodnja grodlja in vsipnih surovin.

Temeljna organizacija Jeklarna Jesenice: Proizvodnja surovega jelka.

Temeljna organizacija Livarna Jesenice: Izdelava ulitkov iz jelka in barvnih kovin.

Temeljna organizacija Valjarna bluming-štekel Bela: Proizvodnja toplo valjanih polizdelkov, trakov in pločevine.

Temeljna organizacija Valjarna žice in profilov Bela: Proizvodnja valjane žice in profilov.

Temeljna organizacija Valjarna debele pločevine Javornik: Proizvodnja debele toplo valjane pločevine.

Temeljna organizacija Hladna valjarna Bela: Proizvodnja širokih hladno valjanih trakov in pločevine.

Temeljna organizacija Hladna valjarna Jesenice: Proizvodnja ozkih hladno valjanih trakov in lamel.

Temeljna organizacija Žičarna Jesenice: Proizvodnja vlečene žice.

Temeljna organizacija Profilarna Javornik: Proizvodnja hladno oblikovanih profilov in toplo oblikovanih izdelkov.

Temeljna organizacija Vratni podboji Javornik: Izdelovanje vratnih podbojev, okenskih okvirjev in kovinskih elementov za gradbeništvo.

Temeljna organizacija Jeklovlek Bela: Proizvodnja vlečnih, brušenih, luščenih in valjanih poboljšanih jekel.

Temeljna organizacija Elektrode Jesenice: Proizvodnja dodatnih materialov za varjenje.

Temeljna organizacija Želblarna Jesenice: Proizvodnja žičnikov in bodeče žice.

Temeljna organizacija Kovinoservis Jesenice: Izdelava in montaža kovinskih opazev in stolpnih konstrukcij, izdelava malih brusilnih strojev.

Temeljna organizacija Monter Dravograd: Projektiranje, izdelava in montaža jeklenih konstrukcij, regalov za skladišča, lahkih hal, opreme za industrijo in turistične opreme, dvigal, prenašal, ter proizvodnja static nosilcev.

Temeljna organizacija Strojne delavnice Jesenice: Izdelava in popravilo strojnih delov, sklopov, konstrukcij in valjavih priborov.

Temeljna organizacija Remontne delavnice Jesenice: Izvajanje elektro, strojnih in gradbenih del, opravljanje remontov in vzdrževanje naprav za regulacijo in avtomatizacijo.

Temeljna organizacija Vzdrževanje Jesenice: Izvajanje vzdrževanja in popravil ter opravljanje tehničnega nadzora.

Temeljna organizacija Energetika Jesenice: Proizvodnja in distribucija elektro in toplotnih energijskih medijev, plinov, goriv in voda ter tehnični nadzor.

Temeljna organizacija Transport Jesenice: Opravljanje notranjega železniškega in cestnega transporta, vzdrževanje lastnih transportnih sredstev, tirov in cest na območju Železarne.

Temeljna organizacija Družbena prehrana Jesenice: Nudjenje toplega obroka, gostinskih storitev in prenočišč delavcem in poslovnim gostom Železarne v svojih prostorih ter v samskih in počitniških domovih.

18. člen
Glavne dejavnosti Železarne so seštevke vseh glavnih dejavnosti temeljnih organizacij, združenih v Železarno, in so:

- proizvodnja grodlja in vsipnih surovin,
- proizvodnja surovega jelka,
- izdelava ulitkov iz jelka in barvnih kovin, izdelava in popravilo modelov,
- proizvodnja toplo valjanih polizdelkov, trakov in pločevine,
- proizvodnja valjane žice in profilov,
- proizvodnja debele, toplo valjane pločevine,
- proizvodnja širokih, hladno valjanih trakov in pločevine,
- proizvodnja ozkih hladno valjanih trakov in lamel,
- proizvodnja vlečene žice,
- proizvodnja hladno oblikovanih profilov in toplo oblikovanih izdelkov,

- izdelava vratnih podbojev, okenskih okvirjev in kovinskih elementov za gradbeništvo,

- proizvodnja vlečenih, brušenih, luščenih ter valjanih poboljšanih jekel,

- proizvodnja dodatnih materialov za varjenje,

- proizvodnja žičnikov in bodeče žice,

- izdelava in montaža kovinskih opazev in stolpnih konstrukcij,

- izdelava malih brusilnih strojev,

- projektiranje, izdelava in montaža jeklenih konstrukcij, regalov za skladišča, lahkih hal, opreme za industrijo in turistične opreme, dvigal, prenašal ter proizvodnja static nosilcev,

- izdelava in popravilo strojnih delov, sklopov, konstrukcij in valjavih priborov,

- izvajanje elektro, strojnih in gradbenih del, opravljanje remontov in vzdrževanje naprav za regulacijo in avtomatizacijo,

- izvajanje vzdrževanja in popravil ter opravljanje tehničnega nadzora,

- proizvodnja in distribucija elektro in toplotnih energijskih medijev, plinov, goriv in voda ter tehnični nadzor,

- opravljanje notranjega železniškega in cestnega transporta, vzdrževanje lastnih transportnih sredstev, tirov in cest na območju Železarne,

- nudenje toplega obroka, gostinskih storitev in prenočišč delavcem in poslovnim gostom Železarne v svojih prostorih ter v samskih in počitniških domovih.

19. člen
Poleg glavne dejavnosti opravlja Železarna še naslednje stranske dejavnosti:

- izvoz proizvodov lastne proizvodnje in drugih organizacij združenega dela,

- uvoz rezervnih delov, opreme, reprodukcijskega materiala za potrebe lastne proizvodnje in drugih organizacij združenega dela,

- izdelovanje ekonomskih analiz poslovanja

- storitve računskega centra, oblikovanje poslovnih sistemov, organizacijo in študij dela ter nagrajevanje,

- sociološko-psihološke študije,
- projektiranje in izdelovanje investicijskih programov, investicijsko tehnične dokumentacije, gradnja investicijskih objektov, opravljanje projektantskih in izvedbenih nadzorov, izvajanje inženiringa na področju proizvodnje in predelave jekla za sebe in druge,
- storitve s področja požarne varnosti in reševanja,
- analize in raziskave surovin in jekel.

6. Zastopanje in predstavljanje:

20. člen

Železarno zastopa in predstavlja predsednik poslovnega odbora, ki je njen zakoniti zastopnik in podpisuje v njenem imenu. Predsednik poslovnega odbora je pooblaščen zastopati Železarno, v pravnem prometu s tretjimi z omejitvami, da mora za sklepanje:

- kreditnih in posojilnih pogodb vseh vrst,
 - pogodb o nakupu in prodaji nepremičnin,
 - pogodb o nakupu in prodaji osnovnih sredstev,
 - pogodb o poslovnem sodelovanju in skupnem vlaganju z drugimi organizacijami združenega dela,
 - dolgoročnih komercialnih pogodb,
- dobiti soglasje delavskega sveta, tiste temeljne organizacije, za račun katere sklepa posle.

21. člen

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi iz 184. člena samoupravnega sporazuma o združitvi smejo dajati v mejah svojih pooblastil drugi osebi – pooblaščenca za podpisovanje – pooblastilo samo za tiste posle, ki sodijo v naravo določenih nalog in opravil.

Pooblastilo je lahko dano za določen ali nedoločen čas, pri čemer ga pooblastitelj lahko v pisni obliki v vsakem času spremeni ali preklic.

Pooblaščenec ne more brez pooblastiteljeve pismene privolitve prenesti svojega pooblastila na drugega, razen če ni v pooblastilu določeno, da je tak prenos na konkretno osebo dopusten.

22. člen

Člani poslovnega odbora zastopajo in predstavljajo Železarno na podlagi pooblastila, ki jim ga da predsednik v skladu s 123. členom samoupravnega sporazuma o združitvi.

23. člen

Vsaka prekoračitev pooblastil v pravnem prometu s tretjimi pomeni proti tretjemu ničnost, ali neveljavnost pravnega posla, proti Železarni in temeljnim organizacijam pa kazensko, civilno in disciplinsko odgovornost.

7. Pooblastila Železarne v pravnem prometu s tretjimi:

24. člen

Železarno skladno s samoupravnim sporazumom o združitvi nastopa v pravnem prometu z drugimi v svojem imenu in za račun temeljnih organizacij.

25. člen

Kadar nastopajo temeljne organizacije v pravnih razmerjih s tretjimi na podlagi zakonskih določil in določil samoupravnih sporazumov, nastopajo v svojem imenu in za svoj račun s firmo Železarne in s svojim imenom.

26. člen

Temeljne organizacije same opravljajo posle, ki jih s samoupravnim sporazumom niso prenesle na Železarno in tiste, ki so jih po veljavnih predpisih dolžne samostojno opravljati.

8. Poročstvo:

27. člen

Delavski svet Železarne lahko da poročstvo za obveznosti temeljnih organizacij le v okviru določb 160. člena samoupravnega sporazuma o združitvi.

9. Statusne spremembe:

28. člen

Vse statusne in druge spremembe Železarne potekajo v skladu z zakonom in določbami samoupravnega sporazuma o združitvi, tega statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov.

29. člen

Kadar želi druga organizacija združenega dela vstopiti v Železarno, sporoči svoj interes delavskemu svetu Železarne z vsemi svojimi statusnimi, programskimi, finančno ekonomskimi ter kadrovskimi podatki, ki zadevo podrobno prouči in odloči, ali se začne postopek za združitev.

30. člen

Za vsako statusno spremembo, ki pomeni pridružitve, izločitve ali združitve, izvoli delavski svet Železarne komisijo, ki pripravi elaborat o nameravani statusni spremembi. Elaborat mora vsebovati vse podatke, ki so navedeni v prejšnjem členu.

Na podlagi elaborata delavski svet Železarne odloči, ali so podani pogoji za statusno spremembo in začne postopek.

III. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI:

31. člen

V petem poglavju samoupravnega sporazuma o združitvi so opredeljeni organi samoupravljanja, organi upravljanja, način njihove izvolitve in okvirne pristojnosti. S tem statutom pa se določijo natančne pristojnosti, način dela organov, postopki, priprava, odločitev, volitve in odpoklic.

32. člen

Delavci uresničujejo samoupravljanje in odločanje v skupnih zadevah dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o združitvi z osebnim izjavljanjem, prek delegatov v samoupravnih interesnih skupnostih in drugih političnih skupnostih.

33. člen

Z osebnim izjavljanjem odločajo delavci o neodtujljivih pravicah in dolžnostih:

- na referendumu,
- na zborih,
- s podpisovanjem oziroma posebnimi pismenimi izjavami.

1. Poprejšnja obravnava:

34. člen

Pred odločanjem z osebnim izjavljanjem in v vseh važnejših vprašanjih, o katerih odloča delavski svet Železarne, je potrebna poprejšnja obravnava na samoupravnih delovnih skupinah (v nadaljnjem besedilu: poprejšnja obravnava).

Poprejšnja obravnava se opravi zlasti pred odločanjem o naslednjih vprašanjih:

- o sklepanju samoupravnih sporazumov,
- o vprašanjih, o katerih se odloča na referendumu,
- o sprejemanju statuta in o drugih na njem temelječih samoupravnih aktih,
- o vprašanjih, ki jih vsebuje 467. člen zakona o združenem delu,
- o ostalih vprašanjih, za katera tako sklene delavski svet, pa njih pristojnost še ni določena z zakonom.

35. člen

Sklep o izvedbi poprejšnje obravnave sprejme delavski svet Železarne.

S sklepom določi rok poprejšnje obravnave, razlagalce gradiv in obvesti sindikat.

36. člen

Pismeno gradivo, o katerem bo tekla poprejšnja obravnava, mora biti objavljeno v glasilu Železar, na oglasnih deskah temeljnih organizacij ali na drug način, kadar bo tekla poprejšnja obravnava brez objave v glasilu Železar.

37. člen

Besedilo samoupravnega splošnega akta ali posamičnega akta pripravi strokovna služba; osnutek oblikuje delavski svet Železarne. Besedilo osnutka mora biti obrazloženo.

Delavski svet Železarne posreduje osnutek besedila delavskim svetom temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki zavzamejo potem stališče in začno poprejšnjo obravnavo skladno z določbami lastnega statuta.

38. člen

Po opravljeni poprejšnji obravnavi delavski sveti temeljnih organizacij povzamejo razpravo, uskladijo pripombe in oblikujejo stališča s predlogi za spremembe in dopolnitve ter jih posredujejo delavskemu svetu Železarne.

Nasprotja med stališči temeljnih organizacij se uskladijo na delavskem svetu Železarne z večino glasov vseh prisotnih delegatov. Tako določen predlog se posreduje prek delavskih svetov temeljnih organizacij v odločanje z osebnim izjavljanjem delavcem v temeljnih organizacijah.

39. člen

Delavski svet Železarne oblikuje osnutek za poprejšnjo obravnavo med delavci temeljnih organizacij, kadar se na ravni Železarne odloča o zadevah:

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
- izvaja kadrovsko politiko Železarne v skladu s sprejetimi načeli družbenopolitične skupnosti,
- skrbi za varstvo okolja in dela,
- skrbi za dvig družbenega standarda v skladu s sklepi samoupravnih organov in družbenim planom,
- sklepa pogodbe s področja kadrovskih vprašanj in družbenega standarda in zastopa Železarno v pravnem prometu s tretjimi, posebej pa v primerih izobraževanja, zaposlovanja, štipendiranja in stanovanjske izgradnje.

5. Vodja splošnega sektorja:

a) pogoji:

- visoka šola pravne usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,
- zunanjetrgovinska registracija,

b) naloge in opravila:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo splošnega sektorja,
- skrbi za operativno izvajanje tehnično administrativnih del, požarne in splošne varnosti ter pravnih opravil,
- sklepa in podpisuje pogodbe s področja splošnega sektorja in zastopa Železarno z generalnim pooblastilom pred pravosodnimi in upravnimi organi.

6. Vodja sektorja za ekonomiko in organizacijo:

a) pogoji:

- visoka šola ekonomske, organizacijske ali tehnične usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
- vodi ekonomski in organizacijski razvoj v skladu z družbenim planom Železarne in akti organov upravljanja,
- sklepa pogodbe s področja ekonomike in organizacije in zastopa Železarno v pravnem prometu s tega področja.

7. Vodja sektorja za tehnično kontrolo in raziskavo:

a) pogoji:

- visoka šola metalurške smeri,
- 5 let delovnih izkušenj na področju raziskav v železarstvu,

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
- izvaja raziskovalno politiko temeljnih in aplikativnih raziskav, skladno s srednjeročnim in dolgoročnim načrtom Železarne,
- spodbuja razvoj izumiteljstva, iznajditeljstva in novatorstva,
- skrbi za izvajanje politike kakovosti v Železarni.

8. Vodja sektorja novogradenj:

a) pogoji:

- visoka šola metalurške, strojne, elektro ali gradbene usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,

b) dela in naloge:

- koordinira, organizira, vodi in nadzira dela sektorja novogradenj,
- izvaja modernizacijo Železarne v skladu s srednjeročnim planom Železarne in letnimi programi,
- sklepa, podpisuje in sopolpisuje pogodbe z delovnega področja novogradenj z izjem: o nabavnih in gradbenih pogodb,
- zastopa Železarno na podlagi specialnega pooblastila.

89. člen

Vodja oddelka za operativno planiranje in vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje (CPSI) nista delavca s posebnimi pooblastili nasproti tretjim. Njun položaj pa je za Železarno posebej pomemben, zato imata pooblastila in odgovornosti znotraj Železarne.

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje in ima naloge:

1. Vodja oddelka za operativno planiranje:

a) pogoji:

- visoka šola tehnične usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj na področju metalurgije,

b) naloge in opravila:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo oddelka,
- koordinira in vodi naloge v proizvodnem procesu, izhajajoč iz naročil proizvodnje in vložka na podlagi navodil poslovnega odbora.

2. Vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje:

a) pogoji:

- visoka šola sociološke, politološke, novinarske ali pravne usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj na področju samoupravljanja in informiranja,

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo centra,
- skrbi za proučevanje samoupravnih odnosov in razvoj le-teh v posameznih temeljnih organizacijah,
- skrbi za funkcioniranje samoupravnega sistema na ravni Železarne,
- vodi in izbira metode obveščanja.

90. člen

Vsi kandidati za opravljanje nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi morajo imeti ustvarjalen odnos do samoupravljanja, morajo biti pošteni ter imeti pravilen odnos do povezovanja pravic in obveznosti (morajo biti družbenopolitično in moralno etično neoporečni).

VII. IMENOVANJE IN RAZREŠITEV POSLOVODNEGA ODBORA IN DELAVCEV S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI:

91. člen

Predsednika in člane poslovnega odbora imenuje delavski svet Železarne izmed prijavljenih kandidatov na predlog šestčlanske komisije, v katero delegirajo po enako število predstavnikov delavskega sveta, sindikat in družbenopolitična skupnost.

Postopek se izvede v skladu z zakonom in tem statutom.

92. člen

Delavce s posebnimi pooblastili imenuje delavski svet Železarne na predlog posebne petčlanske komisije, ki jo izvoli delavski svet Železarne.

Pred odločitvijo na delavskem svetu mora biti dano soglasje delavskega sveta delovne skupnosti, v kateri bo delavec opravljal dela in naloge.

93. člen

Razpisni postopek za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi je določen v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih delovne skupnosti.

Uporabi se samoupravni splošni akt tiste delovne skupnosti, v katero spada sektor.

94. člen

Predsednik poslovnega odbora, člani poslovnega odbora so lahko razrešeni še pred potekom mandata, če je ugotovljena odgovornost poslovnega odbora v celoti ali posameznega člana, ali na lastno zahtevo.

95. člen

Predsednik poslovnega odbora ali član poslovnega odbora je lahko razrešen še pred potekom časa, za katerega je bil imenovan:

1. na lastno zahtevo,
2. če delavski svet ugotovi, da delo, ki mu je poverjeno, presega njegove sposobnosti in da to neugodno vpliva na opravljanje poslovne funkcije, opravljanje zadev, poslovne rezultate in odnose v Železarni,
3. če s svojim delom huje krši ali če večkrat krši predpise, ki se nanašajo na delo Železarne ali na njeno dejavnost, samoupravni sporazum, statut ali druge njene samoupravne splošne akte ali če neutemeljeno noče izvrševati sklepov delavskega sveta ali očitno ravna v nasprotju z njimi.
4. če je s svojim ravnanjem ali opustitvami onemogočal uresničevanje samoupravnih pravic delavcev ali je pripomogel k temu, da je prišlo do motenj v samoupravnih odnosih, ali da so bili huje oškodovani družbeni interesi,
5. če so izpolnjeni pogoji, zaradi katerih preneha delavcu delo po samem zakonu,
6. in v drugih primerih, ki jih določa zakon.

- o pravočasno i zahteve za varstvo pravice in izreka ustreznega sklepa,
 - o prenehanju odstranitve delavcev iz dela oziroma temeljne organizacije,
 - o obnovi postopka.
- Predlaga:
- uvedbo in razširitev postopka,
 - uvedbo kazenskega pregona.
- Vodi in obvešča:
- evidenco o izrečenih ukrepih,
 - o izbrisu izrečenih ukrepov.

79. člen

Vsi odbori so dolžni poročati o svojem delu delavskemu svetu, kadar se pojavijo pomembnejše kršitve sprejete politike in predlagati ukrepe pristojnim organom.

80. člen

Prvo sejo odbora po opravljeni izvolitvi skliče in jo vodi do njegovega konstituiranja predsednik delavskega sveta Železarne, v odsotnosti njegov namestnik.

V. ODGOVORNOST ČLANOV ORGANOV UPRAVLJANJA IN DRUGIH ORGANOV:

1. Odgovornost članov delavskega sveta Železarne:

81. člen

Delegati v delavskem svetu so za svoje delo posebno odgovorni delavcem, ki so jih izvolili.

Delavci lahko odpokličejo svojega delegata iz delavskega sveta ali celotno delegacijo temeljne organizacije, kadar:

- sprejme odločitev, ki pomenijo oškodovanje interesov delovne ali temeljne organizacije ali delovne skupnosti,
- če odloča o neodtujljivih pravicah delavcev temeljne organizacije v nasprotju s stališči, ki so jih ti sprejeli,
- če ne sporoča delavskemu svetu Železarne predlogov, mnenj, smernic in pobud, ki so jih sprejeli delavci v temeljnih organizacijah,
- če ne poroča delavcem v temeljnih organizacijah o svojem delu, ali pa z napačnim informiranjem spravlja v zmotno in jih v zmoti tudi pusti,
- če se ne udeležuje sej, kadar trikrat zaporedoma neopravičeno izostane s seje ali manjka na tretjini sej letno,
- če sprejme odločitev, ki ne temeljijo na določbah zakona in drugih predpisov, tega statuta, samoupravnega sporazuma o združitvi ali drugega samoupravnega akta,
- če je bil izrečen ukrep zaradi hujše kršitve delovne obveznosti,
- če s svojim ponašanjem izgubi zaupanje delavcev.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

Če delavski svet Železarne ali ena izmed temeljnih organizacij pri obravnavanju dela izvršilnega organa neugodno oceni njegovo delo ali delo posameznega člana, lahko delavski svet razreši izvršilni organ kot celoto ali njihove posamezne člane.

85. člen
- Poslovodni odbor je odgovoren v mejah svojih pravic in odgovornosti:
- vestno opravljati svoje funkcije,
 - za poslovodne rezultate,
 - za organizacijo in usklajevanje delovnega procesa v Železarni.

86. člen

Predsednik poslovodnega odbora je odgovoren:

- za zakonitost,
- za izpolnjevanje z zakonom določenih obveznosti Železarne.

87. člen

Člani poslovodnega odbora so odgovorni za opravljanje svojih poslovnih nalog, prav tako pa so materialno odgovorni za škodo, ki jo prizadenejo s svojim nepravilnim in nevestnim delom in pa disciplinsko za kršitve delovnih obveznosti.

VI. DELAVCI S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI:

88. člen

V 148. členu samoupravnega sporazuma o združitvi so določena dela in opravila s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. S tem statutom pa so določeni pogoji, ki jih mora kandidat izpolnjevati in splošne pristojnosti:

1. Vodja finančno računovodskega sektorja:

a) pogoji:

- visoka šola ekonomske usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira delo sektorja,
- izvaja finančno politiko v skladu s poslovno politiko Železarne in sklepi organov Železarne,
- skrbi za zakonitost finančnega poslovanja,
- sklepa, podpisuje in zastopa Železarno pred organi poslovnih bank in drugih institucij.

2. Vodja nabavnega sektorja:

a) pogoji:

- visoka šola ekonomske ali tehnične usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,
- registracija za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov,

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira dela in naloge nabavnega sektorja,
- izvaja nabavno politiko Železarne na področju surovin, repromateriala in opreme,
- sklepa, podpisuje in sopodpisuje pogodbe s področja nabave na domačem in tujem trgu in zastopa Železarno pri uvozu opreme in reprodukcijskega materiala v pravnem prometu s tretjimi.

3. Vodja prodajnega sektorja:

a) pogoji:

- visoka šola ekonomske ali tehnične usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,
- registracija za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov,

b) dela in naloge:

- organizira, koordinira, vodi in nadzira dela in naloge prodajnega sektorja,
- izvaja prodajno politiko Železarne in skrbi za operativno izvajanje prodaje,
- sklepa, podpisuje in sopodpisuje pogodbe s področja prodaje na domačem in tujem trgu in zastopa Železarno.

4. Vodja kadrovskega sektorja:

a) pogoji:

- visoka šola, organizacijske, sociološke, psihološke, politološke ali pravne usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,

- sklepanje o kreditnih pogodbah za investicijska vlaganja,
 - drugih pogodb in samoupravnih sporazumov, s katerimi se pridobijo večja sredstva za razširitev materialne osnove dela,
 - sporazumov o združitvi sredstev lastne akumulacije za dolgoročneje vlaganje v lastne organizacije združenega dela in druge oblike združevanja teh sredstev,
 - o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi,
 - o združitvi Železarne z drugimi delovnimi organizacijami in skupnostmi,
 - o statutu Železarne in Slovenskih železarn,
 - o samoupravnem sporazumu o osnovah planov,
 - o osnovah in merilih združevanja in razdelitve sredstev za skupno porabo,
 - o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke,
 - o sklepih, ki se nanašajo na odpoved pravice do povrnitve združenih sredstev, oziroma do nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi, kadar gre za uresničevanje skupnih ciljev v skupnem delu, skupnem doseganju dohodka ob skupnem riziku.
- V teh primerih ne more delegacija temeljne organizacije odločati drugače, kot je sklenil njen delavski svet.

40. člen

Kadar delavski svet Železarne predlaga sprejem samoupravnih splošnih ali posamičnih aktov s področja skupnega prihodka, dohodka ali sploh združevanja sredstev in dela, ali sprejemajo druge materialne obveznosti za delavce temeljnih organizacij, ali se odloča o začasni razporeditvi skupnega prihodka in skupnega dohodka o skupnih rezervnih sredstvih, skupnem riziku in skupni odgovornosti, posreduje gradivo delavskim svetom temeljnih organizacij in delegatom delavcev temeljnih organizacij.

Gradivo je treba dostaviti 30 dni prej, tako da lahko delavski sveti temeljnih organizacij ob uveljavljenem delegatskem sistemu zavzamejo stališča in jih sporočajo delegatom temeljnih organizacij in tudi posredujejo delavskemu svetu Železarne.

Delavski svet Železarne je dolžan, tudi kadar ne odloča o neodtujljivih pravicah delavcev, gradivo dostaviti delavskim svetom temeljnih organizacij.

2. Odločanje na referendumu:

41. člen

Poleg naštetih primerov iz 82. člena samoupravnega sporazuma o združitvi odločajo delavci na referendumu:

- o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in sklada skupne porabe,
- o neodplačnem prenosu sredstev z ene družbene osebe na drugo,
- o spremembi glavne dejavnosti in o spremembi in prenehanju stranske dejavnosti in o spremembi in prenehanju dela,
- o vprašanjih, ki jih določa 463. člen zakona o združenem delu.

42. člen

Referendum o vprašanjih iz prejšnjega člena razpiše delavski svet Železarne po zaključeni poprejšnji obravnavi. Od dneva razpisa referenduma pa do dneva, ki je določen za glasovanje na referendumu, ne sme preteči manj kot 15 dni in ne več kot 60 dni.

Delavski sveti temeljnih organizacij razpisujejo referendum vsak zase znotraj roka, določenega s sklepom delavskega sveta Železarne.

43. člen

- Sklep o referendumu vsebuje:
- predmet referenduma
 - rok izvedbe referenduma
 - vsebino glasovnic
 - imenovanje tričlanske volilne komisije za ugotovitev izida referenduma,
 - rok, s katerim prične veljati odločitev sprejeta na referendumu, če iz predmeta referenduma to ne izhaja.

44. člen

Odločitev na referendumu je sprejeta, če je zanjo glasovala večina vseh delavcev v vsaki temeljni organizaciji.

45. člen

Postopek za izvedbo referenduma je določen z zakonom o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja.

3. Ostali načini odločanja z osebnim izjavljanjem:

46. člen

Kadar delavski svet Železarne sprejme sklep, da je treba izvesti eno izmed ostalih oblik odločanja z osebnim izjavljanjem, naloži temeljnim organizacijam, da na zboru in s podpisovanjem izvedejo tako obliko odločanja po postopku, ki je skladen z njihovimi samoupravnimi splošnimi akti.

Odločitev je veljavno sprejeta, kadar je zanjo glasovala večina vseh delavcev v vsaki temeljni organizaciji.

4. Odločanje na delavskem svetu Železarne:

47. člen

Na seji delavskega sveta Železarne po predstavitvi obrazloženega predloga delegati posameznih temeljnih organizacij obrazložijo stališče delavcev oziroma delavskega sveta temeljne organizacije. Če je stališče vseh delegatov temeljnih organizacij o vprašanjih, o katerih se odloča, soglasno, je sklep sprejet.

Če stališče delavcev temeljnih organizacij oziroma njihovih delavskih svetov ni soglasno, oblikujejo delegati nov predlog z večino glasov vseh prisotnih delegatov, pri čemer upoštevajo skupne in splošne družbene interese. V tem primeru se celotni postopek, vključno s poprejšnjo obravnavo, ponovi.

V vprašanjih, kjer ni potrebno soglasje, delavski svet odloča z večino glasov vseh delegatov, vendar se tudi v tem primeru usklajujejo stališča ob spoštovanju načela iz drugega odstavka tega člena.

48. člen

Delavski svet Železarne odloča z javnim glasovanjem. Delegati lahko sklenejo, da bodo glasovali tajno, kadar odločajo o vprašanjih zaupanja posameznih delavcev ali organov.

49. člen

Vsak sklep delavskega sveta mora jasno opredeliti vsebino odločitve, osebo, strokovno službo ali organ, ki ga je dolžan izvršiti in rok izvršitve.

50. člen

Seje delavskega sveta sklicuje in vodi predsednik, v njegovi odsotnosti namestnik.

Predsednik določa dnevni red, pri čemer mora posebej upoštevati zakonitost in neodtujljive pravice delavcev v temeljnih organizacijah.

51. člen

- Predsednik delavskega sveta mora sklicati sejo, če to zahteva:
- katerikoli delavski svet temeljne organizacije,
 - organ samouprave delavske kontrole ali sindikat,
 - ena tretjina delegatov delavskega sveta,
 - poslovodni odbor,
 - vodja temeljne organizacije, če gre za probleme usklajevanja delovnega procesa med temeljnimi organizacijami ali izpolnjevanja planskih obveznosti.

52. člen

Način in postopek delovanja organov upravljanja in drugih organov določa poseben poslovnik za delo samoupravnih organov in delegacij v Železarni.

5. Odločanje delegatov in delegacij:

53. člen

Splošne določbe o delegatih in delegacijah ureja sporazum o združitvi od 108. in do 116. člena. Ta statut pa ureja samo število delegatov in usklajevalni postopek.

Število delegatov, ki so izvoljeni v organe po 115. členu samoupravnega sporazuma o združitvi določajo samoupravni splošni akti teh organizacij in skupnosti.

54. člen

Kadar delegati odločajo o zadevah iz 34. člena in 39. člena tega statuta pa jih je izvolil delavski svet, ali so bili izvoljeni v vseh temeljnih organizacijah Železarne, se izvede usklajevalni postopek pred delavskim svetom Železarne.

IV. ORGANI UPRAVLJANJA IN DRUGI ORGANI:

1. Splošno:

55. člen

Organi Železarne so:

- delavski svet,
 - izvršilni organi delavskega sveta:
 - odbor za gospodarstvo,
 - odbor za uresničevanje zakona
 - odbor za kadre in družbeni standard,
 - odbor za splošne zadeve,
 - odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
 - odbor za stanovanjska vprašanja;
 - poslovodni odbor;
 - odbor samouprave delavske kontrole;
 - odbor za informiranje;
 - skupna disciplinska komisija.
- Po potrebi lahko delavski svet izvoli tudi druge izvršilne, strokovne organe ali delovne skupine.

2. Delavski svet:

56. člen

Delavski svet Železarn je skupni organ upravljanja delavcev združenih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki ga sestavljajo delegati delavcev izvoljeni neposredno in s tajnim glasovanjem po postopku in na način, ki ga določa zakon in ta statut.

57. člen

Kandidacijski postopek izvedejo sindikalne organizacije temeljnih organizacij.

58. člen

Število delegatskih mest je določeno v 84. členu samoupravnega sporazuma o združitvi, po katerem ima vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost najmanj dva delegata, nato pa na vsakih začelih 150 delavcev še po enega.

59. člen

Volitve razpiše delavski svet Železarn v skladu z zakonom najkasneje 30 dni pred potekom mandatne dobe delegatov.

Volitve v delavski svet Železarn se izvedejo v začetku kolektorskega leta, najkasneje pa v 60 dneh od takrat, ko je bil ugotovljen zaključni račun Železarn.

60. člen

Sklep o razpisu volitev vsebuje:

- navedbo volilnih enot v temeljnih organizacijah;
- število delegatov, ki jih volijo te volilne enote po merilih iz 59. člena tega statuta,
- rok za izvedbo volitev,
- imenovanje članov volilne komisije Železarn in njihovih namestnikov,
- rok za dostavo gradiva volilni komisiji Železarn.

61. člen

Postopek za izvedbo volitev vodijo volilne komisije po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v skladu z zakonom.

Ko poteče s sklepom določen rok, komisije iz 1. odstavka pošljejo gradivo volilni komisiji Železarn, ta pa ugotovi izid volitev in ga objavi v glasilu Železar.

62. člen

Prvo sejo novo izvoljenega delavskega sveta skliče dotedanji predsednik in jo vodi do izvolitve predsednika in njegovega namestnika.

63. člen

Delavski svet Železarn izvoli predsednika in njegovega namestnika izmed delegatov na predlog sindikata. S tem je delavski svet konstituiran.

64. člen

Nadomestne volitve delegatov v delavskem svetu se opravijo po istem postopku, če delegatom predčasno preneha funkcija.

65. člen

Delegatom preneha funkcija:

- s smrtjo,
- s prenehanjem delovnega razmerja,
- s pravno močno sodno obsodbo na zaporno kazen daljšo od 6 mesecev ali hujšo kazen po kazenskem zakoniku,
- z odpoklicem,
- z odstopom, če je ta sprejet,
- če nastopi delo, zaradi katerega po 86. členu samoupravnega sporazuma o združitvi ne more biti izvoljen za delegata v delavski svet.

66. člen

Delavski svet mora razpisati nadomestne volitve, če se število delegatov zmanjša za več kot 1/3, in sicer za vsa izpraznjena delegatska mesta.

67. člen

Ne glede na določbe prejšnjega člena pa mora delavski svet Železarn razpisati nadomestne volitve, kadar je predčasno prenehala funkcija edinemu preostalemu delegatu temeljne organizacije ali delovne skupnosti.

68. člen

Kadar delegat hudo krši pravice in dolžnosti in je za take kršitve ugotovljena odgovornost, ga delavci lahko odpokličejo.

Predlog za odpoklic lahko podajo:

- delavci temeljne organizacije v samoupravni delovni skupini,
- odbor samoupravne delavske kontrole,
- sindikalna organizacija temeljne organizacije,
- drugi organi, ki jih določa zakon.

69. člen

Za odpoklic veljajo enaka določila kot za izvolitev. Razlogi za odpoklic so določeni v poglavju o odgovornostih.

3. Izvršilni organi delavskega sveta:

70. člen

Izvršilni organi delavskega sveta Železarn so:

- odbor za gospodarstvo šteje 11 članov,
- odbor za uresničevanje zakona šteje 25 članov,
- odbor za kadre in družbeni standard šteje 11 članov,
- odbor za splošne zadeve šteje 11 članov,
- odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito šteje 15 članov,
- odbor za stanovanjska vprašanja šteje 7 članov.

71. člen

Izvršilne organe izvoli delavski svet na predlog sindikalne organizacije.

Za izvolitev članov izvršilnih organov veljajo enake omejitve kot za delegate delavskega sveta.

72. člen

Posamezni izvršilni organi imajo poleg pristojnosti določenih v samoupravnem sporazumu o združitvi še naslednje pristojnosti:

a) odbor za gospodarstvo, ki iz svoje pristojnosti:

obravnavata:

- predloge in stališča iz programa Železarn,
- predloge programa raziskovalne dejavnosti,
- predloge investicijskih in ostalih ekonomskih elaboratov,
- program tržnih raziskav,
- smernice in program inovacijske dejavnosti.

Predlaga:

- plane, programe, razvojne načrte Železarn,
- ukrepe v zvezi z rezultati zbirnih periodičnih obračunov in zbirnega zaključnega računa Železarn,
- ukrepe v zvezi z gibanjem stroškov, dohodka in osebnih dohodkov.

Sprejema stališča o:

- predlogu poslovne politike Železarn,
- zbirnih periodičnih obračunih in zbirnem zaključnem računu Železarn,
- gibanje stroškov, dohodka in osebnih dohodkov.

Daje smernice:

- poslovnemu odboru za izvrševanje sklepov delavskega sveta Železarn, ki sodijo v njegovo delovno področje.

Izvršuje:

- sklepe delavskega sveta Železarn s področja gospodarjenja in poslovne politike,
- sklepe s področja raziskav, izumov in racionalizacij ter usmerja tovrstno dejavnost,
- ostale konkretne naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn.

Nadzoruje:

- izvajanje sprejetih programov razvoja Železarn,
- porabo sredstev za realizacijo razvojnih nalog,
- porabo sredstev sklada skupnih rezerv Železarn,
- izvajanje politike kakovosti v Železarni.

b) odbor za uresničevanje zakona, ki iz svoje pristojnosti:

Obravnavata:

delovne osnutke samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih splošnih aktov z nivoja Železarn, poročila o delovanju odborov za uresničevanje zakona po temeljnih organizacijah,

Predlaga:

sprejem samoupravnih splošnih aktov in samoupravnih sporazumov.

Izvršuje:

sklepe delavskega sveta Železarn s področja samoupravne normativne dejavnosti.

Usklajuje:

stališča pri uresničevanju zakona o združenem delu, kadar se v temeljnih organizacijah oblikujejo in sprejemajo sam. splošni akti, ki temelje na skupnem samoupravnem sporazumu.

c) Odbor za kadre in družbeni standard, ki iz svoje pristojnosti:

spremlja:

- kadrovanje na delovna mesta delavcev s posebnimi pooblastili, ki opravljajo skupne zadeve,
- namensko koriščenje družbenih sredstev sklada skupne porabe.

Predlaga:

- program kadrov,
 - program izobraževanja in štipendiranja,
 - program skupnih preventivnih in sanacijskih ukrepov s področja varstva pri delu in varstva okolja,
 - program gradnje objektov družbenega standarda.
- Usklajuje kadrovske politiko med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi.
- Odobrava strokovno usposabljanje, specializacijo delavcev doma in v tujini ter spremlja uspešnost usposabljanja.

Izvršuje:

- sklepe delavskega sveta Železarn s področja kadrovske politike, kadrovskih zadev in družbenega standarda,
 - konkretne naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn,
 - ostale naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn.
- Sklepe o vlogah posameznih prosilcev, društev in organizacij, v okviru pooblastil in odobrenih sredstev v te namene.

d) Odbor za splošne zadeve, ki iz svoje pristojnosti:

predlaga statut in druge samoupravne splošne akte, ki jih sprejema delavski svet Železarn, sprejema organizacijske predpise s posameznih področij delovanja, ki so skupnega pomena za vso Železarno, spremlja službena potovanja v tujino in sprejema poročila o uspešnosti službenih potovanj s strokovnim mnenjem odgovornega delavca.

Izvršuje:

- konkretne naloge, ki jih zahteva delavski svet Železarn.
- Obravnavata in sklepa o vlogah posameznih prosilcev, društev in organizacij v okviru pooblastil in odobrenih sredstev v te namene.

e) Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ki iz svoje pristojnosti:

1. spremlja varnostne razmere in stanje v Železarni,
2. spremlja razvojni in obrambni načrt Železarn in ga dopolnjuje,
3. skrbi za:
 - organiziranje in usposabljanje enot teritorialne obrambe v Železarni,
 - organizacijo in usposabljanje štaba in enot civilne zaščite,
4. usklajuje:
 - obrambne priprave enot teritorialne obrambe z drugimi obrambnimi pripravami Železarn in občine,
 - izvajanje družbene samozaščite in spremlja delo enot narodne zaščite.
5. Predlaga pristojnim upravnim organom za ljudsko obrambo občin razporeditev delavcev, ki so vojaški obvezniki, na delovno dolžnost v enote teritorialne obrambe in civilne zaščite Železarn.
6. Poroča delavskemu svetu Železarn o splošnem stanju ljudske obrambe in družbene samozaščite v Železarni.
7. Izvršuje:
 - sklepe delavskega sveta Železarn s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,
 - ostale sklepe, ki jih predvidevajo zakon in ostali splošni akti Železarn.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito deluje tudi pri obrambnih pripravah in izvajanju družbene samozaščite s krajevnimi skupnostmi v tistih zadevah, ki so skupnega pomena.

f) Odbor za stanovanjska vprašanja, ki iz svoje pristojnosti:

1. Predlaga program gradnje stanovanj,
2. Sprejema predlog vrstnega reda prosilcev stanovanj in ga daje v javno razpravo.
3. Obpravna vloge delavcev za dodelitev stanovanj.
4. Iz potrjenega vrstnega reda dodeljuje posameznim prosilcem stanovanja iz skupnega sklada.
5. Odobrava dodelitev posojil delavcem za individualno stanovanjsko gradnjo ali nakup stanovanja.

4. Poslovodni odbor:

73. člen

Poslovodni odbor je kolegijski poslovodni organ Železarn, čigar pravice, obveznosti, delovno področje, pristojnosti ter pogoji, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za njegove člane ter predsednika določa samoupravni sporazum o združitvi v členih od 123. do 132.

Predsednika in člane poslovodnega odbora imenuje delavski svet Železarn za mandatno dobo štirih let po javnem razpisu in na predlog razpisne komisije v skladu z zakonom.

74. člen

Poslovodni odbor je samostojen v opravljanju nalog iz svoje pristojnosti.

Poslovodni odbor dela na sejah, ki jih sklicuje predsednik, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik, ali po pooblastilu predsednika tudi eden od članov poslovodnega odbora.

Predsednik sklicuje seje na svojo pobudo, na pobudo enega izmed članov poslovodnega odbora, delavskega sveta temeljne organizacije ali izvršilnega organa, družbenopolitičnih organov in odbora delavske kontrole.

75. člen

Člani poslovodnega odbora so odgovorni za delo poslovodnega odbora poleg tega pa še za delo s področja 123. člena samoupravnega sporazuma o združitvi, katerega opravljajo samostojno po smernicah poslovodnega odbora.

5. Odbor samoupravne delavske kontrole, ki iz svoje pristojnosti deluje na vseh skupnih področjih poslovanja in samoupravljanja, zlasti pa nadzira:

76. člen

1. Izvajanje:
 - statuta, skupnih samoupravnih sporazumov,
 - samoupravnih splošnih aktov in družbenih dogovorov,
 - sklepov delavcev, samoupravnih organov in poslovodnega odbora.
 2. Skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev.
 3. Uveljavljanje samoupravnih pravic in obveznosti delavcev.
 4. Odgovorno in smotno izkoriščanje ter razpolaganje z družbenimi sredstvi.
 5. Uporaba načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.
 6. Poslovanje s tujimi in domačimi partnerji.
 7. Obveščanje delavcev o vprašanih, pomembnih za odločanje in kontrolo.
- Odbor opravlja tudi druge zadeve, določene s pravilnikom o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole.

6. Odbor za informiranje, ki iz svoje pristojnosti:

77. člen

- obravnava letni program dela centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje (v nadaljevanju CPSI) in glasila Železar ter standarde in merila za pridobivanje dohodka na osnovi svobodne menjave dela z delavci v TOZD,
- trimesečno preverja izvajanja programa dela in koriščenja dohodka CPSI,
- spremlja uresničevanje tega pravilnika in razpravlja ter predlaga delavskemu svetu Železarn ukrepe za nadaljnje izpolnjevanje sistema in oblik samoupravnega informiranja in komuniciranja v Železarni,
- spremlja uresničevanje temeljne vsebinske zasnove glasila Železar in njegov letni program dela,
- v okviru pridobljenega dohodka na osnovi svobodne menjave dela določa kriterije za avtorske honorarje za glasilo Železar,
- skrbi za neposredno povezovanje glasila Železar z delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih in s tem zagotavlja njihov kar najbolj neposredni vpliv na vsebino in razvoj glasila,
- obravnava letno poročilo o izvajanju programa dela in koriščenja dohodka CPSI in ga predlaga v razpravo temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim ter delavskemu svetu Železarn,
- opravlja naloge, ki so opredeljene v 23. členu pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v TOZD in delovnih skupnostih delovne organizacije Železarn.

78. člen

7. Skupna disciplinska komisija, ki iz svoje pristojnosti:

- odloča:
- o delavčevi odgovornosti za storjene kršitve delovne obveznosti in izreka ukrepe,
- odloča o odškodninski odgovornosti delavca,

NEKATERA ODPRTA VPRAŠANJA IZVAJANJA ZAKONA O CELOTNEM PRIHODKU IN DOHODKU

S sprejemom zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka konec leta 1977, ki skupaj z zakonom o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev (Ur. l. SFRJ, št. 60/75, 13/76 in 22/78) in zakonom o knjigovodstvu (Ur. l. SFRJ, št. 58/76) predstavlja obračunski sistem, so bili doseženi realni pogoji za praktično izvedbo določb zakona o združenem delu.

V svoji dosednji praksi izvajanja zakona o celotnem prihodu in dohodku so bili nedvomno doseženi pozitivni rezultati, pojavili pa so se tudi nekateri problemi in vprašanja, ki direktno ali indirektno vplivajo na funkcioniranje obstoječega obračunskega sistema in zato terjajo razrešitev z dopolnitvijo zakona. V okviru širše analize izvajanja zakona o celotnem prihodu in dohodku je prišlo do vrste pobud tako od uporabnikov družbenih sredstev kot od drugih zainteresiranih institucij za dopolnitev zakona, od katerih si oglejmo nekatere.

NAKAZILA IN VPLAČILA, PRISPELA NA ŽIRO RAČUN V PETNAJSTIH DNEH OD POTEKA OBRAČUNSKE DOBE

Po določbi 4. odstavka 6. člena zakona so z realiziranim prihodkom misljena tudi nakazila in gotovinska vplačila, prispela na žiro račun v petnajstih dneh od poteka obračunske dobe, za katero se celotni prihodek ugotavlja, če je dolžniško-upniško razmerje nastalo v zadnjih petnajstih dneh obračunske dobe in če je nakazilo oziroma vplačilo prispelo v petnajstih dneh od dneva, ko je nastalo dolžniško-upniško razmerje.

Glede na to, da služba družbenega knjigovodstva ne more prispelih nakazil oziroma gotovinskih vplačil sprovesti še isti dan, pač pa je za to potrebno nekaj dni, se predlaga, da se v celotni prihodek vštetajo nakazila, oziroma gotovinska vplačila, izvršena od dolžnika v dobro upnika, v roku 15 dni od poteka obračunske dobe (neodvisno torej od tega, kdaj pride denar na žiro račun upnika), za katero se ugotavlja celotni prihodek, seveda pod pogojem, da je dolžniško-upniško razmerje nastalo zadnjih petnajst dni obračunske dobe in da je nakazilo izvršeno v 15 dneh od nastanka dolžniško-upniškega razmerja. Tako bi omenjena nakazila obravnavali enako kot nakazila do zadnjega dne obračunske dobe (ko je pomemben moment vplačila pri iniciativnem sedežu službe družbenega knjigovodstva), za katero se ugotavlja celotni prihodek.

Navedeno pomeni, da bi npr. upnik pri sebi všteval v celotni prihodek tudi nakazila z odobritvijo njegovega žiro računa z izpiski 16., 17., itd. pod že navedenimi pogoji, če gre za obračun za dobo januar-junij. Praksa kaže, da so nekateri uporabniki že sedaj ravnali tako in npr. vštevali v celotni prihodek vsa nakazila, plačana z obrazcem 44. (modri nalog) tudi če so bila izvršena po 15. juliju.

Isti člen naj bi se tudi dopolnil v tem smislu, da bi temeljne organizacije združenega dela lahko s samoupravnim splošnim aktom določile drugi rok, do katerega bo zajela nakazila v celotni prihodek, ki bodo šla, s tem da ta rok ne bo daljši od rokov, predpisanih z zakonom, in da se ti roki (določeni interno) lahko uporabljajo le ob periodičnih obračunih. Obstaja tudi predlog za dopolnitev 6. člena, da bi se s plačanimi prihodki v zdravstvenih delovnih organizacijah štela vsa nakazila in gotovinska vplačila, prispela na žiro račun teh organizacij do predlaganja periodičnih obračunov in zaključnih računov pod pogojem, da se nakazila nanašajo na dobo, za katero se predlaga obračun. Razlog za tak predlog je v tem, ker bi se na ta način realneje ugotavljal celotni prihodek v zdravstvenih organizacijah.

CELOTNI PRIHODEK Z NASLOVA PROIZVODNE DROBNEGA INVENTARJA, INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA IN GOTOVIH PROIZVODOV V LASTNI REŽIJI

Po 5. členu zakona se celotni prihodek med drugim ugotavlja tudi na podlagi lastnih proizvodov in storitev, uporabljenih za investicije in skupno porabo. Določbe zakona pa ne dopuščajo možnosti oblikovanja celotnega prihodka z naslova proizvodnje drobnega inventarja, uporabe gotovih proizvodov za potrebe reklame, propagande in reprezentance, niti storitev investicijskega vzdrževanja v lastni režiji in za lastne potrebe. Zaradi tega se v praksi pojavlja problem izkazovanja lastne proizvodnje drobnega inventarja (na zalogi in v uporabi), kot tudi stroškov investicijskega vzdrževanja v lastni režiji, prav tako pa tudi gotovih proizvodov, uporabljenih za namene repre-

zentance, reklame in propagande. Obstaja pa tudi kolizija med navedenim zakonom in 22. členom pravilnika o vsebini zbirne bilance (Ur. l. SFRJ, št. 9/78), po katerem se da razumeti, da se v celotni prihodek všteta tudi drobni inventar, proizveden v lastni režiji.

V prid rešitvi, da se taki proizvodi in storitve vštetajo v celotni prihodek, med drugim govori tudi 15. člen pravilnika o uporabi določenih stopenj in o načinu obračunavanja in plačevanja davkov na promet proizvodov (Ur. l. SFRJ, št. 25/77), po katerem se na vrednost takih proizvodov obračunava in plača prometni davek.

Zaradi vsega navedenega obstaja predlog za spremembo tega člena, da se v celotni prihodek vštetajo tudi zneski, doseženi z naslova porabe proizvodov in storitev in blaga za druge namene, ki imajo značaj končne porabe v temeljni organizaciji združenega dela (drobni inventar, proizvodi in blago, namenjeno za reprezentanco, reklamo in propagando, investicijsko vzdrževanje in drugo).

DATUM IZDAJE MENICE

Po določbi 1. točke 7. člena zakona je določeno, da se z realiziranimi prihodki štejejo tudi denarni zneski, vsebovani v instrumentih za zavarovanje plačila, dani po zveznem zakonu, s katerim se ureja zavarovanje plačil med uporabniki družbenih sredstev, in sicer v čeku, avilirani menici, garanciji in nepreklicnem dokumentarnem akreditivu. V praksi so se pojavljala vprašanja, ali se v celotni prihodek obračunske dobe lahko štejejo tudi instrumenti, izdani v prvih petnajstih dneh po poteku obračunske dobe, za katero se ugotavlja celotni prihodek.

Posebej je bilo odprto vprašanje, kako glede celotnega prihodka obravnavati menice, ki so bile indosirane po poteku obračunske dobe. S tem v zvezi je zvezni sekretariat za finance izdal nekaj pojasnil, ki pa niso v celoti razjasnili dilem glede teh vprašanj. Obstaja celo mnenje praktikov, da bi v celotni prihodek morali všteti vse menice, ki so prispelo do 15. v mesecu za preteklo obračunsko dobo, saj zakon ne predpisuje, kdaj naj bi nosile menice datum, da bi jih lahko vštevali v celotni prihodek. V skladu s tem, da bi 7. člen dopolnila s tem, da bi v njem predpisali, kateri datum izdaje mora nositi menica, da bi jo lahko vključili v celotni prihodek, to je ali mora biti to datum do zadnjega v mesecu obračunske dobe ali je ta datum lahko tudi po poteku obračunske dobe — v roku 15 dni od poteka obračunske dobe, v katerem je treba menico vročiti.

STROŠKI STROKOVNEGA IZOBRŽEVANJA

Vprašanje opredelitve izdatkov za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje ni urejeno niti v zakonu o združenem delu niti v zakonu o celotnem prihodu in dohodku. V določbah 13. člena zakona o celotnem prihodu in dohodku je samo zapisano, da so materialni stroški temeljne organizacije tudi izdatki za sprotne potrebe strokovnega izobraževanja in znanstvenega raziskovalnega dela, ki se opravlja v okviru delovnega procesa. To pa je zelo široko določilo, ki v praksi odpira vrsto vprašanj, zlasti glede na rešitve, ki so bile pred uveljavitvijo tega zakona. Tako je bilo namreč v 7. členu prejšnjega zakona o celotnem prihodu in dohodku predpisano, da TOZD iz dohodka krije in nado-

mešča vse izdatke, ki nimajo značaja materialnih poslovnih stroškov in amortizacije, kot so: izdatki za strokovno izobraževanje delavcev, nagrade vajencev, nagrade za delo študentov in dijakov srednjih šol na praksi, nagrade tujim študentom, štipendije in krediti študentom in dijakom srednjih šol itd.

Zaradi navedenega menimo, da bi bilo potrebno z zakonom ali s posebno uredbo podrobneje urediti, kateri izdatki za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje se lahko nadomestijo iz celotnega prihodka in kateri izdatki lahko gredo v breme dohodka oziroma sklada skupne porabe.

Odpрте so zlasti naslednje vrste izdatkov:

- za specializacije,
- za šolanje na srednjih in visokih šolah ob delu,
- za podiplomski študij,
- za opravljanje strokovnih izpitov,
- za strokovne ekskurzije,
- za nagrade vajencev,
- za druge stroške šolanja ob delu (npr. šolnine ipd).

ROK ZA RAZPOREDITEV PRIHODKOV OD SKUPNEGA DELA

V 25. členu zakona o celotnem prihodu in dohodku so določeni roki, v katerih mora temeljna organizacija, delovna organizacija, sestavljena organizacija, poslovna skupnost in kmetijska zadruga, prek katerih je bil dosežen prihodek od skupnega dela, razporediti prihodke na temeljne organizacije, ki so sodelovale pri dohodku, in sicer:

1. začasno — najkasneje v treh dneh od dneva, ko je bil prihodek dosežen,
2. dokončno — najkasneje v petnajstih dneh od dneva izteka dobe, za katero po določbah tega zakona začasno razporeja dohodek, za prihodek, ki jih je dosegel v tej dobi, oziroma v dvajsetih dneh od izteka leta, za prihodke, dosežene v tistem letu.

Praksa je pokazala, da so ti roki kratki, zato se predlaga, da bi jih podaljšali in sicer:

1. rok za začasno razporeditev prihodkov od skupnega dela od sedanjih tri dni na osem dni,
2. rok za dokončno razporeditev prihodkov od skupnega dela od sedanjih petnajst na dvajset dni.

ROK ZA RAZPOREDITEV PRIHODKA OD SKUPNEGA POSLOVANJA

Roki za razporeditev prihodka od skupnega poslovanja so določeni v 30. členu zakona o celotnem prihodu in dohodku. Tudi za razporeditev prihodkov iz tega naslova se je v praksi pokazalo, da so roki prekratki in da bi jih bilo treba zaradi tega urediti takole:

1. Ves prihodek iz skupnega poslovanja razporeja organizacija združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev na debelo med temeljne organizacije, ki so ga ustvarile začasno v rokih, ki so določeni v samoupravnem sporazumu, vendar najkasneje v roku pet dni po poteku vsake deset dni, s tem da organizacija združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev med letom vrši razporeditev skupnega prihodka iz skupnega poslovanja z instrumenti za zavarovanje prodanih proizvodov, na koncu leta pa se opravi končni obračun na temelju plačanih proizvodov iz skupnega poslovanja;
2. Dokončen obračun razporeditve prihodka iz skupnega poslovanja organizacije združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev na debelo, se opravi v roku petnajst dni po poteku dobe, za katero je predpisano začasno razporejanje dohodka oziroma v roku dvajset dni po poteku leta.

Zaradi navedenega se je oblikoval predlog, da naj se dopolnilni sedanj 13. člen v tem smislu, da bi se pod stroške raziskovanja šteli izdatki za dela, s katerimi se namerava najti nahajališča mineralnih surovin, ugotovitev količin in kvalitete rudnih substanc, določanja položaja, oblike in značilnosti rudnin, na kraju kjer obstoje možnosti za najdbo rudnih ležišč. To je potrebno urediti tudi zato, ker je treba neprestano izvajati raziskovanje in odkrivanje mineralnih surovin z namenom nadomeščanja padca proizvodnje iz obstoječih ležišč. Sicer pa že več let izdatki za rudarsko-geološko raziskovalna dela bremenijo materialne stroške.

OBRAČUN RAZPOREJENEGA SKUPNEGA PRIHODKA IZ SKUPNEGA POSLOVANJA

Pod obračunom razporejenega prihodka iz skupnega poslovanja je v smislu 4. odstavka 30. člena

zakona o celotnem prihodu in dohodku razumeti sestavitev in pošiljanje pismenega obračuna temeljni organizaciji, ki je udeležena pri ustvarjanju skupnega prihodka. Ta obračun zajema vrednost proizvodov in storitev, ki jih je organizacija združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev na debelo, prodala v obračunski dobi. Iz te določbe tudi izhaja, da končni obračun zajema vrednost prodanih proizvodov in storitev in ne vrednosti prodanih in plačanih proizvodov in storitev. Toda v 5. odstavku 30. člena je določeno, da je organizacija združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev na debelo, dolžna vplačati razliko med začasnim in končnim obračunom na žiro račun proizvodne organizacije, istočasno s predložitvijo končnega obračuna. Obstaja mnenje, da ta določba povzroča določene težave oziroma nejasnosti, ker se postavlja vprašanje, kako lahko prometna organizacija sploh nakaže razliko med začasnim in končnim obračunom, če so z začasnim obračunom razporejeni vsi plačani zneski in če se s končnim obračunom zajame vrednost prodanih proizvodov. Na drugi strani to terjajo, da prometna organizacija znesek nakaže iz svojega žiro računa, kar je v nasprotju s konceptom skupnega poslovanja, ki je definiran v drugih členih zakona o celotnem prihodu in dohodku.

IZPLAČILA ODPRAVNIN IN JUBILEJNIH NAGRAD

V zakonu o celotnem prihodu in dohodku ni urejeno vprašanje izplačil odpravnin delavcem, ki odhajajo v pokoj, čeprav se v praksi taki primeri pojavljajo. Ta izplačila gredo po 118. členu zakona o združenem delu v breme sklada skupne porabe. Če pa organizacija združenega dela nima sredstev sklada skupne porabe, praktično odpravnine ni možno izplačati v breme skladov. Uporabniki družbenih sredstev si pomagajo na ta način, da odpravnino izplačujejo v breme sredstev za osebne dohodke, kot to dopušča pojasnilo Zveznega sekretariata za finance št. 1-9590/1-78 z dne 12. 10. 1978.

Podoben problem obstaja z izplačili jubilejnih nagrad delavcem za 10, 20, in 30 letni delovni staž v organizaciji združenega dela.

S tem v zvezi obstaja predlog, da se zakonsko uredi vir izplačila omenjenih vrst izdatkov.

STROŠKI RAZISKOVANJA RUDNEGA BOGASTVA IN DRUGEGA MINERALNEGA BOGASTVA

Po določbi 1. točke 13. člena zakona o celotnem prihodu in dohodku so materialni stroški temeljne organizacije, tudi stroški, ki so neposredno pogoj za delo in proizvodnjo in nastanejo z uvajanjem nove proizvodnje in z raziskovanjem in odkrivanjem rudnega in drugega mineralnega bogastva. Nadalje je v 1. točki istega člena določeno, da zvezni izvršni svet predpiše, kateri materialni stroški se štejejo za materialne stroške v zvezi z raziskovanjem in odkrivanjem rudnega in drugega mineralnega bogastva. Žal pa zvezni izvršni svet do danes še ni izdal izvedbenega predpisa, zato se v praksi pojavljajo različna ravnanja oziroma nastajajo težave pri razmejitvi posameznih vrst izdatkov za navedene namene (kaj gre med materialne stroške in kaj predstavlja investicijo).

Zaradi navedenega se je oblikoval predlog, da naj se dopolnilni sedanj 13. člen v tem smislu, da bi se pod stroške raziskovanja šteli izdatki za dela, s katerimi se namerava najti nahajališča mineralnih surovin, ugotovitev količin in kvalitete rudnih substanc, določanja položaja, oblike in značilnosti rudnin, na kraju kjer obstoje možnosti za najdbo rudnih ležišč. To je potrebno urediti tudi zato, ker je treba neprestano izvajati raziskovanje in odkrivanje mineralnih surovin z namenom nadomeščanja padca proizvodnje iz obstoječih ležišč. Sicer pa že več let izdatki za rudarsko-geološko raziskovalna dela bremenijo materialne stroške.

ZAVAROVALNE PREMIJE

Po določbah 47. člena zakona o celotnem prihodu in dohodku je predvideno, da se med drugim dohodek razporeja tudi za zneske zavarovalnih premij za zavarovanje družbenih sredstev.

S to rešitvijo pa niso zajeti vsi drugi primeri zavarovanja, ampak samo premije za zavarovanje osnovnih in obratnih sredstev in premije za zavarovanje določenih delavcev od posledic nesreč, ki nastanejo pri opravljanju del za temeljno organizacijo (kot npr. zavarovanje prometnega osebja, zavarovanje delavcev, ki prevažajo denar itd.) in premij za zavarovanje potnikov prometa.

Po prejšnjem zakonu o celotnem prihodu in dohodku (7. člen) so se

zavarovalne premije za vse oblike zavarovanja nadomeščale iz dohodka. Zato obstaja predlog, da je glede zavarovanja za posledice nesreč treba vse delavce dati v enak položaj, oziroma da se iz dohodka nadomeščajo tudi premije za zavarovanje drugih premožnejših rizikov in ne samo premije za zavarovanja osnovnih in obratnih sredstev.

To pomeni, da bi se iz dohodka krile premije vseh delavcev za posledice nesrečnih primerov, ki nastanejo pri opravljanju del za temeljno organizacijo (za čas na delu, priходу na delo in vračanju z dela), ne pa samo premije v sedaj predpisanih primerih.

KAJ JE MINIMALNA AKUMULACIJA

V 152. členu zakona o združenem delu in 54. členu zakona o celotnem prihodu in dohodku je določeno, da če delavci v temeljni organizaciji ne morejo zagotoviti sredstev za osebne dohodke po osnovah in merilih iz samoupravnega splošnega akta in ne sredstev za zboljšanje in razširitev materialne osnove dela v višini, ki je določena v samoupravnem sporazumu (minimalna akumulacija), ali če ugotovijo, da ne dosežajo tolikšnih rezultatov svojega dela in poslovanja temeljne organizacije, da bi mogli z njimi zagotavljati nepretrgano reprodukcijo in normalno poslovanje temeljne organizacije, morajo sprejemati program ukrepov za odpravo takih hotenj.

Ker je zagotavljanje minimalne akumulacije praviloma znak, da v poslovanju temeljne organizacije obstajajo določene motnje, problemi in težave, je potrebno podrobneje opredeliti in predpisati pogoje za ugotovitev elementov, ki kažejo da minimalna akumulacija ni dosežena, oziroma, da se določi način in merila za sprejem samoupravnega sporazuma o višini osebnih dohodkov in sredstev za razširitev in razvoj materialne osnove dela, ki služijo za ugotavljanje minimalne akumulacije.

UGOTAVLJANJE IZGUBE

Po določbi 52. člena zakona o celotnem prihodu in dohodku ima temeljna organizacija v poslovanju izgubo, če po zaključnem računu ne ustvari toliko dohodka, kolikor ga potrebuje, da nadomesti začasno obračunane in izplačane osebne dohodke ali da poravnava z zakonom zajamčene osebne dohodke za obračunsko poslovno dobo, za katero osebni dohodki niso bili začasno obračunani in izplačani, oziroma za katero z zakonom zajamčeni osebni dohodki niso bili poravnani.

Temeljna organizacija posluje z izgubo po periodičnem obračunu, če po tem obračunu ne doseže toliko dohodka, kolikor ga potrebuje, da nadomesti osebne dohodke, ki se nanašajo na to obračunsko dobo.

Postavlja se vprašanje, ali navedena rešitev pomeni, da organizacija združenega dela, ki doseže dohodek v višini, da z njim nadomesti izdatke za osebne dohodke, nima izgube, čeprav ima izdatke iz dohodka, ki jih nadomešča po 47. členu zakona, oziroma kakšna je usoda izdatkov, ki so nastali po 47. členu zakona. To je toliko pomembnejše, ker se po postopku kritja obveznosti po 47. členu krijejo prej, kot osebni dohodki iz čistega dohodka kot je to določeno v 51. členu zakona. Iz tega bi sledilo mnenje, da bi bilo treba dopolniti 52. člen tako, da se izguba definira kot rezultat nepokrite porabe.

Prav tako obstaja nejasnost v 56. členu zakona, in sicer, kaj je treba razumeti pod potrebnimi sredstvi za kritje izgube. Ali so to potrebna sredstva za kritje izgube, ki je izkazana v periodičnem obračunu, ali pa so potrebna sredstva za osebne dohodke delavcev v naslednjem obračunskem obdobju.

Odperto je tudi vprašanje, katera sredstva lahko dajalci sredstev uporabijo v smislu 56. člena zakona (ostanek čistega dohodka po periodičnem obračunu, razpoložljiva sredstva rezervnega sklada, ali sredstva, s katerimi razpolagajo na žiro računu).

Čuti se tudi pomanjkanje določil glede združevanja sredstev temeljnih organizacij, ki poslujejo z izgubo, upoštevajoč pri tem 52. člen zakona o celotnem prihodu ter izkazovanje izgube v bilančnih shemah.

V zvezi z vsem navedenim naj omenimo še, da bodo določila o izgubah našla svoje mesto v novem zakonu o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela, ki se pripravljajo, zato bi kazalo, naštetje nejasnosti upoštevati ob obravnavi tega predpisa.

(Gospodarski vestnik,
6. septembra 1979)

IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA

IVAN JAN DRUGI KOKRŠKI ODRED

Pri tem so našli na nemško patruljo in začelo se je obstreljevanje. Sicer padlih ni bilo, vendar so se partizani med streljanjem postopoma umikali. S seboj so odpeljali le štiri fante, ki pa so bili na to že pripravljeni. Med temi je bil tudi Peter Vidic, katerega družina je že dolgo sodelovala s terenskimi delavci. Poslej so se gibal malo lažje, kajti med seboj so imeli poznavalce Gornjesavskega kota.

Iznad Srednjega vrha so se v drugo akcijo v tej dolini odpravili tudi minerci iz minersko-sabotažne čete, in sicer naslednje jutro, 21. septembra 1944. Spet so šli na železniško progo, kjer so bili Nemci najbolj občutljivi. Ustavili so se med postajama Gozd Martuljek-Kranjska gora in se železniške proge lotili ob šestih zjutraj. Na treh krajih so položili plastične mine, ki so progo porušile v dolžini 30 metrov. Sprožil jih je delavski vlak, ki je z jeseniške smeri vozil proti Kranjski gori. Takrat je eksplozija poškodovala lokomotivo in en vagon, med ljudmi pa je nastala velika panika, kot pravi partizansko poročilo. S tem miniranjem je bil promet pretrgan šest ur.

Vsa skupina prvega bataljona koroškega odreda se je šla dan zbrala nad Srednjim vrhom in se, ker so bili tako blizu Koroške, pripravila na odhod preko Karavank.

Tod je namreč prišla v stik z oddelkom zahodno-koroškega odreda, v katerem je bil tudi namestnik četnega komandirja Miha Repinc, znanec z Veternege nad Golnikom in s člani okrožnega komiteja KPS Ziljska dolina. Skupno naj bi šli v Sv. Lenart, v vasico tik ob severnem vznožju Karavank, toda prihod v ta kraj ne bi smel biti preveč tvegan. Kaznovali bi tudi nekega gestapovca, ki je strahoval sosačane, izpraznili trgovino, potem pa na mitingu ljudi seznanili s cilji osvobodilnega gibanja. Kljub naporom in nevarnostim so bili borci navdušeni nad tem, lepota narave pa jih je navdajala s toplim, romantičnim vzdušjem in zanosom.

O tem pohodu na Koroško in o dogodkih v Sv. Lenartu je pisal udeleženec Miloš Rutar. Na avstrijski strani so se takoj za mejo in v lepem vremenu malce ustavili ob zapuščenih planinskih kočih. Ko so se ustavili drugič, sta komandant in politkomisar bataljona sklicala sestanek komandirjev in komisarjev in jim razložila načrt. Zvedeli so, da tu še nikoli ni bilo večje partizanske enote, da v vasi ni postojanke in da je oboroženih le nekaj »Landeschutz« ali Hitlerjevih mladincev, da pa sta močni nemški garniziji v Beljaku in v Podklostru v Ziljski dolini.

Razdelili so si naloge in vse pripravili za upad v vas. Na majhni vzpetini so postavili komandno mesto, za primer presenečenja pa ga je varoval preizkušeni mitraljezec Justin Trček s pomočnikom. Čestitoma, ki sta vodili proti Beljaku in Podklostru, pa so postavili zasede.

Do roka gozda so se spustili že pred mrakom. V hiši ob mlinu so zvedeli, da v vasi ne slutijo ničesar. Z nočjo so se vasi približali na moč spretno. Med gozdom in vasjo je

ležal prostran pas čistine, ki so jo hitro prešli. Čez nekaj minut so borci, skrivaje se za plotovi, bili že v vasi.

Predhodnica se je ustavila ob cesti, drugi so poglobili v bližini, skupina, ki je bila odrejena, da obračuna z gestapovcem, pa je vdrila v njegovo hišo, nekaj pa jih je odšlo v trgovino.

Naenkrat pa je nekje v vasi počilo, slišati pa je bilo tudi brnenje kamionov. Policisti so medtem naglo zasedali položaje okoli vasi. Po trije in trije skupaj.

Med prvimi, ki so prišli v vas, sta bila tudi deseterja Andrej Zupan in Jože Bodlaj ter mitraljezec Pavel Košir in Dušan Korenčan.

V mali vaški trgovini pa ni bilo drugega kot nekaj škafel starih keksov, nekaj cunj in drugega starega, neuporabnega blaga, obveščeni pa so bili, da bo v njej vsega... Že to je bilo nekam sumljivo... Ko je začelo pokati, so odhiteli iz trgovine.

Iz hiš in iz cerkve je najprej začela streljati »vaška straža«, brž zatem pa je zapokalo tudi v zasedah. Iz Beljaka so policijski kamioni pripeljali z ugasnjenimi lučmi. Policijske trojke so koroške partizane v Sv. Lenartu obkoljevale presenetljivo hitro.

V smeri proti gozdu so sikale svetleče kroglice. Bili so obkoljeni! Nemci so, kot bi vse vedeli, poslali posebno napadalno skupino, ki naj bi partizanom z zavzetjem griča, kjer je bilo komandno mesto, preprečila umik v gozd. Komandantova skupina s Trčkovim mitraljezsko trojko je sprejela boj. Trikrat je odbila ostre napade policistov. Na robu vasi je bil z dumumsko smrtno ranjen Tonček Malec. Zadelo ga je v glavo.

Zgrabili so ga štirje borci, med katerimi sta bila tudi Jože Bodlaj in Pavel Košir in ga odnesli proti gozdu. Ko so bili z njim že blizu gozda, so nanje že udarili Nemci. Bolničar je bil ranjen v roko, politkomisar Tonček pa je izdihnil že prej. Mrtvega so morali pustiti na njivi. Utegnili so le še toliko, da so ga pokrili z vejami in se umaknili. Med tem so se tudi ostali borci organizirano umikali iz vasi. Poglavitno zaščito je odigrala Trčkova strojnica, ki je še vedno kraljevala na vozliščnem griču. Spopad je trajal dve uri.

V zasedah ob cesti je padel en mitraljezec iz bataljona, Rus po narodnosti, ranjena pa sta bila dva borca. Tudi Nemci so imeli več mrtvih in ranjenih. Števila ni bilo mogoče dognati in tudi ne imena njihove enote.

Znano je le, da so bili predvsem mladi, še vedno fanatični policisti. Ko so partizani dosegli gozd, so se mitraljezci obrnili, jermena strojnica vrgli prek glave in stoji užgali po policistih, ki so pritisnili za njimi. Ko so jih malo zaustavili, so se borci umaknili pod vrh grebena in izmučeni pospali.

Drugo popoldne so nekateri zavednejši domačini politkomisarja Antona Malca-Tončka pokopali na griču, kjer leži še danes. Mitraljezci minerske čete so se z roba Karavank poslovili od njega s kratkim rafalom. 21. septembra 1944 padli

Anton Malec je bil predan borec in komunist. Zadnje poročilo je napisal na dan, ko je zvečer padel. Anton Malec je bil pred vojno eden najboljših nogometašev kranjskega Korotana. Kmalu po okupaciji se je priključil OF, v partizane pa je odšel marca 1944. Tu so hitro prišli do izraza njegove kvalitete. Njegovo telo počiva na avstrijskem delu Koroške. Padel je star 28 let (rojen 1915). Podatki o njegovem rojstvu in smrti so v zborniku Pomniki NOB v občini Kranj - str. 216. Datum smrti pa je napačen. Naveden je 17. september 1944.

Po tem spopadu se je skupina spet premaknila na našo stran Karavank, v strmine med Martuljkom in Kranjsko gorjo. To je bilo 23. septembra 1944.

Dogodek pri Sv. Lenartu je bil še en dokaz, da je bil partizanski boj na Koroškem zaradi nacističnih privržencev vse do konca vojne izjemno težaven.

Po akciji na Koroškem se je pohodna enota prvega bataljona začela vračati iz Gornjesavske doline. Med potjo so tovariši iz minerske čete še enkrat šli na železniško progo. Tokrat so nameravali pognati v zrak most med železniškima postajama Dovje-Mojstrana in Gozd Martuljek, ki je bil od Jesenic oddaljen 13,5 km. Tega so se 25. septembra ob 20. uri zvečer lotili trije minerci: F. Mihelič-Marko, A. Dolarmiško in Jože Kumerdej-Tiger. Ker so imeli še precejšnje zalogo razstreliva, ga niso namestili samo pod mostom, temveč tudi ob tračnicah. Pri tem so porabili 40 kg plastika. Prva detonacija je odjeknila na mostu, in sicer ob 20. uri, druga in tretja ob 23. uri na progi, naslednja pa 26. septembra 1944 ob 4. uri zjutraj. Nemški dokumenti to potrjujejo.

Železniška proga je bila poškodovana v dolžini 32 metrov. Most pa ni bil povsem porušen. Vendar pa je bil toliko poškodovan, da so potniki dalj časa morali prestopati. Tovorni promet je bil zaradi tega prekinjen. Poročilo o tem miniranju je zaradi smrti dotedanjega politkomisarja poslal Drago Justin, dijak s Hudega pri Kovorju, mitraljezec in četni sekretar SKOJ.

Zdaj se je vsa skupina poslovila od Doline.

Zaradi reorganizacije in snovanja novega bataljona je bila po posebnem kurirju poklicana pod Stol. Po napornem maršu se je 29. septembra 1944 spet združila s preostlim delom bataljona, ki je še vedno taboril pod Stolum in Begunjščico. Tudi 21. četa z minerci je medtem izvršila vrsto različnih akcij.

Opravljen akcije dvajsetdnevnega pohoda v Gornjesavsko dolino in na Koroško so pri domačinih naletele na pozitiven odmev, okupatorja pa so vznemirile. V pohod so bili vloženi veliki napor, vendar se je pokazalo, da tem krajem in razmeram ustreza edino taka taktika. Se pravi: po naglih napadih in dejanjih takoj oditi naprej in nazadnje kraj tudi zapustiti. S tem je bila narodnoosvobodilnemu gibanju v Dolini storjena velika pomoč.

Nadaljevanje

Breda je najbrž uspela ohraniti nedotakljivost svoje sobice. Posebej še, ker Ludvika ni bilo doma in je bila soba nasproti zaklenjena. Zato se je Breda hitro odločila. Razumeti mora Bredo, da se mame boji. Razumeti, se je kislno nasmehnil. Kako bi razumel, če so ga same želje? Ljubiti, ne razumeti.

S posebnim, zarotniškim užitkom je Breda privlekla izpod predpasnika kruh, velik kos slanine in ploščato steklenico rjavkaste pijače.

»Kako čudno in zabavno je krasti doma. Nihče ne pomisli, da bi bilo to potrebno, zato tudi ne sumi,« se je posmejala Breda.

»Si oddala bombo, pištolo?«

»Brez težav. Bala sem se, tako zlahka sem opravila. Jarman ni zaskrbljen, le znova se je zaželel pogovoriti s tabo. Pozneje. V gostilni je bilo kar zabavno. Prišel je Žan, pobit, namrščen oče pa ga je izzival. »En sam pa vas vleče za nos,« je podražil Žana. Mama pa v bran. Odkar je Žan nekaj več pri legijskih, ga kljub njegovi mladosti, ceni. Morda to še spodbuja očeta, da še raje zbada Žana. Ni se sposoben braniti s ostrimi odgovori. Govori le o tvojem skrivališču. Najbolj je priprčan, da so partizanske družine zgradile skrivališče nekje v hiši, v gospodarskih poslopih ali ob groblji. Iščejo znova. Kot pravi Žan: »centimeter za centimetrom.« Oče je uganil kaj ga boli. Vojaki niso tako zavzeti kot Žan. Zato oče namiguje, da je najbrž kak vojak že odkril skrivališče, vendar ga v strahu, da bi nanj partizan vrgel bombo, ustrelil, nalašč skriva. »Zaveznike ima pri vojaki, Italijanih, ti pa sumiš le tri družine.« Žan ne ugovarja, zato pa toliko bolj zavzeto trdi, da bodo iskali tako dolgo, dokler ne bodo skrivališča našli. V kuhinji sem govorila z Albino. Tja prihaja na pogovor z mamo, na liker, tudi na slivovko, kadar ima prebavne težave. Govori kot Žanov odmev, le z večjo zagrizenostjo. Opisuje ljudi, skuša ugotoviti, kdo bi morda še lahko pomagal tebi, a ga nimajo na sumu. Če smo res taki, kot nas slika Albina, potem smo najslabša vas na dolenskem.«

»La kako lahko živi med tako slabimi vaščani,« je posmehljivo vzkliknil Matic in se spatil ob spominu na strogo učiteljico Albino. »Teško,« je zamišljeno odvrnila Breda. »Že pred vojno si je prizadevala, da bi poučevala v Ljubljani. Moža ni mikalo. Rad živi na deželi, rad ima čebele, sadni vrt, lov, živali. Nima zvez, da bi mu pomagali pri premestitvi. Albina je zdaj trdno odločena, da bo sama

VINKO TRINKAUS

12 IZDAJA

izposlovala premestitev. S pomočjo Žana, s tem, da pomaga župniku, še komu, upa, da ji bo takoj po vojni uspelo?«

»Je prepričana, da bodo zagrizeni beli še lahko po vojni v Sloveniji?«

»Morda celo bolj kot Žan. On je že nekajkrat bežal, Albina pa je trdno v vasi, iz katere bi rada ubežala. Seveda na boljše, v Ljubljano, kjer je po njenem edino možno, kulturno živeti.«

Le kaj bo napravil Jarman, je zaskrbelo Matica. Čudno, da ga tako zavzeta belčica ne potegneta za sabo. Še bolj čudno, zakaj se je oženil z Albino? Usodna pomota, slepota zaljubljenih, ki le čutijo in ne mislijo v prihodnost. Tudi on ne ve, kako bo z njim, Bredo? Morda sta oba slepa, morda samo on? No, do takih razlik med njim in Bredo ne more priti. Prej, da se niti ljubila ne bosta. Ob manjših razlikah se bosta zaradi Brede, ki pač ne more uiti temu, kar ji je vcepilo lagodno življenje, prej razšla.

Z velikim hrepenenjem je gledal Bredo, tiho prosil, upal, da se bo zganila. Breda pa je morala premišljati o nečem drugem, saj je bila slepa za njegove boleče poglede.

»Bi mama lahko nenadno vstopila v tvojo sobo?« je vprašal Matic.

»Najbrž ne,« je po kratkem razmišljanju odvrnila Breda. »Dolej ni bilo niti najmanjšega razloga, da mi ne bi zaupala. Prvič grešim, počnem nekaj, kar ne bi odobravala. Zato te zaklepam in sem pripravljena, da takoj zapustim sobo, če bi jo zaslišala.«

Potlej, Jarman, je pomislil Matic. Od njega je odvisna prihodnost, njegovo življenje, sreča?

Breda mu je pripovedovala, kaj je še opazila, kaj so govorili drugi. Ni upala predolgo ostati, pa je odšla.

Rana je še skelela. Ni bilo prijetno, ni mogel stopiti na ranjeno nogo, vendar — rana se je celila. Prav na robu, kjer najhuje boli, tam bo pomagala Breda. In potlej...

Kaj bo potlej? Zabelelo ga je, obil sram, ko je premišljal, v kakšne težave je spravil Risa. Ne bi mu smel dovoliti, da obišče starše. Očitati mu bodo, da je kriv za smrt partizana, za izgubo komandirja. Dobrega? Najbrž je bil dober. Vsaj v brigadi. Na poti pa je imel smolo. Ne smole. Bil je neučakan. Le ponoči bi moral hoditi. Če bi se tudi ponoči vračal, bi se vrnil v brigado. V teh krajih vojaki niso postavljali zased. Seveda, če niso bili opozorjeni na partizane. To pa se je lahko zgodilo le podnevi.

Ce se vrne v brigado, vso krivdo bo prevzel. Tudi lagal bo, da bi tako vsaj nekoliko pomagal Risu, ki ga je povlekel v hude težave.

Z mrakom, ki se je tihotapil v sobo, je v Maticu rasel nemir. Z nočjo bo odločeno. Če Jarman ne bo upal danes, ne bo niti jutri. Povrh tega pa je lahko jutri že prepozno.

S težavo je odprl okno in prisluhnil. Okno je bilo obrnjeno na cesto, vendar ni slišal znanega večernega vrvenja poletne noči.

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

6

MATEVŽ JEKLER-IZTOK

TEŽKI DNEVI NA JELOVICI IN MOHORJU

Doživeli pa smo nekaj kadrovskih sprememb. Okoli 10. decembra je Jože-Marko Čepin predal našo edinico Mirku Malnarču. Z njim smo se borili skupaj na Turjaku in nas je bilo kar precej, ki smo ga poznali. Bil je prvi, ki je prestopil obzidje Turjaka in se povzpел na streho. Dobili smo precej novih borcev, zapustil nas je komisar in smo dolgo časa imeli samo pomočnika komisarja Bojana-Dušana Gorenca. V rokah teh tovarišev je bila politična in kadrovska dejavnost.

Celotna Prešernova brigada je z našo četo šla 25. decembra 1943 na Jelovico. Pohod je bil naporen, skoraj nemogoč. Menjvali smo se na čelu kolone v do vratu globokem snegu in krčili pot. Vsakdo je napravil le nekaj deset metrov in omagal; zamenjal ga je naslednji. Meter za metrom smo napredovali in kočno le dospeli na Rovtarico. Tretji bataljon Prešernovcev je v tem času doživljal svojo tragedijo na Pokljuki. Naša četa je

imela s seboj težki minomet in težke mitraljeze. Top smo spravili, saj ga v takem snegu ni bilo mogoče vleči s seboj.

Ko smo prispeli na Rovtarico, smo dobili povelje, naj se takoj pomaknemo na rob Jelovice. Nihče ni vedel, kam gremo (razen štaba) in tako smo ob jutranjem svitu 27. decembra 1943 prispeli na Babji zob. Pod nami se je v rahli megli pokazala vojašnica. Lahen vetrič je pregnal meglice in pogled se nam je ustavil na dvorišču vojašnice in na postrojene nemške vojake. Komandant Mirko je smehljaje dejal: »Tovariši, na cilju smo!« Težki mitraljezi so zavzeli položaje. Ivan Cundrič-Kristelj, doma iz Bohinjske Bistrice, je namestil težki minomet. Cev minometa je bila skoraj navpična in bali smo se, da mina ne bi padla nazaj na nas. Toda nalogo je treba izvršiti in na povelje »ogelj« so mitraljezi pričeli streljati po postrojenih Nemcih. Kristeljnova mina je padla prav na sredino dvorišča. Zmeda je bila popolna. Nemci so tekali po dvorišču kasarne kakor obsemeni. Kristelj je z veseljem poslal še nekaj min v osje gnezdo. Presenetljivo hitro in natančno pa so pričeli Nemci točiti po nas z Bleda s topovi. Takojšnji umik nas je rešil, da nismo imeli niti enega mrtvega in ne ranjenega.

Ivica Pečnik, po domače Rajhova iz Bohinjske Bele, je bila tedaj v kasarni. Kantina, ki je bila last njenih staršev, je bila namreč v kasarni. Ona je bila tam prodajalka in se dogodka spominja takole: »Kantina je bila na dvorišču. Vsak dan sem videla, kako so se vojaki zjutraj zbrali na dvorišču. Prav tako tudi tega dne. Naenkrat pa se je pokadilo na sredini dvorišča in grozno počilo. Na dvorišču se je pričel pravi ples. Kmalu za tem je bilo še nekaj močnih eksplozij. Mene je bilo tako strah, da sem zlezla pod mizo. Ne dolgo za tem je prišel nek vojak, me zaklenil v kantino in zastrl vrata. Nisem videla, kaj se dogaja. Slišala sem le stok in videla, da so nekaj povijali v vojaške deke in hitro odvedli tiste ovitke z dvorišča. To so bila trupla ubitih in ranjenih, koliko pa ne vem. Vem le to, da so naslednji dan po železnici odpravili krsto z ubitim oficirjem v Nemčijo. Kam so odpeljali druge, pa ne vem.«

Po tem napadu nas je ponovno sprejela bela in zasnežena Jelovica v vsej svoji dolžini. Odpravili smo se na Sv. Mohor, čeprav močno utrujeni pa vendar zadovoljni z uspešnim napadom. Dan je bil presneto dolg in pot utrujajoča. Treba je bilo

preko Jelovice ob Jamniku in dalje globoko v grapo, nato pa nazaj v hrib na sedlo sv. Mohorja. Ves dan je trajal pohod in proti večeru smo prišli na mesto. V okoliških vaseh so že bili bataljoni naše brigade. Kakor ubiti smo pocekali in le kuhar Lado nas je razveselil, saj nas je čakal s polnim kotlom. Posebno nas je razveselila vest, da bomo naslednjega dne dobili novoletne in božične pakete, katere so ljudje poslali borbem za praznike. Ob taki govorici nas je vzela noč v svoje zavetje, skoraj popolnoma onemogle od nenehnih pohodov v visokem snegu.

Nastanjeni smo bili na sedlu Sv. Mohorja. Le tri hiše so vsega skupaj in gospodarska poslopja. Čeprav utrujeni, smo kakor vedno vstali v zgodnjih urah. Muholovci so krmili živino, imeli smo kakšnih deset glav, kuharji so pripravljali zajtrk, ostali pa smo čistili orožje. Ob svitu naslednjega dne me je poklical naš komandant Mirko. Izток, vzemi nekaj mul in pojdite po objubljenih paketih v Zabrekve. Štabu brigade povej, da smo se dobro namestili in da se počutimo varne, ker so okoli nas ostali bataljoni. Zato sem naloge, da grem po pakete, sprejel dokaj mirno. Kolona s petimi mulami je kranila po gazi, ki smo jo naredili večer prej. Komandant Mirko mi je še nekaj naročal, nato pa sem se spustil za kolono. Kakšnih 20 metrov so bili pred menoj na sredini golega travnika. Nenadoma pa je kakšnih 100 metrov pod nami zaropotalo. Tam so bile razporejene nemške kolone vojakov, ki so prišle iz smeri Besnica. Mule so divjale nazaj na hrib, mi pa smo se uspeli umakniti nazaj do hiš, le eden naših je za vedno ostal na Sv. Mohorju. Takoj smo zavzeli položaje in moram reči, da v prvih trenutkih nihče ni upal niti pomisliti, da se bo naša četa tako pogumno borila dobri dve uri z močnejšim sovražnikom. Neustrašni komandant Mirko nam je bil vsem zgled in nihče ni zapustil položaja, nihče ni pobežnil iz enote. Mitraljezec je bil na vogalu hiše zakopan v gnoju in zadrževal Nemce. Na drugi strani hiše je Mirkova brzostrelka iskala svoj cilj. Pod hišo pa je stražil Marjan Ciglič. Bil je v nemški uniformi. Nemci so ga dobro zvežbali, znal je obvladati tak položaj. Čakal je, da je nemški mitraljezec, ki je obstreljeval tisti del hiše, menjal seržer in že je z nekaj skoki okrepil naše vrste. Prej je bil popolnoma nemočen in pritisnjen ob tla.

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Po programu dela vseh občinskih družbenopolitičnih organizacij bodo v začetku leta imenovane strokovne politične delovne skupine, do konca septembra obiskale vse OZD in KS v radovljiški občini. V delovnih organizacijah bodo ocenjevale aktivnost samoupravnih in poslovnih organov, strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij v izpolnjevanju in uveljavljanju delitve po delu in pridobivanju ter razporejanju dohodkov. Ugotavljale bodo tudi, kako napreduje delo pri oblikovanju planskih dokumentov za prihodnje srednjeročno obdobje. To bodo delovne skupine ugotavljale tudi na obiskih v vseh krajevnih skupnostih.

Občinske organizacije ZZB NOV in ZSMS Jesenice in Radovljica so skupaj organizirale v soboto, 8. septembra, vsakoletno spominsko slovesnost v počastitev 25 borcev in narodnega heroja Jožeta Gregorčiča, ki so padli 9. septembra 1942. leta na Lipniški planini. Najprej so bile svečanosti pri grobnici padlih v Radovljici, nadaljevala pa so se pri spomeniku NOB na Lipniški planini. Udeleženci, predvsem šolska mladina in borci, so se po proslavi podali na ogled drugih spomenikov NOB na Gorenjskem.

Delegati obeh zborov izobraževalne skupnosti Radovljica so na skupni seji 30. avgusta potrdili analizo razvoja vzgoje in izobraževanja v občini za obdobje 1976–1980 in razvojne možnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju. Potrdili so predlog za oblikovanje oddelkov v osnovnih šolah za šolsko leto 1979/80 in imenovali za tajnico skupnosti Bernardo Kastelic, predmetno učiteljico na radovljiški osnovni šoli. Na seji so izvolili za članice izvršnega odbora skupnosti Bredo Petriček, namestnik Iztoke Muleja, ki je prošil za razrešitev zaradi zdravstvenih razlogov.

V sredo, 19. septembra, bo 5. seja skupščine občinske skupnosti za zaposlovanje. Delegati bodo obravnavali in potrdili periodični obračun za I. polletje 1979 in sklepal o predlogu za začasno prekinitve zbiranja prispevkov za zaposlovanje. Na dnevnem redu je obravnavanje in potrditev analize razvojnih možnosti zaposlovanja in dejavnosti občinske skupnosti za zaposlovanje od 1979. do 1985. leta, obravnava in potrditev elementov in kazalcev za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov za zaposlovanje v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Delegati bodo seznanjeni tudi s podatki o gibanju zaposlenosti v občini za I. polletje 1979. Na seji bodo sprejeli stališča o gradivih za 4. sejo skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS in izvolili delegata za to sejo.

V Zdravstvenem domu Bled je bila 5. septembra 15. seja izvršnega odbora občinske zdravstvene skupnosti. Na dnevnem redu je bila obravnava predloga programa dela in finančnega načrta za prihodnje leto, obravnava samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela strokovne službe regionalne zdravstvene skupnosti in plan kadrov za to službo. Razprava pa je tekla tudi o polletnem poslovanju občinske skupnosti in o predlogu samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela s centrom za rehabilitacijo govora in sluha v Ljubljani ter o gibanju bolniškega staleža zaposlenih v radovljiški občini.

Zadnji dan avgusta so se v Radovljici sešli na delovne pogovore o skupnih prizadevanjih za sodelovanje v mednarodnem letu otroka predstavniki krajevnih skupnosti, osnovnih šol, konferenc SZDL in društev prijateljev mladine iz KS Ljubo Šercer – Ljubljana Šiška, Donja Vežica iz Rijeke in Ljubno iz radovljiške občine. Po skupnih ugotovitvah o koristnosti dosedanjih akcij v izmenjavi šolskih otrok v zimskih in letnih počitnicah so se zedinili, da bodo tudi v prihodnje nadaljevali s takšnimi akcijami in jih obogatili tudi z drugimi oblikami sodelovanja. Za pripravo programa so imenovali delovno skupino, v kateri so zastopani delegati vseh treh KS.

Predsednik občinske konference ZRVS Radovljica prof. Janko Stuek je sklical 17. septembra 5. sejo predsedstva OK ZRVS. Na dnevnem redu so naloge članov in organizacij ZRVS

ob sklepu akcije Nič nas ne sme presenetiti, ocena orientacijsko taktičnih pohodov po krajevnih organizacijah, priprave za izpite članov ZRVS, ki bodo v novembru 1979, obravnava tez za sestavo programov dela aktivov ZRVS po OZD, ocena dejavnosti članov ZRVS v družbenopolitičnih organizacijah, obravnava pravilnika o delu samoupravnih sodišč ZRVS v SR Sloveniji ter osnutek ukrepov za uresničevanje pobud tov. Tita o kolektivnem vodenju v ZRVS na območju občine.

Izvršni odbor Kulturne skupnosti Radovljica je na 11. seji 10. septembra potrdil periodični obračun skupnosti, strokovne službe in kulturne akcije za I. polletje 1979. Osrednja pozornost je veljala razpravi o osnutkih planskih dokumentov – analizi izvajanja srednjeročnega načrta Kulturne skupnosti za obdobje 1976 do 1979 in oceni razvojnih možnosti in usmeritve kulture v obdobju 1981–1985, ki so jih na seji potrdili, končno odločitev o potrditvi pa bo dala skupščina skupnosti. Na seji so obravnavali poročila izvajalcev kulturnih programov o poteku akcije Nič nas ne sme presenetiti in poročilo o predvideni gradnji občinskega kulturnega doma v Radovljici, ki bo prednostna investicijska naložba skupnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Na odročju investicijskih vlaganj v osnovna sredstva materialne proizvodnje so v radovljiški občini v tekočem srednjeročnem obdobju od 1976. do 1979. leta zaostali kar 34 % za načrtovanimi. Seveda pa to ne velja za vse veje gospodarstva, kot naprimer za gozdarstvo, ki je preseglo načrt investicij za 40 %. Pod planom je gostinstvo in turizem ter gradbeništvo za 14 %, promet, obrt in industrija pa za 30 %. Niti 50 % načrtovanih investicijskih vlaganj pa niso uspeli uresničiti v trgovini in stanovanjsko komunalni dejavnosti.

Iz analize izvajanja srednjeročnega načrta občine Radovljica za obdobje 1976–1980 je razvidno, da se vse več delavcev zaposluje v drugih občinah. Se 1975. leta je odhajalo na delo drugam 600, letos pa je njihovo število naraslo že na 826 delavcev. Posebno zaskrbljujoče je dejstvo, da gre pri tem pretežno za kvalificirane in visoko kvalificirane kadre, ki jih v radovljiški občini že tudi sicer primanjkuje.

Za vse prosvetne delavce v občini je Delavska univerza Radovljica organizirala od 27. do 29. avgusta tridnevni seminar. Na predavanjih v blejski in radovljiški šoli so bili udeleženci seznanjeni s sodobnimi socialističnimi in komunističnimi gibanji v svetu in z aktualnimi mednarodnimi političnimi dogodki. Na programu so bile tudi teme iz zakona o svobodni menjavi dela, o jezikovnih vprašanjih, o izhodiščih za ustvarjanje in delitev dohodkov in osebnih dohodkov ter s strokovnimi pedagoškimi vprašanji in smernicami.

Zaradi sklepov del na asfaltiranju poključke ceste med Zatrnikom in Mrzlim studentem, ki jih izvaja Cestno podjetje Kranj, je cesta od Zatrnika na Pokljuko do 10. septembra povsem zaprta za ves promet. Čeprav je bila cesta tudi doslej uradno zaprta so iznajdljivi vozniki brez posebnih težav lahko prišli na Pokljuko. Od prejšnjega tedna pa tudi iznajdljivost in uvidevnost delavcev ne bo nič zalegla.

Za območje Praprotnice v Zgornjih Gorjah je Zavod za urbanizem Bled izdelal projektno nalogo, ki jo je obravnaval izvršni svet OS Radovljica. Ta je zahteval, da projektant izdela še drugo inačico, po kateri bi bilo možno načrtovati povečano število grajenj družbenih stanovanj. Po prvotni zamisli iz projekta naloge bi na Praprotnici lahko zgradili 101 stanovanjsko enoto za koli 500 prebivalcev.

Za objekte Gorenjske opekarne Dvorska vas, ki je že nekaj let v stečajnem postopku, se je ponudil za odkup Rudnik kaolina Kamnik. Ker ni ponudil dovolj ugodnih pogojev, niso dosegli soglasja. Izvršni svet je zaradi tega naložil izvršnemu odboru samoupravne interesne komunalne skupnosti Radovljica, da izreče svoje stališče in pripravi program za uporabo teh objektov v Dvorski vasi.

Samoupravna stanovanjska skupnost obnavlja v Kamni gorici stanovanjsko poslovno stavbo, v kateri bo imela prostore tudi tamkajšnja krajevna skupnost. Predračunska vrednost obnovitvenih del samo za krajevno skupnost znaša okoli 10 % celotne naložbe ali 42.240 din, ki pa jih sama ne premore, zato je zaprosila in tudi dobila namenska sredstva iz občinskega proračuna.

Ob koncu počitnic so delavci SGP Gorenje Radovljica zaključili z gradnjo in asfaltiranjem treh športnih igrišč in dveh prometnih poligonov poleg stavbe osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici. Že junija so bila opravljena groba dela in izdelana stalna tribuna, ki bo služila za večje javne prireditve na prostem. Igrišča in poligone bodo označili v prihodnjih dneh. Celotna naložba je veljala okoli 1,2 milijona din. Razen šole sta denar prispevala tudi Zavarovalna skupnost Triglav in občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Na svetu KS Radovljica so ugotovili, da je strokovna služba zbrala že vse obveznice za cestno posojilo, ki so jih vplačali upokojenci, obrtniki in drugi zasebniki. Čeprav so že večkrat opozorili lastnike teh obveznic, da jih dvignejo na sedežu sveta KS, glede na to, da že lahko vnovčijo prve kupone z obrestmi, ni pravega odziva. Spričo tega so sklenili, da jih ponovno povabijo, ker so verjetno že nekateri pozabili, daso vplačali posojilo za ceste.

Izreden odmev svetovnega prvenstva v veslanju na Bledu se kaže tudi v velikem številu prijavljenih novinarjev in drugih poročevalcev, ki so prišli na prireditev. V press centru, ki so ga uredili v Festivalni dvorani, je bilo prijavljenih kar 280 domačih in tujih novinarjev.

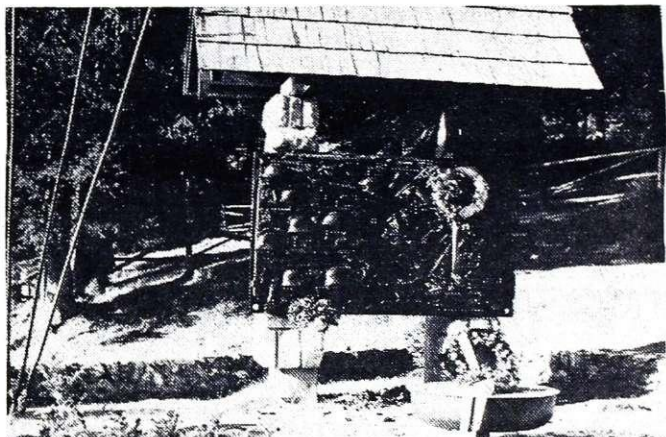
Na Bledu je v času svetovnega prvenstva mednarodni festival športnih in turističnih filmov s sedežem v Kranju organiziral petdnevni prikaz najboljših filmov o vodnih športih iz 14 držav. S tem so organizatorji želeli popestriti to veliko veslaško prireditev.

Na veliki jubilejni proslavi – 75-letnice obstoja slovenskega prosvetnega društva Radiše na Koroškem, ki je bila v nedeljo, 26. avgusta, v tamkajšnjem kulturnem domu, so sodelovali tudi pevci moškega zbora Stane Žagar iz Kroke. S koroškimi rojaki jih veže že dolgoletno prijateljsko sodelovanje. Med drugimi kropski pevci organizirali tudi pomoč pri gradnji njihovega kulturnega doma, ki je bil odprt letošnjega maja.

Na temeljni kandidacijski konferenci v krajevni skupnosti Radovljica, ki je bila 6. septembra, so obravnavali predlog kandidata za predsednika izvršnega sveta OS Radovljica in predlog izhodišč samoupravnega sporazuma o prehodu na ekonomske stanarine. Dogovorili so se tudi o ustanovitvi odbora stanovalcev pri KS Radovljica. Predsednik sveta KS Jože Rebec je udeležence konferenc seznanil o poteku priprav na gradnjo družbenega doma in pokritega bazena ter o predvideni dozidavi radovljiških zaporov.

Osnovna šola dr. Janez Mencinger v Bohinjski Bistrici je z novim šolskim letom 1979/80 uvedla celodnevni šolski program. Spričo prehoda na celodnevni pouk je skupščina izobraževalne skupnosti izrekla soglasje, da se zmanjša število učencev v oddelkih sedmega razreda, kjer je doslej prijavljeno 72 učencev. Namesto dveh bodo ustanovili tri oddelke.

V preteklem šolskem letu 1978/79 se je na Glasbeni šoli v Radovljici šolalo 332 učencev, ki jih je poučevalo 16 učiteljev. Od teh je bilo 9 učiteljev s polnim delovnim časom in 7 z delnim. Zanimanje za glasbeno šolo je tudi letos večje kot so njene zmogljivosti.

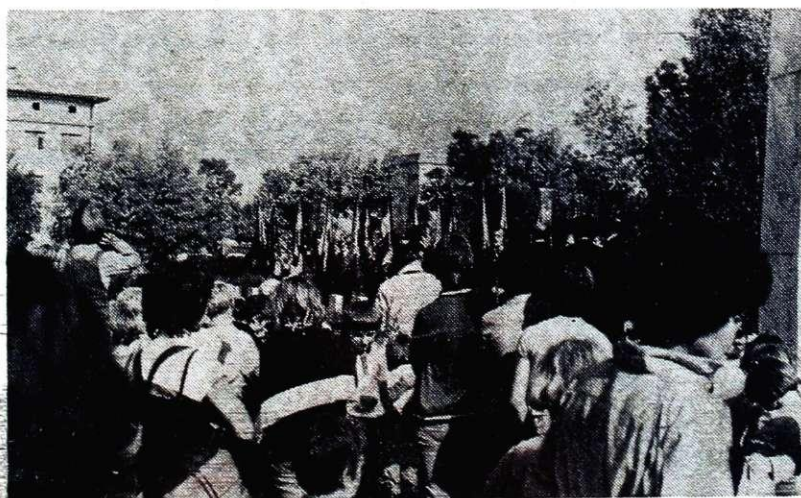
Spomenik padlemu bataljonu Prešernove brigade na Gorenjski – Pokljuka

SVEČANOST V SPOMIN JUNAKOM LIPNIŠKE PLANINE

Občinska odbora ZZB NOV Jesenice in Radovljica sta skupaj z občinskima konferencama ZSMS obeh občin prejšnjo soboto, 8. septembra, organizirala svečanost v spomin na padle borce na Lipniški planini v osrčju gozdov Jelovice. Na tem mestu se je 9. septembra leta 1942 selška četa in štab prve grupe odredov spopadel z bolj oboroženim okupatorjem. Na čelu borcev je bil narodni heroj Jože Gregorčič-Gorenjci. V večernem neenakem boju je padlo 25 borcev. Jože Gregorčič je bil v boju ranjen in ker ni hotel, da bi ga okupator dobil v roke, si je z ročno bombo sam vzel življenje. To je bilo zadnje junaško dejanje človeka, ki je vse svoje življenje posvetil revolucionarnemu delavskemu gibanju in borbi za osvoboditev naših narodov izpod osvajalskega jarma in socialistični revoluciji. V srcih vseh borcev je do konca ostal vzor borca, človeka, komunista in revolucionarja.

Da bi mladi rod kar najbolj dojel veličino narodnoosvobodilnega boja, se borčevske organizacije trudijo, da bi dogodke iz NOB spoznavali kar najbolj neposredno. Tudi vsakoletna spominska svečanost v spomin junakom Lipniške planine je neposredni prikaz enega izmed teh dogodkov. Vsako leto namreč učenci višjih razredov vseh osnovnih šol iz jeseniške in radovljiške občine prisostvujejo svečanosti ter se vedno znova in znova seznanjajo z junaško borbo na Lipniški planini.

Tudi letos je bilo tako. Prvi del svečanosti je bil v spominskem parku v Radovljici, kjer so pokopani padli borci z Lipniške planine skupaj z narodnim herojem Jožem Gregorčičem-Gorenjcem. Zbranim je spregovoril Tone Pretnar, predsednik občinske konference ZSMS Radovljice. Opisal je borbo na Lipniški planini, junaštvo borcev pa je povezal tudi z današnjim trenutkom mladih in njihovimi nalogami v miru. V kulturnem programu so nastopili člani kulturnih skupin z

Spominska svečanost v Radovljici pred spomenikom borcev, padlih na Lipniški planini (Foto J. Rabič)

osnovnih šol radovljiške občine in pihalni orkester Jeseniških železarjev in pevski zbor iz Zasipa. Poleg učencev so bili zbrani tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij obeh občin, praporščaki in drugi občani.

Zatem so se vsi z avtobusi prek Bohinjske Bistrice odpeljali še na Lipniško planino, kjer je bil drugi del svečanosti. Udeleženci so se zbrali ob spomeniku padlim borcem, udeležencem septembrske bitke leta 1942. V imenu preživelih borcev te borbe, nekaj se jih je tudi udeležilo svečanosti, je zbrane pozdravil Janko Prezelj-Stane. Poudaril je, da bi ta spominska svečanost morala dobiti večje razsežnosti, da bi se raz-

širila tudi na borčevske in mladinske organizacije škofjeloške in kranjske občine, kjer so prav tako povezani z dogodki na Lipniški planini oziroma Jelovici.

V imenu občinske konference ZSMS Jesenice je spregovorila Pavla Klinar. Tudi ona je govorila o septembrski bitki in junaštvu borcev, prav tako pa tudi podčrtala današnje naloge mladih. V kulturnem programu so nastopili člani pihalnega orkestra Jeseniških železarjev.

Šolski pevski zbor osnovne šole Tone Čufar Jesenice pod vodstvom Mire Mesaričeve in recitatorji.

Za tem so se udeleženci odpeljali še na ogled novega doma Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici. Lep sončen sobotni dan je hitro minil, za več kot 600 udeležencev pa je bil velika šolska ura zgodovine, ki je izzzvenela neposredno in doživeto, bolj kot tista klasična v šolskih klopeh.

J. Rabič

ZAKAJ RAZLIČNI LETNICI NA SPOMINSKI PLOŠČI?

30. decembra 1941 sta bila ustreljena v Dragi pri Begunjah Nikolaj Lončner in Lavoslav Planinšek, stara znanca z Jesenic, ki sta bila aretirana v prvi polovici maja istega leta. Na spominski plošči, na kraju, kjer sta bila ustreljena in tudi skupaj pokopana, pa sta različni letnici smrti. Za Planinška je navedena prava letnica – 1941, za Lončnerja pa letnica 1942. Kdo ve, kako in zakaj je prišlo do te pomote?

Pred leti je bil objavljen v Železaru in tudi v TV-15 sestavek o teh dveh naših rojakih, z opombo o napačni označbi letnice ustrelitve, vendar na to ni bilo odziva. Vsi tisti, ki obiskujejo ta grobišča, in teh ni malo, in še posebno tisti, ki se dobro spominjajo dogodka, da ne omenjamo svojcev ustreljenih, so mnenja, da bi se napis moral popraviti.

Planinšek in Lončner sta dolga leta živel na Jesenicah in sta bila po aretaciji zaprta nekaj časa na Jesenicah in nato odpeljana v celov-

ške zapore, skupaj s Petrom Bizjakom in Francem Komacom. Tu sta bila do predzadnjega dneva pred ustrelitvijo. Bila sta primorska rojaka. Prvi je bil doma s Pevme pri Gorici in je ostal v Jugoslaviji po končanih bojih za severno mejo, v katerih se je boril kot prostovoljec, Lončner pa je bil doma z Nemškega Ruta v Bački grapi, vasi, ki je dala številne borce proti fašizmu in aktiviste v času NOB. Ta je dobrih 12 let prenašal preko meje v bohinijskih gorah slovensko čtivo, saj je bilo naše ljudstvo na Primorskem oropano vseh narodnih in človeških pravic. Planinšek je bil vsa leta aktivni član primorskega emigrantskega društva SOČA na Jesenicah in zadnja leta pred drugo svetovno vojno predsednik tega društva.

sš

**RAZVIJAJMO
NEPOSREDNE OBLIKE
OBRAMBNIH AKTIVNOSTI**

**NOSILEC VAROVANJA IN
OBRAMBE DOSEŽENIH
VREDNOT JE
SAMOUPRAVNO IN
POLITIČNO ORGANIZIRAN
DELOVNI ČLOVEK**

V akciji NNPP se bo zato SZDL kot fronta vseh organiziranih socialističnih sil usposabljalna in preverjala svojo sposobnost v organiziranosti, oblikah in metodah dela, zlasti v vseh temeljnih sredinah, ki jih povezuje v krajevnih skupnostih tudi za naloge na področju družbene samozaščite in splošnega ljudskega odpora.

Ce se na kratko ozremo na prehodno pot uresničevanja obrambno-zaščitnih nalog, moramo ugotoviti, da je uresničevanje teh nalog potekalo zlasti v zadnjih letih skladno z nalogi naše družbe za celotno družbeno preobrazbo. Razvoj družbene samozaščite in ljudske obrambe je zato še naprej odvisen od aktivnosti in družbenih sprememb na vseh področjih življenja in dela, pa od večje ali manjše učinkovitosti in aktivnosti vseh zavestnih socialističnih sil, to je družbenopolitičnih organizacij v vseh temeljnih okoliših.

Doseženi uspehi na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite se v zadnjem času kažejo zlasti v zelo razvejani in široki družbenopolitični aktivnosti, razjasnjena so mnoga temeljna idejno-politična, vsebinska in organizacijska vprašanja. Opredelili smo ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, povedali smo, da to ni neki ločen sektor delovanja, ampak sestavni del široke aktivnosti, ki zadeva delo vseh samoupravnih in družbenopolitičnih sil, vse delovne ljudi in občane.

Ko smo v SZDL načrtovali akcijo NNPP, smo zaradi tega poudarili, da moramo prav vseh temeljnih sredinah, zlasti v krajevnih skupnostih kot osnovnih celicah organiziranja delovnih ljudi in občanov, razvijati in krepiti naš obrambno-varnostni sistem. Prav tu, kjer se izražajo in soočajo temeljni življenjski interesi delovnih ljudi in občanov – to pa so zlasti zaščita in obramba svojega družbenega ekonomskega položaja, svojih pravic in odgovornosti – bomo razvijali vse tiste organizirane oblike družbenopolitične dejavnosti SZDL, preko katerih bo človek vedno bolj aktiven dejavnik v obrambi in zaščiti svojih temeljnih pravic. Kakor že sicer, tudi v akciji NNPP poudarjamo, da mora krajevna skupnost postati temeljna skupnost samoupravnega organiziranja in delovanja delovnih ljudi in občanov, v kateri se oblikujejo izhodišča, predlogi in dogovori tudi o varnosti in obrambi pridobitev samoupravnega socialističnega razvoja družbe.

Da bi lahko delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih stalno svoj, z ustavo opredeljeni opredeljeni družbenoekonomski in politični položaj, pa tudi svoje interese na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, se politično organizirajo v krajevno organizacijo SZDL in druge družbenopolitične in družbene organizacije in društva.

Povezani v SZDL kot enotni fronti vseh organiziranih socialističnih sil si delovni ljudje in občani ustvarjajo celovite družbenopolitične pogoje za organizirano delovanje, se usposablajo in si krepijo zavest in odgovornost za zavarovanje doseženih pridobitev in rezultatov svojega dela. Da bi dosegli te cilje, bo SZDL v akciji NNPP storila določene korake naprej. V sklepnih dokumentih XI. kongresa ZKJ je ta korak preprosto izražen v besedah: »LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA MORATA POSTATI MNOŽIČNO VSELJUDSKO GIBANJE.«

SZDL bo zato v KS še tesneje povezala vse družbenopolitične in družbene dejavnike, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva ter se glede na specifičnosti teh temeljnih subjektov, ki jih povezuje, dogovorila za enotna politična izhodišča in organizirano delovanje v okviru akcije NNPP.

**NNPP JE KONKRETNA
AKCIJA, V KATERI BOMO
UTRJEVALI
OBLIKE DELA SZDL IN
NJENO FRONTNO FUNKCIJO
NA VSEH PODROČJIH
DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA
IN DELA**

Da bi organizacije SZDL v krajevnih skupnostih uspešno opravile to pomembno nalogo, vključile v organizirane oblike dela tudi za

izvajanje nalog na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite vse občane, so se v mnogih krajevnih organizacijah lotili organizacijskega in vsebinskega prilagajanja delovanja vseh subjektivnih sil in samoupravnih dejavnikov v krajevnih skupnostih za prihodnje aktivnosti. Na osnovi temeljnih analiz so marsikje že preučili in ocenili (povsod tega še niso opravili) organiziranost in uspešnost neposrednega delovanja organizacij v zvezi komunistov, socialistične zveze, drugih družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev ter samoupravnih organov v krajevnih skupnostih. Ugotovili so, da bo zlasti v dejavnosti ZK in SZDL treba še marsikaj spremeniti, če hočemo doseči večjo družbenopolitično in samoupravno aktivnost delovnih ljudi in občanov, oziroma njihovo neposredno uresničevanje pravic, dolžnosti in odgovornosti. Predvsem bo potrebno utrditi zavest, da je mogoče le z najširšo aktivizacijo delovnih ljudi in občanov preko SZDL in drugih v njej združenih organiziranih socialističnih sil razgibati samoupravno življenje in uveljaviti tudi na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite delegatske odnose.

**OSREDNJE VPRAŠANJE
V AKCIJI NNPP JE FRONTNO
DELOVANJE SZDL NA VSEH
PODROČJIH
DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA
IN ZLASTI NA PODROČJU
OBRAMBNOZAŠČITNIH
NALOG V KRAJEVNI
SKUPNOSTI**

Kot izredno aktualna se kažejo zlasti vprašanja pravičnega razumevanja frontne vloge SZDL. Načini forumskega delovanja, neusklajena aktivnost posameznih družbenopolitičnih organizacij, še slaba povezanost delegacij s krajevno konferenco SZDL oziroma delovnimi ljudmi in občani, zapiranje posameznih organizacij in drugih dejavnikov v svojo lastno problematiko tudi na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, nezadovoljivo množično politično delo med občani, površne in le občasne aktivnosti vodstev na nalogah s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, so še vse prepoznane. Pomanjkanje široko zasnovanih političnih aktivnosti, slaba družbenopolitična usposobljenost itd. so še vedno osnovne napake, ki ponekod pogosto relativno nezadovoljivo aktivnost članstva SZDL oziroma delovnih ljudi in občanov pri izvajanju nalog na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite v krajevnih skupnostih.

Težavam, ki se ponekod pojavljajo pri uresničevanju nalog na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, je treba pristeti tudi dejstvo, da so mnoge krajevne

skupnosti mlade, da so v razvoju, kjer še dobivajo svojo sociološko in družbenoekonomsko podobo. Prav v takšnih krajevnih skupnostih bomo morali skozi akcijo NNPP še bolj poglobiti in upoštevati vse tiste specifičnosti, ki so za njih značilne in se ustrezno organizirati in usposobiti za izvajanje nalog na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite. Specifičnosti takšnih krajevnih skupnosti je težko primerjati s stanjem v nekaterih drugih krajevnih skupnostih v starih mestnih središčih, ob mestih ali na vasi, ki imajo v svojem družbenopolitičnem življenju določeno tradicijo, oziroma že vrsto let izoblikovano prakso dela in različnih aktivnosti tudi na področju obrambnih in varnostnih priprav.

V načrtovanju akcije NNPP moramo v mnogih mestnih krajevnih skupnostih, v katerih živi večje število prebivalcev na relativno majhnem prostoru z dokaj visokim standardom in različnimi individualnimi potrebami in interesi, uspešnejše povezati posamezne interese s skupnimi interesi. Okrepiti moramo zavest širokih množic delovnih ljudi in občanov, da se je za doseženo stopnjo družbenega razvoja in materialnih dobrin, za nadaljnji razvoj in krepitev samoupravnih odnosov, za neuvrščeno politiko in za mir v svetu vredno boriti. Ocena družbenopolitične aktivnosti kaže, da bo za zboljšanje in večjo učinkovitost družbenopolitičnega življenja v krajevnih skupnostih treba storiti ravno v akciji NNPP več konkretnih ukrepov.

Tam, kjer še nismo, se bomo morali lotiti nekaterih organizacijskih zlasti pa vsebinskih sprememb. V delovanju zveze komunistov in organov ter oblik dela krajevnih konferenc SZDL se bo treba nujno dogovoriti za nekatere spremembe. Pri tem nas mora voditi predvsem misel in izkušnja, da v velikih krajevnih skupnostih ni mogoče celotnega zlasti pa ne dobrega in učinkovitega družbenopolitičnega dela snovati, usmerjati in uresničevati zgolj v organih družbenopolitičnih organizacij, še posebej SZDL. Ta problem se odraža zlasti v neustreznosti aktivnosti delovnih ljudi in občanov pri oblikovanju stališč in predlogov za delovanje delegacij. Odločiti se bo treba, da tam, kjer to še nismo storili, ustanovimo aktivne zveze komunistov in SZDL. V ulicah, blokih, zaselkih, hišah moramo razvijati tudi druge neposredne oblike delovanja SZDL. Organizacija SZDL moramo kar najbolj približati občanom. Samo takšna usmeritev in nadaljnja razvejanost delovanja krajevne organizacije SZDL je pogoj za uspešno razvijanje vseh, tudi obrambno-varnostnih aktivnosti med krajani. Eden od osnovnih ciljev akcije NNPP v krajevnih skupnostih mora zato biti, da SZDL s svojimi neposrednimi oblikami dela pride do vsake ulice, bloka, stanovanja, družine in posameznika. Le tako se bo učinek samoupravnega in političnega delovanja čutil tudi na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite povečal.

**OSREDNJA SLOVESNOST
OB KRAJEVNEM PRAZNIKU
JAVORNIK – KOROŠKA BELA**

Osrednja slovesnost v počastitev praznika krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela je bila v torek, 4. septembra, ko se prebivalci spominjajo Franca Podgornika, Albina Šavlija, Franca Frelaha, Ludvika Stražišarja in Karla Kragolnika, ki so jih gestapovci na ta dan leta 1941 ustrelili ob zidu nekdanjega pokopališča na Koroški Beli.

V spomin na ta dogodek so krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije v sodelovanju z osnovno šolo Karavanški kurirji NOB pripravili spominsko svečanost. V programu je pod vodstvom Ivana Knifca več skladb zaigral pihalni orkester Jeseniških železarjev, ki je

po končani prireditvi pripravil krajši promenačni koncert. Pod vodstvom zborovodja Davorina Rostoharja je več pesmi zapel šolski pevski zbor, vmes pa je pod vodstvom mentorice Majde Malenšek izvedlo spominski recital pet učencev. V programu je nastopil tudi moški pevski zbor društva upokojencev Javornik-Koroška Bela, ki ga vodi Jakob Veber.

Slovesnosti ob spomeniku v spominskem parku na Koroški Beli se je udeležilo veliko prebivalcev, svojci ustrlejenih talcev in učenci šole.

Po slovesnosti je bila v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku razširjena slavnostna seja sveta krajevne skupnosti.

Del udeležencev v parku talcev na Koroški Beli med osrednjo proslavo ob krajevnem prazniku. (Foto B. Blenkuš)

Okrepila se bo zavest delavca, občana, da je neposredno odgovoren za stalno krepitev obrambno-varnostnega sistema, da mora biti pripravljen boriti se za svoje samoupravne pravice, svoje življenje, za svojo in skupno srečo.

Praksa je že marsikje potrdila, kako vse uspešnejše in kvalitetnejše je mogoče izvajati vsebino samoupravnega in političnega delovanja skozi manjše, delovnim ljudem in občanom bolj približane oblike aktivnosti Socialistične zveze, pa tudi drugih družbenopolitičnih in družbenih organizacij. Končno nam to potrjuje tudi organiziranost Osvobodilne fronte v času NOV. Tam, kjer je bila OF dobro in čvrsto organizirana in idejno usmerjena po komunistični partiji, so enote NOV in ljudstvo do popolnosti obvladali sovražnika. Tam, kjer smo bili na tem področju šibki, so bile težave in žrtve večje.

SZDL bo morala zato v akciji NNPP omogočiti delovnim ljudem in občanom takšne organizirane

oblike neposrednega političnega in siceršnjega delovanja, ki jih bodo povezale v njihovem najožjem okolju. Tu so si ljudje dosti bližji, poznajo se med seboj in tako poznajo tudi različne nevarnosti, ki jih ogrožajo tako v miru kot tudi v primerih drugih nesreč – ali ki jih bodo ogrožale v morebitni vojni.

Z neposrednimi oblikami delovanja SZDL in drugih družbenopolitičnih dejavnikov v krajevnih skupnostih bomo hkrati širili krog aktivistov in pridobivali, vključevali v različne aktivnosti na področjih ljudske obrambe in družbene samozaščite tudi mlade ljudi. Za nadaljnje poglobljanje samoupravnih in delegatskih odnosov nasploh in zlasti za naloge na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite se mora SZDL organizirati tako, da bo imela čimveč organiziranih žarišč aktivnosti med delovnimi ljudmi in občani.

Iz revije »Obramba in zaščita«
pripravil Jože Urh

**PREDSEDSTVO OO ZZB NOV
O KOLEKTIVNEM VODENJU**

V sredo, 5. septembra, je bila 21. seja predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Jesenice. Osrednja razprava je bila na temo o uresničevanju pobude tovariša Tita o kolektivnem delu in odgovornosti.

Ocene, tako za dejavnost krajevnih organizacij kot za občinsko organizacijo, so kar pozitivne in ZZB NOV v občini aktiven družbenopolitični dejavnik pri razvijanju socialistične samoupravne družbe. Da bi še bolj poživeli delo delegatov ZZB NOV tako v krajevnih skupnostih, v občinskih organih, SZDL in interesnih skupnostih, so sprejeli konkretne sklepe, ki bodo posredovani delegatom in krajevnim organizacijam. Tako bo v razpravo o pobudi tov. Tita vključeno vse članstvo borcevke organizacije v občini.

V bodeče bodo odbori in članstvo deležni tudi več povratnih informacij svojih delegatov, delegatom pa bo dano tudi več smernic in stališč organizacije, posebno pri važnejših odločitvah, kot pri sprejemanju srednjeročnih načrtov, zdravstveni in socialni problematiki, gospodarstvu in sploh zadev, ki segajo na področja neposrednih interesov borcev in na področje krepitve socialistične demokracije. V ta namen se bo organizacija tudi bolj posluževala Radia Triglav in Železarja. Po potrebi bo seznanila borce tudi s ciklostilnimi informacijami o svojih stališčih. To bi prišlo v poštev pri raznih obširnejših družbenih akcijah in bi pripomoglo k hitrejšim in demokratičnejšim odločitvam. Na bolj rednih članskih sestankih bo potrebno seznanjati borce o celotnem dogajanju v krajevni skupnosti in občini, o delu organov ZZB NOV in podobno, člani ZZB NOV pa bodo morali bolj aktivno sodelovati v organizacijah SZDL. Govora je bilo tudi o trajanju mandata odborom krajevnih organizacij in občinskega odbora, ki naj bi bil v bodeče za KO dve leti, za občinski odbor štiri leta, sicer pa bi se predsednik predsedstva, ki bi bilo številčno manjše, zamenjal vsako leto na delovni skupščini. V krajevnih organizacijah bodo tudi tam, kjer je dosedaj v odboru za določeno delo zadolžen le po en član, izvolili veččlansko komisijo in to za socialno zdravstvene zadeve borcev, za spominskih varstvo in negovanje in razvoj tradicij NOB, komisije za

LO in družbeno samozaščito pa bodo okrepili. Obravnavali so še vprašanje rotacije odbornikov in ugotavljali težave, ker je povprečna starost članstva že okrog 60 let, razen tega pa je prav ta generacija nosila težko breme v vojni in tudi v povojni izgradnji.

Predsedstvo je bilo tudi seznanjeno z delom in načrti odbora za muzej revolucije v Kosovi graščini. Potrdilo je prizadevanja in predlog kulturni skupnosti, da se določi status muzeja, ki naj bi pokrival bivše jeseniške okrožje in prikazal revolucionarno delavsko gibanje pred vojno, čas NOB in povojno izgradnjo. To se je sicer pričelo že pred leti, toda sedaj je čas da se to nadaljuje, da se odloči o sredstvih za dokončno ureditev stavbe in o nadaljnjem delu. Z Železarno pa se bo treba dogovoriti glede oddelka delavskega gibanja in NOB v tehničnem muzeju. Pri tem bi morale dati pomoč vse družbenopolitične organizacije v občini, tako da bi muzej ob 35-letnici osvoboditve že lahko pokazal nekaj več in stopil na pot lastnega razvoja.

Na seji so govorili tudi o reorganizaciji komisije za LO in družbeno samozaščito, katero bodo v bodeče sestavljali predsedniki komisij iz vseh krajevnih organizacij ZZB NOV. Dogovorili so se tudi o obisku občinske delegacije borcev pobratim občanom Trbovlje in Valjevo, kajti našla bi se vprašanja za skupno sodelovanje, kar je v skladu z listino.

Za oktobrsko sejo predsedstva predvidevajo razpravo o gradnji in obnovi nekaterih spomenikov in obeležij NOB v občini, o zdravstveni problematiki borcev, letovanjih in splošnih socialnih vprašanjih.

Na osnovi razprav v krajevnih organizacijah bodo izoblikovali sklepe in predloge o kolektivnem delu in odgovornosti.

Na seji je bilo podano tudi poročilo o pripravah proslave na Lipniški planini, gradnji kurirske karavle G 22 nad Javorniškim rovtom, aktivnosti praporščakov in o delu krajevnih organizacij.

AL.

**ŽIVAHNA SEJA UPRAVNEGA ODBORA
TD JESENICE**

V sredo, 5. septembra, je bila redna seja upravnega odbora turističnega društva Jesenice, na kateri so bili navzoči tudi člani vseh komisij.

Najprej je Jože Zidar poročal o pripravah na gradnjo druge faze Trim steze na Jesenicah. V zvezi s tem je povedal, da so načrti za postavitev brvi prek Jesenice narejeni in predlagal, da se komisija sestane in popravi akcijski program za uresničitev predvidenega. Navzoči so s predlogom soglašali in sklenili, da se skliče seja komisije takoj, ko se bo predsednik France Vilman vrnil s službenega potovanja.

V nadaljevanju so pregledali prijave za poučen izlet: Kropa, Tržič, Cerklje, Volčki potok, Savinjski gaj, Velenje. Na osnovi dose-danih prijav so sklenili, da se izlet izvede po programu 22. septembra z odhodom ob 6. uri z Jesenic: Za učence šol bo društvo prispevalo po 100 din.

Na seji so sprejeli ustrezne sklepe o tekmovalstvu v okviru razpisanih pogojev gorenjske turistične zveze. Mentorje na šolah so imenovali v komisijo, ki bo organizirala tekmovalstvo ekip vseh šol v jeseniški občini. Komisijo za ocenjevanje bodo sestavili na dan tekmovalstva in sicer iz predstavnikov vseh turističnih društev na tem področju.

Razpravljali in sklepali so še o tekočih nalogah. Glede na vedno večji odziv v akciji »Lepe rože in okolica« so sklenili, da bodo letos podelili več priznanj kot prejšnja leta. Ker je doslej že nad sto predlaganih, bodo približno šestdesetim podelili priznanja na obnem zboru, druge pa bodo javno pohvalili z objavo v Železaru in radiu Jesenice.

Člani upravnega odbora so soglašali s predlogom, da se posebno priznanje Mirku Ramušu za prizadevno delovanje na turističnem področju podeli na rednem letnem obnem zboru. Sklenili so, da Kompas, Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje in druge ponovno zaprosijo za imenovanje njihovih predstavnikov v komisijo za turistični promet, ki še ni polnoštevilno sestavljena.

Na seji so tudi navedli nekaj nepravilnosti v zvezi z redom in čistočo v mestu. Med drugim so slabo očiščena avtobusna postajališča, pregorele žarnice odmetujejo kamorkoli, potem ko jih delavci Elektrožirovnica zamenjajo in podobno. Turistični društvi Kranjska go-a in Mojstrana bodo še enkrat zaprosili, da predlagata svoja predstavnika v komisijo za razvoj turizma na področju jeseniške občine.

B.

Igor TORKAR: Deseti bratje. Potepanje skozi sebe in čas. Cankarjeva založba 1979. — Spomine najraje berejo ljudje v jeseni življenja, tudi pišejo jih kajpak predvsem tisti, ki imajo življenje že za sabo. In pri tem gre navadno za življenje, ki ni življenje navadnega smrtnika, saj se take pisarije najbolj pogosto lotevajo upokojeni politiki, generali in njim podobni, kratka ljudje, ki so vodili in usmerjali zgodovino. Včasih pa se zgodi, da napiše spomine kdo izmed tistih, ki sami niso kaj prida dirigirali, ampak so bili dirigirani. Pisec te knjige je bil na primer med vojno dirigan v Dachau, kmalu po vojni pa v zapor; v Dachau so ga poslali okupatorji po (svoji) »pravici«, v zapor pa naši, — tudi po svoji — krivici. Sicer pa vemo, da se je podobno dogajalo tudi na Češkem in drugod.

Omenil sem dvoje najbolj dramatičnih dogodkov v življenju dipl. inž. kemije Borisa Fakina — ki že nekaj desetletij piše pesmi, drame, scenarije pod imenom Igor Torkar. Ta dva dogodka pa sta v precej obsežni knjigi zavzela bolj malo prostora. Iz taborišča je avtor sicer zbral za dobro pest spominov, z zaporom po vojni pa je opravil bolj na kratko: pravi, da je sanjal čudne krepklaste sanje, ki pa so žal bile resnice.

Takoj po izidu *Desetih bratov* — torej pred nekaj meseci — sem bral kritiko o tej knjigi, mislim, da v Delu. Spominjam se, da je padel oči tek: Torkar pove premalo dejstev, knjiga je pre malo dokumentarna, pisec se izživlja v splošnih izjavah, v čustvovanju in filozofiranju. Zdaj, ko sem knjigo prebral še sam, sem si ustvaril tole mnenje. Spoštujem pisatelje in pisce spominov, ki so zmožni napisati vso resnico (kolikor jim je dostopna), ki so si zmožni zapomniti vse, kar so doživljali in ki si upajo to potem posredovati drugim. Takih pa je malo. Mandlji nikoli ne bodo obrodili na češnji, avtor *Desetih bratov* nam je pač s to knjigo dal nekaj drugega, kot bi nekateri pričakovali.

Sicer pa nam da Torkar takoj na začetku knjige vedeti, da se pri pisanju spominov ne bo zgledoval pri kakem Arthurju Londonu ali pri Evgeniju Ginzburgu, še manj pri Jožetu Javorskem. Njegov ideal je človek čisto drugega kova, človek iz čisto drugačnega časa. To je Miklavž Breugnion, junak najbolj znane Rollandove knjige. Kdor je to knjigo bral, ve, da je bil Breugnion veseljak in dobričina, da je ljubil življenje, da je rad jedel in pil, še bolj pa žlahtnil življenje sebi in svojim bližnjim. Taisti Miklavž Breugnion pa je v svojem bogatem življenju skusil tudi prenekatere bridkosti — med drugim je prebolel pravo pravico kugo. Konec koncev pa se mu, vsaj v slabem pomenu, ni prav nič poznalo.

Vse to skoraj do pike velja tudi za pisca pričujočih spominov, če je le tak, kakršnega se je tu naslikal. Ni razlogov, da mu ne bi verjeli. Edino kuge ni prebolel, pa saj so nacistična taborišča bila hujša od kuge. Res je, Torkar v nekaterih rečeh skuša biti moderen. Včasih se celo zazdi, da bi rad trideset let mlajšim pesniškim bratom dokazal, da se tudi on zna poigravati z besedami. V bistvu pa je le človek starega kova, tistega, ki se mu je mladi Tomaž Salamon nekoč posmehnil. Pri tem mislim na tiste »znamenite« verze, ki so zbudili

precej ogorčenja: »Slovenci kremeniti, prehlajeni predmet zgodovine...«

Da je Torkar človek starega kova, pravi renesančnik, se vidi tudi po tem, da je skušal biti univerzalen in da se mu je to po svoje tudi posrečilo. Poklic inženirja kemije je opravljal še v zrelih letih kot predavatelj slikarske tehnologije. Pri tem pa se je uveljavljal skozi desetletja kot pisec scenarijev, pesnik, dramatik, sodelavec Pavlihe. Ni bil in tudi zdaj ni filozof, je pa posebne vrste moralist. Njegova moralka je tiste sorte, ki ne zanika življenja in njegovih radosti, temelji pa na idealu poštenega človeka.

Ta drža je že marsikomu pomagala preživeti težke čase. Ne samo preživeti. Treba je ostati tudi mlad, poln ideala in vere v človeka. Kljub določeni grenkobi, ki se kdajpakdaj vtihotapi v človeka. Tako je življenje, ki mu je avtor postavil spomenik z vsem tistim, kar je napisal do sedaj, predvsem pa s pričujočo knjigo.

Kako je to zmogel? Nedvomno je moral marsikdaj pogledati skozi prste drugim, kdajpakdaj tudi sebi. Življenje se s te perspektive zdi

kakor ožarjeno z večernim soncem. Lik človeka, kakršnega si je zamislil že nekoč pred vojno kot kuštravi mladenič, ognjeviti ljubimec deklet in napredni študent — ta lik je ostal skozi vse grozote neokrnjen. Drugi so se pri tem zlomili ali vsaj do temlja spremenili.

Zato je ta knjiga taka kot je: breugnionovska himna življenju in človeku, napol kramljanje, napol pesnitev. Res se avtor spominja svojih zoprnikov, na primer tistih, ki ga po prihodu iz zaporov niso hoteli poznati, vendar mu ne pride na misel, da bi jih poimensko našteval. Raje se posveča tistim, ki so korakali z njim vstric — staršem in učiteljem (na primer profesorju Jušu Kozaku), pa krogu svojih vrstnikov, s katerimi je prijateljeval. Še posebej se ustavlja ob pisatelju Ludviku Mrzelu. Mrzel je bil deležen podobne usode kot Torkar, ni pa imel Torkarjeve kraške žilavosti, zato se je zlomil. Prav ob tem primeru nam postane jasno: če bi bil Torkar tak, kot Mrzel, pač ne bi nikoli napisal te knjige.

Marko Hudnik

JEZIK NAŠ VSAKDANJI

Ob strah zbujačem spoznanju, da si iz gnile, poniglavne obmejne provincialnosti drznem zaganjati se v vsakdanjo rabo našega jezika, zaradi česar mi včasih lasje vstajajo pokonci (glej dr. France Prešeren, Povodni mož, enajsta kitica, zadnji dve vrstici:

Pričujočim po koncu so ustali lasje.

Oh, Urška zala, zdaj tebi gorje! (prepisano iz izvirnika), si na vso moč *vtirajno prizadevam* in sproti skušam *posvetiti posebno pozornost* razpravam, razpravicam in zapisom, prihajajočim izpod tipk človeku, ki si je prisvojil znanstveni monopol nad našim grešnim jezikom.

Vztrajno si je treba prizadevati in posebno pozornost je treba posvetiti

sem uporabil iz gole udobnosti. Odkritosrčno priznavam, da sem kradel. Tatvina torej. Kriminalno dejanje. Pač prikupni puhlici.

Izposodil sem si ju iz nekaj sto tisoč *resolucij* (po domače *sklepov*), ki sem jih deloma prebral s pomočjo svojih lastnih oči in očal, druga pa vrskal ob neutrudnem delovanju vsemogočnih *telekomunikacijskih sredstev* ter drugih *stedstev javnega obveščanja*, ki skrbijo za *informiranost širokih ljudskih množic*.

(Srce se mi krči od bridke žalosti. Kdaj bom le spet ujel rdečo nit s prvimi odstavkom tegale sestavka?)

Če zapišem ali rečem, da *si je treba vztrajno prizadevati*, to na nikogar ne leti. To je tako, kot če sežeš z odprto dlanko v zrak, ga zgrabiš v pest, potegneš k sebi, jo odpreš. Kaj vidiš?

Nič. Z drugim ustaljenim reklom, kot moremo Slovenci reči frazi, ni nič drugega.

Posebno pozornost je treba posvetiti...

Le enkrat bi videl, kak Sonce gor gré, bi videl, kak Lunca, kak Zvezde bleščé.

(Pesem so sprejele *široke ljudske množice* za svojo. Takim pesmim pravimo, da so ponarodele.)

Kar me žre:

Le enkrat bi rad videl, bral ali šlišaj, kateri kranjski Janez ali štajterski Frenk ali dolenski Jože s polnim priimkom Kajtebriga si mora vztrajno prizadevati, da bi bile jablane na njihovem agrokombinatu o pravem času obrane, vsiladiščene, poslane na tržišče.

Katera Micka, Francka, Lojzka, Lizi in Marjanca Bržjoprmi si mora vztrajno prizadevati,

— da o čebula na njivi bogato obrodila,

— da bodo gostje razen mrzlih vampov lahko dobili tudi takšno porcijo, ki se bo iz nje še kadilo,

OBVESTILO INVALIDOM

Društvo invalidov Jesenice obvešča svoje člane, da organizira dvodnevni izlet v Istro — Rovinj in sicer 22. in 23. septembra.

Prijave sprejemamo v pisarni društva, možna je tudi prijava pri svojem poverjeniku, v torek in sredo, 18. in 19. septembra, od 16. do 18. ure, kjer boste dobili vse ostale informacije. Število je omejeno.

ZAČELI SMO S CELODNEVNO ŠOLO

Na osnovni šoli dr. Janeza Mencingerja v Bohinjski Bistrici smo začeli v novem šolskem letu s celodnevno poukom. Zjutraj pridemo v šolo brez torb, ker imamo knjige in zvezke spravljene v šoli. Pouk se začneja, kot doslej, ob 7.15. Po drugi uri malicamo, po tretji pa imamo rekreacijo. Okoli polnočnega kosimo in imamo prosto. Od 13. ure do pol 16. ure se spet učimo. V šoli delamo naloge s pomočjo učiteljev in se z njimi tudi učimo, zato imamo doma dovolj prostega časa. Na dnevno celodnevno šolo je, da bi se več naučili, kajti doma se le malokdo uči.

Ta oblika učenja se mi zdi v redu. Če se naučis v šoli doma ni skrbi.

Nada Hodnik

geslom za- najdete v Slovenskem pravopisu 1962 vse mogoče — od zaklati do zaklepetati se (stran 975, drugi stolpec), samo zaklepaja, o moji fiziki, kemiki, biologu, matematiki in kar nas je še podobnih, nikjer ne boste našli. Okrogli zaklepaj.) Človek se vedno vrača k svojim izvirom.

Glede na to, da je treba posebno pozornost posvetiti bi ponarodelo ljudsko pesmico najraje takole prepesnil:

Le enkrat bi videl, kak S p u t n i k gor gré, bi videl, kak S v e č k a, kak S v e č k e zblede.

Po istem napévu bi se jo dalo péti še na tisoč načinov:

Posebno pozornost posvečaj, župan prej ko zazidaš nam travnik krasan!

Prizadevaj si vztrajno, da b' pomagal ljudem, da b' videl, da b' slišal, kak dober si vsem.

Mogoče bi bila pa melodija ponorele (oproščam se: tipkarska napaka! Prav je ponarodelo) pesmi Polje, kdo bo tebe ljubil bolj primerna:

Prizadevaj si vztrajno, prizadevaj si vztrajno, prizadevaj si vztrajno, da boš na stolčku obsedel.

Zadnjo vrstico je kot refrén mogoče ponavljati v neskončnost. Kakor dolgo bo jo že ponavljali — nikdar ne bo izpéta.

Ga lomim tokrat, Tineti in Tonček!

Samo še osemnajst vrstic bi smel napisati. Ampak tokrat grem do konca kakor Teleks. (Stenska ura se je ustavila. Potrpežljivo čaka na kavljanje s Svetlano /Makarovičev, opomba pisca/). Mi je vseeno, če se bo zaradi tega moj urednik razcemeril.

Ostala so mi namreč razčlovečena *telekomunikacijska sredstva*, *ter sredstva javnega obveščanja* s skrb za *informiranost širokih ljudskih množic*.

Kot nalašč pa so danes, dne 5. septembra 1979, skozi ljubljanski zadržljivi eter spuščali natanko ob 06.03

sredstva množičnega obveščanja ter množična sredstva obveščanja.

kako človek pobesni, če se najde kak izvržek pa ti v obraz zabrusi, da si navadno *télé*! Griva se ti naježi. Spremeniš se v bika, se zaženeš v telečjo obaro, jo nabodeš na vilice, da bi ti potem želodec zadovoljno krulil.

Besedo *tele* smo sunili pri starih Grkih. Njim je v sestavljenih besedah pomenila daleč, v daljavi. V našem prelestnem jeziku pa z njo označujemo vsako bitje, katerega razsodnost se ne odlikuje z izjemno bistrostjo, da o kakih normalni človeški pameti v takih primerih sploh ne govorimo.

Ta je pač daleč.

Nekje v daljavi, kot je zapisal v svoji pesmi *Trenutek* Kettejev, Cankarjev in Zupančičev sopotnik Josip Murn Aleksandrov.

Če se torej sodobna slovenščina v javni rabi (po mnogih oh, ne!... prosim!... ne!... nikar!... moj bog, to me boli!... jo!... zdaj!... da, da, dobro!... uh!... o, je lepo!... kam se ti mudi?... in tako naprej — ne preveč dostojen pligat iz Zupanovega Menueta za kitari na petindvajset strelcev — stran si pošičite sam!) seksualno s samoupravnim sporazumom in z združenim delom spaja s klasično grščino, potem se novorojenčki pišejo pač *teleautomat*

telefon
telegrafija
telegraf
telekomunikacija
télémark
telemekanika
teleobjektiv
teleologija
telepatija
teleprinter
teleprinter
teleskop
tele v »ia zija
televizor.

Vidite, ljubčki moji, kam smo zašli. Med teleta.

Kadar telefoniramo, ko telefotografiramo, če telegrafiramo, se na Goriškovi letalnici spustimo v telemar, telepatično izgublamo zavest, po teleprinterju sporočamo, da so astre že vzcvetele, naravnavamo teleskop v spalnico brhke soséde ali se zajijamo v televizor — *télé* nam v nobenem primeru ne uide!

Živeli, stari Grki! Pred tisočletji ste odkrili, v katero živalsko skupino sodi homo sapiens.

Mi se pa danes vedno in povsod zaman trudimo, da bi bili tisto, za kar se trkam na prsi:

L J U D J E.
Dosti o teletih.
Kar me žuli, so tista sredstva.

Sredstva moramo prevesti v pripomoček. Sredstev je brez števila:

prometno sredstvo
prevozno sredstvo
plačilno sredstvo
vzgojno sredstvo
kazensko sredstvo
pralno sredstvo
srhalno sredstvo
lastno sredstvo
osnovno sredstvo
obratno sredstvo
razpoložljivo sredstvo
izrazno sredstvo
uspalno sredstvo
družina brez sredstev
sredstvo zoper bradavice
sredstvo zoper golšo
ne izbira sredstev...
(vse po Slovenskem pravopisu 1962, strn 828, drugi stolpec na dnu).

Telekomunacijskih sredstev pa v Pravopisu ni!

Tudi sredstev javnega obveščanja, sredstev množičnega obveščanja ali celo množičnih sredstev obveščanja ni zaslediti.

Omarija, šesta stran gre h kraju: Moram nehati, čeprav se še začetka nisem pošteno lotil.

Na svidenje prihodnji teden! Nadaljevanje sledi.

Janez Svöljšak

KAJ PA MORBEGNIO (2521 m) — STARO VOJAŠNICO NA ZAPLANI?

Grabeljivi tuji so pred sto leti naglo gradili nemške postojanke v najlepših predelih našega planinskega sveta (Mallnerjevo kočo pod Črno prstjo, pri Utah v Zajezerki dolini, v Logu pod Jalovcem, v Trenti, na Ledinah pod Triglavom, na Močilih pod Vršičem, pod Stolom in pod Golico), s čimer so žalili narodni ponos slovenskih ljubiteljev in prijateljev slovenskega planinskega sveta.

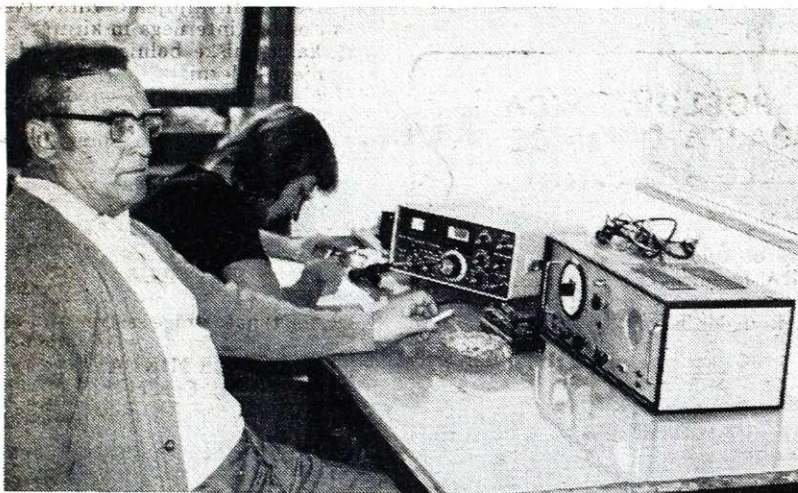
Leta 1887 je bil triglavski župnik prvič na Triglavu in ravno tedaj, 31. julija, so Nemci otvorili Triglavhütte ali Deschmannhütte (2323 m) nad Kotom in Peklom pod Triglavom, kjer danes stoji ponosni Staničev planinski dom, ki ga vzorno upravlja in oskrbuje Planinsko društvo Javornik — Koroška Bela. Tedaj so oblastni nemški planinci uživali in ponižali tudi »triglavskega kralja Matjaža«. Zaočljubil se je, da z besedo in dejanji začne neizprosen boj za slovensko podobo Triglava. Za sedem goldinarjev je postal najvišji posestnik v Jugoslaviji.

Sedmega avgusta 1895 je postavil na vrhu Triglava Aljažev stolp. Istega leta so planinci iz Radovljice otvorili Vodnikov kočo na Velem polju. Leto dni pozneje, 10. avgusta 1896, so slovenski planinci slavili na Triglavu veliko in pomembno slavo. Otvorili so kočo vseh planinskih koč — Triglavski planinski dom na Aljaževem svetu. Tako je bil Triglav osvojen in očuvan slovenskim planincem za vse čase. Kredarica — Triglavski planinski dom je bila pozneje še dvakrat povečana; prvič 1908/1909 in drugič leta 1954. Lepo urejena in znatno povečana in modernizirana Kredarica pa trenutno nikakor ne zadošča in niti ne ustreza vedno večjemu navelu izletnikov, turistov, planincev in plezalcev, ki vsako leto množično obiskujejo »očakov kranjskih siv'ga poglavarja«.

Zato se je slovenska planinska skupnost s 170 društvih in okrog 100.000 člani odločila, da primerno poveča in uredi Kredarico, katero vsako leto obišče tudi do 10.000 domačinov in tujih gostov ali vsak dan sredi poletja tudi preko 300. Koča pa lahko v skrajni sili in slabem vremenu prenoči okrog 250 utrujenih in počitka potrebnih planincev.

OPOZORILO PLANINCEM

Opozorjamo vse obiskovalce triglavskega pogorja da bo dom Valentina Staniča pod Triglavom oskrbovan od 16. septembra. Po tem datumu bo postojanka zaprta. Prosimo planince, naj ne vdirajo nasilno v postojanko, ker s tem povzročajo veliko škodo postojanki in društvu. Usmerijo naj se raje na Kredarico.

V delovnem prostoru radiokluba Jesenice (Foto B. Blenkuš)

PRIZADEVNI ČLANI RADIOKLUBA JESENICE

Letos spomladi, in sicer 24. marca, so ustanovili radioklub Jesenice. Za predsednika so izbrali tov. Jauha, delo podpredsednika pa je prevzel Ivan Pošavec, naloge tajnika Cveto Erman, gospodarja Jože Repin in blagajnika Emil Kristan. V upravnem odboru je še Janez Vehar.

Radioklub se je letos boril z začetnimi težavami. Za prostor so pokazali razumevanje v krajevni skupnosti Javornik — Koroška Bela. Na voljo so dali prostor v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Z vztrajnim zbiranjem denarja jim je uspelo, da so kupili amatersko radiopostajo, s katero so doslej vzpostavili že nad 500 zvez v Evropi in celo v Ameriki. Pričeli so s tečajem iz radioelektronike, ki so ga čez poletje prekinili in bodo z njim nadaljevali v jeseni.

V programu je tečaj za mlade. V okviru plana vzgoje bodo temu ustrezno delovali tudi na šolah, kjer bodo ustanovili radiokrožke. Osnovna nit njihovega delovanja bo vsakomur vzgoja mladih na področju tehnične kulture, v tem primeru konkretno radio sporazumevanja. Zaradi večjega zainteresiranja in privlačnosti delovanja bodo pripravili več tekmovanj v znanju na tem področju. Sicer pa moramo reči, da so vsi sedaj vključeni ljubitelji veliki entuziasti, da so zelo zagnani pri svojem delu in da zaslužijo vso pomoč tudi zato, ker so radiozveze še kako dobrodošle in potrebne v primerih naravnih nesreč, še posebej pa v vojnem stanju.

B.

PROGRAM DRSANJA IN OSTALIH PRIREDITEV DO 19. SEPTEMBRA

REKREACIJSKO DRSANJE:
TOREK, 14. septembra, od 20. do 22. ure Železnica;
SOBOTA, 15. septembra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno;
NEDELJA, 16. septembra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure splošno; od 20. do 22. ure za Železnico.

HOKEJ:
PONEDELJEK, 17. septembra, ob 17.30 mednarodna tekma za karavanski pokal HK JESENICE — HK KAC ČELOVEC (Vstopnina odrasli 40.00 din, otroci 20.00 din.)

SREDA, 19. septembra, ob 17.30 mednarodna prijateljska tekma HK KRAJNSKA GORA — HC VOLAN Madžarska (Vstopnina: odrasli 20.00 din, otroci prosto.)

GORENJSKA HOKEJSKA LIGA:
PETEK, 14. septembra, od 22.15 do 23.45 HK Naklo;
SOBOTA, 15. septembra, od 20. do 21.30 HK Blejska Dobrava;
NEDELJA, 16. septembra, od 8. do 9.30 HDK Bled;
PONEDELJEK, 17. septembra, od 20. do 21.30 HK Borovlje;
SREDA, 19. septembra, od 20. do 21.30 HK Koprivica.

Iz pisarne ŠD Jesenice

sarno na Zaplanji (2521 m) Morbegnio, ki pa jih je zob časa že vse več ali manj uničil. V korist množičnega, rekreativnega ljudskega planinstva in kot osnova za bodoči celoletni planinsko-smučarski triglavski rekreacijski center, bi bilo primerljivo vsaj za silo rešiti, obnoviti in usposobiti stari, razpadajoči italijanski vojaški objekt na Zaplanji, na zahodni strani Triglava, med Triglavom in Tržaško planinsko kočo na sedlu Dolci. Le-ta bi lahko nudil vsaj zasilno zavetje številnim premočenim in utrujenim obiskovalcem Triglava v hudi uri, dokler ne zgradimo povečane in modernizirane Kredarice.

Uroš

TRIDNEVNI IZLET NA BIVAK IV

Zbor ob dveh popoldne na postaji. Najprej smo se z avtobusom odpeljali do Mojstrane, nato pa smo prestopili na drug avtobus, ki je peljal v Vrta. Dan je bil lep in tega smo bili najbolj veseli. Ko smo se pripeljali v Vrta, smo kar takoj zakorakali po poti, ki se je vijugala skozi gozd, nato pa smo prišli do visoke trave in grmovja. Tam vmes so se pasle še krave, ki smo jih odganjali s poti. Do dela, ki mu pravimo počivališče (ker tam vsi počivajo), smo kar hitro prišli. Tudi mi smo se za kratek čas ustavili, malo duškali in se razgledovali.

Pot je bila vedno bolj strma. Toda tolažili smo se s mislijo, da je to »le ravšina«, ki je malo bolj navpično postavljena. Zaradi drobirja je pot postajala kar malo zopna. Toda vse enkrat mine in tudi te poti je bilo po dveh urah konec. Znašli smo se pred bivačkom na Rušju, ki leži med Stenarjem in Dolkovo špico. V bivačku so bili že štirje planinci. Takoj smo pomislili na to, da bomo ponoči spali kot »sardine v konzervi«, saj nas je bilo vseh skupaj petnajst, v bivačku pa je le šest do osem ležišč, oziroma dva pograda. Toda v prekrasni večerni zarji in kasneje pod zvezdnatim nebom in od lune obsijanimi vrhovi, smo ob petju na vse pozabili. Pozabili smo tudi na uro in se šele

okoli desetih, ko nas je že pričelo mraziti, odpravili spat. Medtem pa so prišli še štirje alpinisti, ki so hoteli naslednji dan plezati v Stenarju in v bivačku je postalo še tesneje. Po pogradih, klopih in na podu smo le vsi našli prostor in hitro zaspali.

Zjutraj nas je prebudilo sonce. In namesto, da bi vstali in odšli na turo ob petih, kot smo se dogovorili, smo vstali šele okoli sedmih.

Počasi smo zapustili bivač in se odpravili proti Škratci. Nebo je bilo brez oblakov, sonce je neusmiljeno sijalo na nas. Bili smo zelo žejni, a nihče od nas ni imel s seboj niti požirka pižve. No, počasi smo le prišli na vrh. Tam nas je čakalo prijetno presenečenje — sneg. Vsi smo planili po njem. Po dolgem počitku smo se vrnili v bivač. V bivačku smo se najprej napili čaja, nato pa smo zadnje ure dneva prelenarili. Kmalu se je znočilo. Pred spanjem smo še malo zapeli.

Zjutraj nas je prebudila rdeča jutranja zarja, ki je obsijala bivač. Tudi ta dan smo odšli na turo, le na precej krajšo. Odšli smo na Dovški Gamovec. Ker poti na vrh ni, smo šli nekaj časa naravnost navzgor po travi in skalnatih platah, nato pa smo morali kakšne štiri metre plezati. Čeprav se nam je zdelo, da je vrh še zelo daleč, smo bili kar hitro na njem. Malo smo posedeli in se razgledovali ter ugotovili, da imajo obisk tujci Mojstrovka, Razor, Rdeča škrbina, Dolkova špica ...

Hoteli smo iti še na Rdečo škrbino, toda sonce nas je preveč poenilo. Tako smo eno uro ležali na soncu, potem pa odšli v bivač. Tam sta naši sestanovniki bivač že počistili, kar se nam je zelo prišlo. Preden smo odšli, je beseda našla še na šolo, ki je naslednji dan odpirala svoja vrata, se nato poslovili od bivača in se vsi srečni zaradi tako lepega izleta vrnili v Vrta. Od tam pa z avtobusom na Jesenice. Res, prečudovit izlet!

Izlet smo opravili v dneh od 31. avgusta do 2. septembra.

Alenka Lužnik

NA JAVORNIKU SO DOPRLI AVTOMATSKO STRELIŠČE

V počastitev praznika krajevnih skupnosti so v sredo, 5. septembra popoldne v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku odprli avtomatsko strelišče za streljanje z zračno puško. Strelišče je odprl Zvonko Miklič, predstavnik Železarn. Slavnostni govor je imel Stane Krmelj, predsednik strelske družine Triglav Javornik — Koroška Bela. V njem je navedel, da je družina pričela zelo uspešno delovati kmalu po drugi svetovni vojni. Po zgraditvi hidrocentrale v Mostah je delo zamrlo, ker je strelišče, ki so ga v večini zgradili s prostovoljnimi delom, zalila voda. Ponoven vzpon družine se je začel leta 1974 in je sedaj ena najbolj delavnih in organiziranih v občini. Zahvalil se je krajevni skupnosti za prostor v domu, Železarni, telesni kulturni skupnosti in drugim, ki so denarno in s prostovoljnimi delom pomagali, da je družina naredila in uredila eno najbolj sodobnih strelšč na Gorenjskem.

Priredavajo si, da bi se v občini na novem ustreznem prostoru uredilo tudi strelišče za težje orožje. Strelišče v Podmežaklju namreč niti lokacijsko niti iz varnostnih razlogov ne ustreza več, razen tega pa je to rezervat za novo avtocesto.

Slavnostni otvoritvi je sledilo tekmovanje najboljših strelcev krajevnih skupnosti v občini in pripadnikov JLA. Prvo mesto je med šestimi ekipami osvojila ekipa strelske družine Triglav Javornik Jesenice. Slovesnosti se je udeležilo veliko številno ljubiteljev strelskega športa in povabljenih gostov.

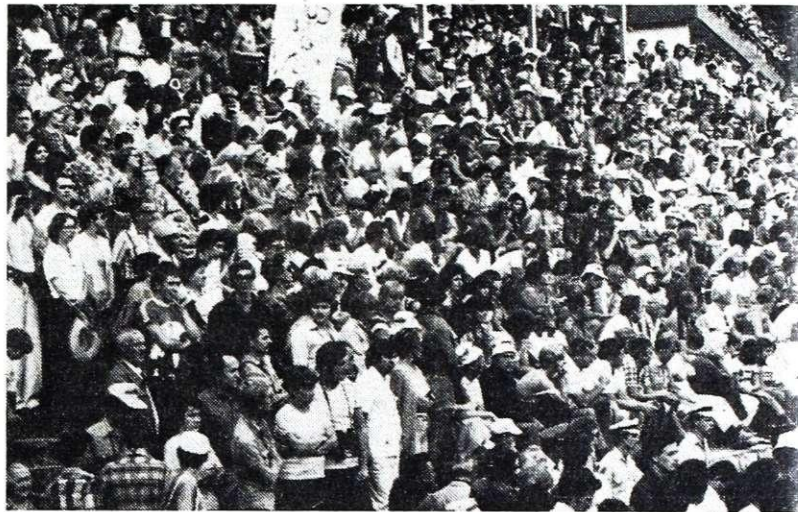
B.

Med otvoritvijo avtomatskega strelšča za zračno puško na Javorniku (Foto B. Blenkuš)

Slovo najboljših veslačev sveta (Foto F. Črv)

Polna tribuna med finalnimi boji za svetovno prvenstvo v veslanju (Foto F. Črv)

BLED JE ZABLESTEL

Deveti september, zadnji dan svetovnega veslaškega prvenstva se odeva v prelepo septembrsko nedeljo. Turisti iz vseh koncev sveta s fotoaparati in filmskimi kamerami iščejo motive, zdaj s ploščadi hotela Park, kjer se jim v ozadiju veličastno vzdiguje grad na skali, pa spet z otoka in tribune na cilju. Tistim, ki sonce le preveč nagaja, bolj prija senca pod rumenorečnim senčnikom te ali one restavracije ob jezeru. Trgovine, kioski, butike, vse je te dni svetovnega prvenstva na voljo blejskim obiskovalcem.

Finale prvenstva se začne natančno ob enajstih, kakor vselej doslej. Bravo organizatorji. Čoln z veslačem, šest v eni vrsti, v črto poravnani, potem dvojica brez krmarja, štarter rezko napoveduje države in še zadnje povelje: »ecouté pret-start.« Veslači se uprejo z vso močjo v vesla, čoln z brzino plete poote po gladini, za njimi pa ubere sodnik s hrupnim čolnom. Bele brazde puščajo sledi, do cilja je še veliko zamahov in veliko kapelj znoja. Na cilju se veslači s sklonjeno glavo oddahnejo, do neskončnosti napete mišice počivajo, najboljšimi med njimi vise zlato, srebrne, bronaste medalje okoli vratu, čez jezero se razlegajo fanfare v pozdrav najmočnejšim in najhitrejšim. To je borba neusmiljenega napora, borba za zmago, to je preizkušnja večletnega garanja. Priti v finale, biti med prvimi na svetu, ni mačji kašelj. Vsi fantje tu v čolnih, ki so hrabro premagovali stezo blejskega jezera, so vredni krepkega stiska rok. Veliko izmed njih je študentov na

visoki šoli za telesno kulturo, zlasti onih iz NDR. V vseh pa je globoko vsidran športni duh: čim močnejše, čim hitreje, čim višje. Ob srečanju z nekdanjim veslačem Jurem Gamulinom iz Jelse na Hvaru, veslačem, ki je v čolnu enosedu osvajal pred nekaj leti prva in druga mesta po Evropi (Švedska), mi je nehote uslo vprašanje:

»KAKO PA POTEKA VESLAČEV DAN?«

»E, teče po vodi ali na morju ves dan. A tu so še suhi treningi, tek, dviganje uteži ...«

In tako fantje kot gora veliki z vesli poneso v svet ime svoje dežele. Tako se je naš četverec uvrstil na odlično četrto mesto, prav tako kot dvojica s krmarjem, ki je le za 0,09 sekunde zaostal za bronasto medaljo.

Bled bo ostal vsem obiskovalcem svetovnega veslaškega prvenstva v enkratnem spominu, pa ne samo zaradi lepega vremena, veličastne, magične otvoritve z ognjemotom, nemara tudi zaradi nemotene prireditve, samih športnih iger in nastopov folklorne skupine ter pihalnega orkestra z Gorij in Bleda. Seveda pa bi si lahko organizatorji omislili neposreden komentar na startu za vse gledalce, ki jih ni bilo malo na ploščadi kavarne hotela Park in okoli jezera. Tuji gostje so pogrešali nočno življenje: kaj, če bi povabili Slovence oktet kakšen večer, mar ne bi izvirno predstavljali naš kraj, narod, našo pesem. Tudi o kakšnem plesu na vrtu ni bilo ne duha ne sluha.

Tomaž Iskra

Nogomet

DOBER ŠTART NAJMLAJŠIH NOGOMETASEV JESENICE

NK DOMŽALE : NK JESENICE (kadeti)
1 : 5 (1 : 3)

V soboto, 8. septembra, se je začelo prvenstvo za kadete v okviru gorenjsko-domžalske lige. V tej ligi igrajo tudi kadeti nogometnega kluba Jesenice, ki so dobro štartali. Na prvem srečanju v Domžalah proti istoimenski ekipi so zasluženo zmagali z rezultatom 5:1 (3:1).

Prvi polčas so kadeti nogometnega kluba Jesenice dobili s 3:1 in prikazali dober nogomet.

V drugem polčasu so Jeseničani zaigrali še bolje in dosegli še dva gola. Najmlajši nogometaši Jesenic so bili vso tekmo boljši in so povsem nadigrali domače moštvo. Dosegli so nekaj zelo lepih golov in zasluženo slavili visoko zmago 5:1.

R. Rade

NK JESENICE : NK PIRAN (mladinci)
0 : 3 (0 : 1)

Po dobri igri jeseniških mladincev v Ivančni gorici, kjer so mladinci Jesenic igrali neodločeno, so nas v nedeljo, 9. septembra, na domačem igrišču razočarali s slabšo igro proti mladincem Pirana.

Mladinci Jesenic so celo tekmo slabo igrali in zasluženo izgubili s 3:0. Nasprotno pa so gostje iz Pirana imeli celo tekmo premoč na igrišču in dovolj priložnosti, da bi slavili še večjo zmago. Treba je poudariti, da posamezni mladinci nogometnega kluba Jesenice igrajo preveč neresno in podreajo igro sebi, ne pa celemu moštvu. Dokler bodo igrali tako, ni mogoče pričakovati uspeha, ker v nogometu samo kolektivna igra prinaša uspeh.

NK JESENICE : NK KOPER (člani)
1 : 0 (1 : 01)

V nedeljo, 9. septembra, so imeli jeseniški ljubitelji nogometa priložnost, da so si ogledali zanimivo prvenstveno tekmo med domačim moštvom NK Jesenice in moštvom NK Koper iz Kopa.

Na igrišču v Podmežaklju se je zbralo okrog 500 gledalcev, ki so z zanimanjem spremljali tekmo. To je bila namreč prva tekma članskega moštva NK Jesenice v novem prvenstvu doma.

V prvem polčasu so bili Jeseničani boljši in svojo premoč kronali z golom v 37. minuti. Gol je dosegel Bakonič po lepi podaji Mlakarja.

Vso tekmo so imeli domači nogometaši več od igre, pa tudi več priložnosti, da bi dosegli še kakšen gol.

Na koncu je treba povedati, da so za prvo zmago zaslužni vsi igralci, ker so se skozi vseh 90 minut srčno borili za barve nogometnega kluba Jesenice.

Za Jesenice so igrali: Ilić, Radič, (Čatak), Sulejmanović, Ibrahimović, Troha, Kramar, Z., Samardžija, Kovatič, Mlakar, Bakonič, Komič (Dušanović).

R. Rade

V četrtem kolu ONL — zahod člani NK Jesenice igrajo v Novem mestu proti istoimenski ekipi. Mladinci pa se bodo v ljubljani pomerili z istoimensko ekipo. Obe tekmi bosta v nedeljo, 16. septembra.

GOBARJI VABIJO NA PIKNIK

Gobarska družina Jesenice vas vabi v nedeljo, 16. septembra, na piknik v prostorih balinarskega kluba v Bazi, ki bo potekal po naslednjem programu:

- v dopoldanskih urah bo tekmovanje v balinanju, nastopilo bo 12 ekip;
- v popoldanskih urah pa bo srečolov in kuhali bodo gobji golaž.

Če bo slabo vreme, bo prireditev naslednjo nedeljo, 23. septembra.

Vabi gobarska družina Jesenice

GOBARJI VABIJO NA PIKNIK

Gobarska družina Jesenice vas vabi v nedeljo, 16. septembra, na piknik v prostorih balinarskega kluba v Bazi, ki bo potekal po naslednjem programu:

- v dopoldanskih urah bo tekmovanje v balinanju, nastopilo bo 12 ekip;
- v popoldanskih urah pa bo srečolov in kuhali bodo gobji golaž.

Če bo slabo vreme, bo prireditev naslednjo nedeljo, 23. septembra.

Vabi gobarska družina Jesenice

**AMD ŽIROVNICA VABI
INŠTRUKTORJA B KATEGORIJE**

Avto moto društvo Žirovnica vabi k sodelovanju voznika inštruktorja B kategorije.

Interesenti naj se zgledajo v pisarni Avto moto društva Žirovnica vsako sredo od 18. do 20. ure.

**AMD ŽIROVNICA VABI
INŠTRUKTORJA B KATEGORIJE**

Avto moto društvo Žirovnica vabi k sodelovanju voznika inštruktorja B kategorije.

Interesenti naj se zgledajo v pisarni Avto moto društva Žirovnica vsako sredo od 18. do 20. ure.

OBIRALCI JABOLK

KŽK Kranj – TOZD Kooperacija Radovljica – delovišče Poljce vabi občane, predvsem stalne obiralce, na obiranje jabolk v nasadu Resje pri Podvinu. Obiranje se bo pričelo v ponedeljek, 17. septembra, ob 7. uri.

Hkrati obveščamo vse potrošnike, da lahko dobijo v nasadu koncem meseca že kvalitetna jabolka za ozimnico po ugodnih cenah.

OBIRALCI JABOLK

KŽK Kranj – TOZD Kooperacija Radovljica – delovišče Poljce vabi občane, predvsem stalne obiralce, na obiranje jabolk v nasadu Resje pri Podvinu. Obiranje se bo pričelo v ponedeljek, 17. septembra, ob 7. uri.

Hkrati obveščamo vse potrošnike, da lahko dobijo v nasadu koncem meseca že kvalitetna jabolka za ozimnico po ugodnih cenah.

**NARAVNO ZDRAVILIŠČE »TRIGLAV« MOJSTRANA –
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA**

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

- 1. KUHARJA**
- 2. SERVIRKE**

Pogoji:
Pod 1:
KV kuhar-ica, delo je za nedoločen čas, poizkusno delo 1 mesec.
Pod 2:
KV natakar-ica, delo je za nedoločen čas, poizkusno delo 1 mesec.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dose-
danjih zaposlitev sprejemamo do 15. 9. 1979 na gornji naslov.

Obstoji možnost rešitve stanovanjskega vprašanja za enega od na-
vedenih.

O izidu izbora bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po seji odbora za
delovna razmerja.

**NARAVNO ZDRAVILIŠČE »TRIGLAV« MOJSTRANA –
ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA**

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

- 1. KUHARJA**
- 2. SERVIRKE**

Pogoji:
Pod 1:
KV kuhar-ica, delo je za nedoločen čas, poizkusno delo 1 mesec.
Pod 2:
KV natakar-ica, delo je za nedoločen čas, poizkusno delo 1 mesec.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dose-
danjih zaposlitev sprejemamo do 15. 9. 1979 na gornji naslov.

Obstoji možnost rešitve stanovanjskega vprašanja za enega od na-
vedenih.

O izidu izbora bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po seji odbora za
delovna razmerja.

**VIZ TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKIH KURIRJEV
NOB JESENICE, CESTA TALCEV 2**

Komisija za delovna razmerja in samoupravno delitev OD
razpisuje prosta dela in naloge

- **EN UČITELJ RAZREDNEGA POUKA** za določen čas do
10. 1. 1980 s polnim delovnim časom
POGOJ: U
- **EN UČITELJ RAZREDNEGA POUKA** za določen čas do
15. 3. 1980 s polnim delovnim časom
POGOJ: U

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izobrazbi v 15
dneh od razpisa na naslov TOZD osnovna šola Karavanških kurir-
jev NOB, komisija za delovna razmerja in samoupravno delitev OD.
Nastop dela možen takoj.

**VIZ TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANŠKIH KURIRJEV
NOB JESENICE, CESTA TALCEV 2**

Komisija za delovna razmerja in samoupravno delitev OD
razpisuje prosta dela in naloge

- **EN UČITELJ RAZREDNEGA POUKA** za določen čas do
10. 1. 1980 s polnim delovnim časom
POGOJ: U
- **EN UČITELJ RAZREDNEGA POUKA** za določen čas do
15. 3. 1980 s polnim delovnim časom
POGOJ: U

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izobrazbi v 15
dneh od razpisa na naslov TOZD osnovna šola Karavanških kurir-
jev NOB, komisija za delovna razmerja in samoupravno delitev OD.
Nastop dela možen takoj.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 15. septembra,
bo na Jesenicah od 15. do
19. ure odprta trgovina

DELIKATESA — poslo-
valnica 7, Titova 7.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 15. septembra,
bo na Jesenicah od 15. do
19. ure odprta trgovina

DELIKATESA — poslo-
valnica 7, Titova 7.

NAJDENI KLJUČI

Našel sem šop ključev, ki jih je nekdaj izgubil od Murove do Zamerce.

Dobijo se pri Jakobu Razingerju, Murova 23.

NAJDENI KLJUČI

Našel sem šop ključev, ki jih je nekdaj izgubil od Murove do Zamerce.

Dobijo se pri Jakobu Razingerju, Murova 23.

ABC POMURKA – TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA o. o. – ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA TEMELJNE ORGANIZACIJE DELIKATESA o. sub.o., JESENICE, TITOVA 73

objavlja

prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

1. **POSLOVODJE** poslovalnice 12 na Breznici
2. **DVEH PRODAJALCEV** v isti poslovalnici
3. **DVEH PRODAJALCEV** za potrebe poslovalnic na Jesenicah in
4. **PRODAJALCA** za določen čas za čas nadomeščanja delavke zaradi daljše bolezenske odsotnosti

Pogoji:

pod 1:
končana poslovodska šola
3 leta delovnih izkušenj
ustrezne vodstvene in druge sposobnosti,
ki se zahtevajo za opravljanje del poslovdje

pod 2:
končana šola za prodajalce,

3 in 4:
lahko brez delovnih izkušenj

Za vsa navedena prosta dela in naloge velja 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o strokovnosti ter opisom dose-
danih del, pošljejo na naslov: ABC POMURKA – trgovska delov-
na organizacija GOLICA Jesenice, kadrovska služba – Jesenice,
Titova 1, najkasneje do vključno 22. 9. 1979.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po oprav-
ljenem postopku.

ABC POMURKA – TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA GOLICA o. o. – ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA TEMELJNE ORGANIZACIJE DELIKATESA o. sub.o., JESENICE, TITOVA 73

objavlja

prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

1. **POSLOVODJE** poslovalnice 12 na Breznici
2. **DVEH PRODAJALCEV** v isti poslovalnici
3. **DVEH PRODAJALCEV** za potrebe poslovalnic na Jesenicah in
4. **PRODAJALCA** za določen čas za čas nadomeščanja delavke zaradi daljše bolezenske odsotnosti

Pogoji:

pod 1:
končana poslovodska šola
3 leta delovnih izkušenj
ustrezne vodstvene in druge sposobnosti,
ki se zahtevajo za opravljanje del poslovdje

pod 2:
končana šola za prodajalce,

3 in 4:
lahko brez delovnih izkušenj

Za vsa navedena prosta dela in naloge velja 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o strokovnosti ter opisom dose-
danih del, pošljejo na naslov: ABC POMURKA – trgovska delov-
na organizacija GOLICA Jesenice, kadrovska služba – Jesenice,
Titova 1, najkasneje do vključno 22. 9. 1979.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po oprav-
ljenem postopku.

**KOKRA KRANJ — POSLOVALNICA
JESENICE PRODAJA ZA DELAVCE
ŽELEZARNE PO ZELO UGODNIH
CENAH**

V dneh od 17. do 21. septembra bo veletrgovsko podjetje KOKRA Kranj — poslovalnica KOKRA Jesenice, Cesta železarjev 23 v Delavskem domu na Jesenicah v sporazumu s tovarniškim sindikatom nudila našim delavcem po zelo ugodnih cenah in na štirime-
sečni kredit:

- otroško konfekcijo, otroške, ženske in moške smučarske komplete, več vrst trenerk za otroke in odrasle, razne pletenine in drugo.

Pri nakupu je potrebno predložiti le tovarniško in osebno legiti-
macijo in zadnji obračunski list osebnega dohodka.

Prodajali bomo vsak dan od 7. do 18. ure

**KOKRA KRANJ — POSLOVALNICA
JESENICE PRODAJA ZA DELAVCE
ŽELEZARNE PO ZELO UGODNIH
CENAH**

V dneh od 17. do 21. septembra bo veletrgovsko podjetje KOKRA Kranj — poslovalnica KOKRA Jesenice, Cesta železarjev 23 v Delavskem domu na Jesenicah v sporazumu s tovarniškim sindikatom nudila našim delavcem po zelo ugodnih cenah in na štirime-
sečni kredit:

- otroško konfekcijo, otroške, ženske in moške smučarske komplete, več vrst trenerk za otroke in odrasle, razne pletenine in drugo.

Pri nakupu je potrebno predložiti le tovarniško in osebno legiti-
macijo in zadnji obračunski list osebnega dohodka.

Prodajali bomo vsak dan od 7. do 18. ure

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

15.—16. septembra ameriški barvni akcijski film PEKEL NA FLOORIDI, režija Corey Allen, v gl. vlogi: David Carradine, ob 17. in 19. uri.

17.—18. septembra švedski barvni glasbeni film ABBA, režija Lasse Hallström, v gl. vlogi: Annie-Frid Lyngstod, ob 17. in 19. uri.

19. septembra ameriški barvni akcijski film VOHUN, KI ME JE LJUBIL, režija Albert R. Broccoli, v gl. vlogi: Roger Moore, ob 17. in 19. uri.

20. septembra zaprto.

21. septembra francoska barvna drama DEKLE MADO, režija Clau-

Kino RADIO

15.—16. septembra ameriški barvni akcijski film PEKEL NA FLOORIDI, režija Corey Allen, v gl. vlogi: David Carradine, ob 17. in 19. uri.

17.—18. septembra švedski barvni glasbeni film ABBA, režija Lasse Hallström, v gl. vlogi: Annie-Frid Lyngstod, ob 17. in 19. uri.

19. septembra ameriški barvni akcijski film VOHUN, KI ME JE LJUBIL, režija Albert R. Broccoli, v gl. vlogi: Roger Moore, ob 17. in 19. uri.

20. septembra zaprto.

21. septembra francoska barvna drama DEKLE MADO, režija Clau-

de Sautel, v gl. vlogi: Romy Schneider, ob 17. in 19. uri.

22. – 23. septembra ameriški barvni akcijski film KOMA – NA MEJI SMRTI, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

15. – 16. septembra švedski barvni glasbeni film ABBA, ob 18. in 20. uri.

17. – 18. septembra ameriški barvni akcijski film PEKEL NA FLORIDI, ob 18. in 20. uri.

19. septembra zaprto.

20. septembra ameriški barvni pustolovski film ZAKLAD MATA-CUMBE, ob 18. in 20. uri.

21. septembra ameriški barvni akcijski film VOHUN, KI ME JE LJUBIL, ob 18. in 20. uri.

22. – 23. septembra ameriški barvni akcijski film VSE DOKLER NE UBIJEM TUDI TEBE, ob 18. in 20. uri.

de Sautel, v gl. vlogi: Romy Schneider, ob 17. in 19. uri.

22. – 23. septembra ameriški barvni akcijski film KOMA – NA MEJI SMRTI, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

15. – 16. septembra švedski barvni glasbeni film ABBA, ob 18. in 20. uri.

17. – 18. septembra ameriški barvni akcijski film PEKEL NA FLORIDI, ob 18. in 20. uri.

19. septembra zaprto.

20. septembra ameriški barvni pustolovski film ZAKLAD MATA-CUMBE, ob 18. in 20. uri.

21. septembra ameriški barvni akcijski film VOHUN, KI ME JE LJUBIL, ob 18. in 20. uri.

22. – 23. septembra ameriški barvni akcijski film VSE DOKLER NE UBIJEM TUDI TEBE, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA
15. septembra hongkonški barvni
karate film PEST MASČEVANJA,
ob 20. uri.
19. septembra švedski barvni glas-
beni film ABBA, ob 20. uri.
22. septembra ameriški barvni
akcijski film PEKEL NA FLORIDI,
ob 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

15. septembra hongkonški barvni karate film PEST MASČEVANJA, ob 20. uri.

19. septembra švedski barvni glasbeni film ABBA, ob 20. uri.

22. septembra ameriški barvni akcijski film PEKEL NA FLORIDI, ob 20. uri.

Kino DOVJE

15. septembra italijanski barvni akcijski film **ROBIN HOOD** – **BLIŠČ, MEC, KARATE**, ob 19.30.

16. septembra hongkonški barvni karate film **PEST MASČEVANJA**, ob 19.30.

22. septembra švedski barvni glasbeni film **ABBA**, ob 19.30.

23. septembra ameriški barvni akcijski film **PEKEL NA FLORIDI**, ob 19.30.

Kino DOVJE

15. septembra italijanski barvni akcijski film **ROBIN HOOD** – **BLIŠČ, MEC, KARATE**, ob 19.30.

16. septembra hongkonški barvni karate film **PEST MASČEVANJA**, ob 19.30.

22. septembra švedski barvni glasbeni film **ABBA**, ob 19.30.

23. septembra ameriški barvni akcijski film **PEKEL NA FLORIDI**, ob 19.30.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre in teže

ANGELE MRAK

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre in teže

ANGELE MRAK

ANGELE MRAK

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega in kirurškega oddelka jeseniške bolnice za trud v času njene bolezn.

Hvala tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ji poklonili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: brat Alojz ter nečaki in nečakinje z družinami

ANGELE MRAK

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega in kirurškega oddelka jeseniške bolnice za trud v času njene bolezn.

Hvala tudi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ji poklonili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: brat Alojz ter nečaki in nečakinje z družinami

ZAHVALA
Ob smrti naše drage sestre
ANGELE MIKLAVC
roj. Ferčej

ZAHVALA
Ob smrti naše drage sestre
ANGELE MIKLAVC
roj. Ferčej

ANGELE MIKLAVC
roj. Ferčej

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti, darovali cvetje ali pa drugače soustvovali z nami. Posebna zahvala dr. Markežu, dr. Mulejevi in ostalemu osebju na internem oddelku jesenjske bolnice za nego, zdravljenje in lajšanje bolečin v času njene bolezni.

ANGELE MIKLAVC
roj. Ferčej

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti, darovali cvetje ali pa drugače soustvovali z nami. Posebna zahvala dr. Markežu, dr. Mulejevi in ostalemu osebju na internem oddelku jesenjske bolnice za nego, zdravljenje in lajšanje bolečin v času njene bolezni.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in
starega ata

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta in
starega ata

OTONA SMOLEJA – VERIJA
 se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom za izkazano pomoč, dr. Markežu in sestram iz sobe za intenzivno nego bolnice Jesenice in dr. Novaku za dolgotrajno zdravljenje. Iskrena hvala občinskemu odboru ZZZB NOV Jesenice, KO ZB NOV Planina pod Golico za govore in vence, pevcem, prijateljem in znancem, ki so mu poklonili cvetje in ga spremenili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se sodelavcem TOZD Hladna valjarna Jesenice TOZD Hladna valjarna Bela za izkazano pomoč, osnovni Šoli Prežihov Voranc, gasilcem in krajevnim skupnostim.

Hvala vsem, ki so sočustvovali nam in nama izrekli sožalje.

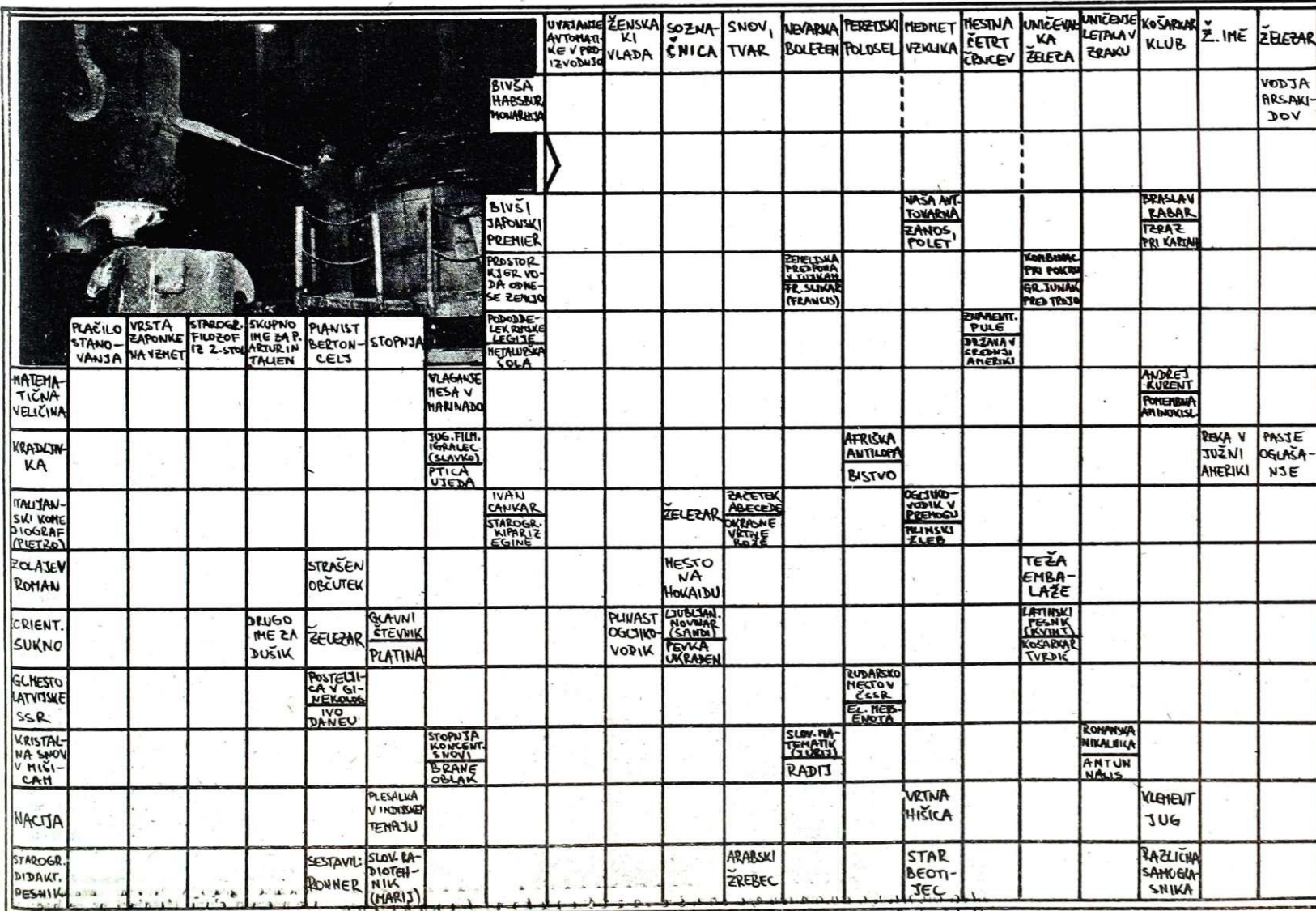
ŽALUJOČI: sin Franci družino in hčerka Anica Romano

OTONA SMOLEJA – VERIJA
 se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom za izkazano pomoč, dr. Markežu in sestram iz sobe za intenzivno nego bolnice Jesenice in dr. Novaku za dolgotrajno zdravljenje. Iskrena hvala občinskemu odboru ZZZB NOV Jesenice, KO ZB NOV Planina pod Golico za govore in vence, pevcem, prijateljem in znancem, ki so mu poklonili cvetje in ga spremenili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se sodelavcem TOZD Hladna valjarna Jesenice TOZD Hladna valjarna Bela za izkazano pomoč, osnovni Šoli Prežihov Voranc, gasilcem in krajevnim skupnostim.

Hvala vsem, ki so sočustvovali nam in nama izrekli sožalje.

ŽALUJOČI: sin Franci družino in hčerka Anica Romano

DESETI JUBILEJNI POHOD SLOVENSkih ŽELEZARJEV NA TRIGLAV IN ŠKRLATICO USPEL

Jubilejnega pohoda slovenskih železarjev na Triglav, ki je bil 8. in 9. septembra, se je udeležilo rekordno število pohodnikov in sicer 545 iz železarn Ravne, Štore, Jesenice, Zične Celje, Plamena Kropa, Verige Lesce, Tovila Ljubljana, Metalurškega inštituta in skupnih služb SOZD SZ. Poleg teh pa so se jubilejnega pohoda udeležili zastopniki nekaterih članic poslovnega združenja jugoslovanskih železarn in sicer: Metal servis Beograd, Luka Bar, Krušik Valjevo in STT Trbovlje.

Udeležence pohoda na Triglav smo razdelili na štiri pristopne poti in to: Kot - Staničeva koča, Rudno polje - Kredarica, Vrata - Kredarica in Trenta - Dolci. Pohod skupine na Škrlatico je potekal takole: Vrata - Sovatna - Pogačnikov dom na Kriških podih.

V soboto smo se z avtobusi pripeljali do podnožja planinskih poti, odkoder smo se zagrizli v strme in pregledne poti, ki so vodile do planinskih postojank. Vreme se tudi to pot ni izneverilo železarjem, saj je sonce svoje žarke čarodejno razmetavalo po triglavskem kraljestvu. Dolge pisane kolone so se vile vedno višje, pod nami pa so ostajale mogočne doline Trente, Voje, Kota in Vrat.

Okoli 13. ure so se vsi udeleženci pohoda prispeli do planinskih postojank, ki so bile dobro preskrbljene in nam nudile varno zavetje. Do večera je bilo časa še dovolj, utrujenost mnogim se ni stopila v noge, zato je večina udeležencev odšla na bližnje vrhove: na Begunjski vrh, Rjavino, Vrbanovo špičo in Razor.

Sonce se je počasi poslavljalo od dneva. Nebo je na zahodu zažarelo. Temne silhete gora so obkrožale tihi gorski svet. Globoko v dolinah so se prizgale luči in bilo je videti kot v pravljici.

Večer je v planinskih kočah vedno prijeten. Ob kozarčku dobre kapljice zadoni pesem. Še posebno lepo izzveni pesem Oj Triglav, moj dom. Albin je s svojimi dvotipni spravlil družbo v vedro razpoloženje. Ker nas je naslednji dan čakal še dolg vzpon na vrh in sestop v dolino, smo ob 22. uri odšli k počitku.

Nedeljsko jutro je bilo čudovito! Na vzhodu je nebo zažarelo in vsako minuto spreminjalo odtenek barve. Pohodniki so z vsakim korakom bili bližje svojemu cilju. In končno smo bili okoli osme ure na vrhu našega očaka, ki je bil to pot slavnostno okrašen z zastavami. Razgled je bil čudovit! Tiste, ki so bili prvič na našem očaku, smo krstili po planinski: s plezalno vrvo so jo dobili po zadnjici, da je bilo veselje!

Ob 8. uri se je začela slovesnost ob desetem jubilejnem pohodu. Najprej je zbranim zapel kvintet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica - Breznica pesem Oj Triglav, moj dom. Zatem je spregovoril starosta planincev - železarjev Gregor Klančnik. Opisal je razvoj planinstva v Sloveniji. Poudaril je tudi, da je slovenski narod majhen po številu

prebivalcev, da pa je v svetu znan, saj naši alpinisti segajo po najvišjih ciljih v Himalaji in v drugih gorstih. Govoril je tudi o pomembnosti takšnih pohodov delavcev naših kolektivov, saj se na ta način ljudje med seboj spoznavajo in krepijo prijateljstvo. Nato je otket zapel še eno pesem. Ob zaključku slovesnosti smo z dolgim aplavzom pozdravili novega predsednika poslovnega odbora železarne Jesenice Stefana Nemca in najstarejšega udeleženca pohoda 75-letnega Staneta Dežmana, kateremu se sedmi križ sploh ne pozna.

Vreme je bilo zares prekrasno in kar nismo se mogli posloviti od vrha. Vrhovi

PRVENSTVO ŽELEZARNE V PLAVANJU

V petek, 7. septembra, se je v bazenu na Ukovi pomerilo 69 tekmovalcev in dve tekmovalki iz devetih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti za prvaka Železarne v plavanju.

Nastopajoči so tekmovali v štirih starostnih razredih in to na 50 metrov prosto in 50 metrov prsno. Ob koncu pa so se med seboj pomerili še v štafeti. Vzdušje na tekmovalni je bilo izredno, saj je k temu pripomogla dobra organizacija, izredno lepo vreme, topla voda (28 stop. C) in ozvočenje, ki je zelo popestrilo prireditve.

Na tekmovalju so imeli največ uspeha plavalci iz delovne skupnosti sektorja za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, ki so pobrali večino najboljših mest in zmagali tudi v štafeti. Žal pa sta na tekmovalju nastopili le dve dekleti, ki pa sta se borili hrabro in pošteno. Vsekakor pa bi na podobnih tekmovaljih morali nastopiti še mnogo več tekmovalcev, saj progna ni bila prezahtevna, starostne skupine pa tudi primerno razdeljene.

REZULTATI:

Moški - 50 METROV PROSTO:
Nad 45 let: 1. Anton Muhar rem. del. 33.0, 2. Vasa Deretič KO-FI 40.2, 3. Janez Lešnik SEO-TKR-NG 47.7.

Od 35 do 45 let: 1. Beno Ramuš - SEO-TKR-NG 32.4, 2. Franci Fon - KSI 35.4, 3. Janez Mlakar - rem. del. 38.0.

Od 25 do 35 let: 1. Marjan Milatovič - rem. del. 29.4, 2. Milan Ropret - SEO-TKR-NG 31.5, Rado Tolar - SEO-TKR-NG 32.4.

DO 25 let: 1. Saido Čučuk - stroj. delav. 28.8, 2. Rudi Čučuk - Transport 30.0, 3. Janez Kržišnik - KO-FI 31.2.

MOŠKI - 50 METROV PRSNO:
Nad 45 let: 1. Jano Žnidar - SEO-TKR-NG 45.0, 2. Janez Smolej blum-štel 46.2, 3. Anton Muhar - rem. delav. 51.1.

Julijcev so se kopali v soncu. Blejsko jezero se je lesketalo v odboju sončnih žarkov. Bilo je enkratno! Okoli 10. ure smo zadnji pričeli z sestopom, najprej do Kredarice in Planike, kjer smo še zadnjič duškali. Vsi pohodniki so se po travnatih vevinah in meliških spustili v dolino Krme. Marljivi planinci PD Javornik - Koroška Bela so ob Kovinarski koči poskrbeli za naše žolodce. Pasulj je bil zelo dober! Ob glasbi smo se zavrteli, pozabili smo na utrujenost.

Ob desetem jubilejnem pohodu so zaslužni organizatorji in vodniki dobili iz rok predsednika sindikata železarna Jesenice Stefana Ščerbiča lične plakete.

Za nami je dolga, a vendar lepa pot. Kot na vsakem pohodu doslej so se tudi tokrat kovala prijateljstva v trde vezi. Vezi med delovnimi kolektivi, med udeleženci, delavci.

Ob koncu tega zapisa se zahvaljujem vsem gorskim vodnikom in delavcem sindikata železarna Jesenice za dobro organizacijo in izvedbo jubilejnega pohoda.

Pavel Dimitrov

X. JUBILEJNI POHOD SLOVENSkih ŽELEZARJEV NA TRIGLAV

PO POVRAATKU S TRIGLAVA V KRMI

USPEH MLADIH JESENIŠKIH SKAKALCEV V VODO

Preteklo soboto, 8. septembra, je plavalni klub Jesenice organiziral v kopališču v Ukovi prvenstvo Slovenije v skokih v vodo z deske za pionirje in pionirke. Na tekmovalju so nastopili trije slovenski klubovi in to Ljubljana, Idrija in Jesenice. Najbolj številni in kvalitetno zastopstvo so na prvenstvu imeli jeseniški skakalci. Naši pionirji so osvojili tri zlate, eno srebrno in dve bronasti kolajni in bili ekipno daleč najboljši. Zlasi so bili naši pionirji v premoči v najmlajši kategoriji pri pionirkah in v kategoriji do 12 let pri pionirjih.

Kot vidimo, se že kažejo pozitivne posledice lanskega balkanskega igra, ki so bile na Jesenicah. Veliko zaslugu pri tem pa ima tudi izredno prizadevni trener Beno Ramuš.

Zlata odličja in naslove pionirskih prvakov Slovenije so od naših pionirjev osvojili: Robert Lukek, Veronika Bartel in Nataša Fermentin, srebrno kolajno je osvojil Boštjan Kos, bronaste pa Marjeta Oslaj in Andrej Marcelj. Izredno lepi rezultati in uspehi pa so prizadevnim pionirjem in trenerju lepa spodbuda za nadaljnje delo.

REZULTATI:

PIONIRKE DO 10 LET: 1. Veronika Bartel - Jes. 140.95, 2. Maša Zitko - Ljublj. 136.65, 3. Marjeta Oslaj - Jes. 136.40, 4. Lea Prištor - Jes. 83.40, 5. Jana Ramuš - Jes. 79.80, 6. Nika Strazišar - Jes. 69.30.

PIONIRJI DO 10 LET: 1. Antia Korljan - Ljub. 151.35, 2. Jernej Munih - Idrija 131.95, 3. Andrej Markelj - Jes. 120.65, 4. Tilen Ramuš - Jes. 101.25.

PIONIRJI DO 12 LET: 1. Robert Lukek - Jes. 127.00, 2. Boštjan Kos - Jes. 110.50, 3. Mitja Pečelin - Idrija 104.00, 5. Stojan Gerde - Jes. 98.40.

PIONIRKE DO 14 LET: 1. Nataša Fermentin - Jes. 107.45.

bef

Jeseničanka Bartljeva (na najvišji stopnici) je med pionirkami B grupe osvojila prvenstvo Slovenije (Foto J. Rabič)

PRIČETEK TEKMOVANJA V NOGOMETU IN BALINANJU

Že v ponedeljek, 17. in torek, 18. septembra, se bodo pričela letošnja tekmovalna prvenstva Železarne v balinanju in malem nogometu. Za tekmovalce se je prijavilo v obeh panogah po 17 ekip, ki so razdeljene v štiri skupine. Za ekipo lahko nastopajo le igralci, ki niso registrirani za klub in niso vaj eno leto nastopali na prvenstveni ali prijateljski tekmi. V skupinah igrajo vsaka ekipa z vsako med seboj, po dve najbolje uvrščeni ekipi pa bosta igrali v polfinalu. Polfinalni skupini sta dve, sestavljeni iz štirih ekip, ki ponovno igrajo med seboj vsaka z vsako. V finale še uvrstila po dve najboljši ekipi, ki ponovno igrajo med seboj za prvaka Železarne.

Pri malem nogometu lahko nastopa za ekipo 7 + 3 igralci, tekma traja 2 x 20 minut. Igralec, ki je v eni tekmi izključen za dve minuti, se ne more več vrniti na igrišče, pač pa rezervna, lahko pa bo igral v naslednji tekmi. Pričetek tekem je vedno ob 15.30 na pomožnem igrišču v Podmežaklju, ekipe naj po možnosti prinesejo dresse s seboj. Ekipa, ki dresov nimajo, naj jih dvignejo na reverb pri Janezu Jenku, tel. 332. Igra se lahko le v copatih brez zamaškov. Zreba pa je ekipe razdelil takole:

I. skupina: 18. septembra - Transport, SEO-TKR-NG, HV Jesenice, Jeklovlek.

II. skupina: 19. septembra - Remontne delavnice, Valjarna debele pločevine, Energija, HV Bela.

III. skupina: 20. septembra - Jeklarna, Kovinoservis, Vzdrževanje, Valjarna žice.

IV. skupina: 21. septembra - Strojne delavnice, Zičarna, Elektrodni, Livarna, Profilarna.

V balinanju nastopajo 4 + 1 igralce, zamenjava pa je možna le ob novi igri. Igra se do 9 točk, v finalu pa do 11. Vsak tekmovalci igra le z dvema krogla. Tekmuje se na balnišču v Bazi vsak dan ob 15.30, zreba pa je ekipe razdelil takole:

I. skupina: 17. septembra - HV Jesenice, Remontne delavnice, Strojne delavnice, HV Bela.

II. skupina: 18. septembra - Valjarna žice, SEO-TKR-NG, Profilarna, Valjarna debele pločevine.

III. skupina: 19. septembra - Zičarna, Vzdrževanje, Energija, Transport.

IV. skupina: 20. septembra - Jeklovlek, Kovinoservis, Livarna, Elektrodni, Jeklarna.

Datumi za polfinalna srečanja bodo določeni naknadno in to po končanem tekmovalju po skupinah.

bef.

ŠPORTNE NOVICE IZ TOZD REMONTNE DELAVNICE

Ob ponovni oživitvi športno rekreacijske dejavnosti v sezoni 1979 je bilo najprej organizirano tradicionalno srečanje v malem nogometu med ekipama ERD in RTA - tokrat pod pokroviteljstvom koordinacijskega sveta ZSMS - Železarne, ki je zmagovalni ekipi pripravil simbolično nagrado in prehodni pokal. Zmagala je ekipa RTA z rezultatom 3 : 0. Na srečanju je bilo dogovorjeno, da se v panogi v bodoče organizira tudi prvenstvo TOZD med starimi rivali (instalacija, montaža, žerjavni - sedaj SRD, el. del. - ERD).

Kot pripravo za prvenstvo Železarne v balinanju smo razpisali in izvedli tudi prvenstvo TOZD v tej disciplini. Udeležili so se ga četvorke iz ERD, SRD in RTA. Po izredno izenačenih medsebojnih srečanjih je zmagala četvorka iz RTA pred SRD in ERD.

Rezultati:
ERD : SRD - 13:12
RTA : SRD - 10:13
RTA : ERD - 13:2

Zmagovalna ekipa je prejela prehodni pokal.

Na prvenstvu Železarne v plavanju je ekipa Remontne delavnice dosegla v skupni uvrstitvi drugo mesto, posamezni tekmovalci pa so se zelo dobro uvrstili. (Glej zapis o prvenstvu Železarne v plavanju!)

m. d.

NOVICE IZ JESENIŠKEGA PARTIZANA

Skoraj dve leti bo že, odkar so se zaprla vrata TVD Partizana Jesenice. Popustili so strešni nosilci in vse dejavnosti društva so bile prekinjene. Splošna vadba, judoisti in gimnastična sekcija so našli začasni dom v telovadnici ŽIC. Dela pri rekonstrukciji doma so počasi napredovala, kot da se izvajali del niso zavedali, kakšna je stiska s telovadnicami na Jesenicah. Dela gredo končno v zaključno fazo, čeprav bi bilo to lahko mnogo prej.

Vsem tistim, ki bi radi vedeli, kdaj bo telovadnica v TVD Partizanu spet sprejela stare in nove člane, pa tole. V sredini oktobra bodo vsa dela zaključena in vadba bo potekala po urniku, ki je veljal že nekaj let in bo pred pričetkom vadbe objavljen tudi v Železaru. Upajmo le, da bodo delo res zaključena pravčasno, saj sami vemo, da mladina potrebuje veliko gibanja in to organiziranega! Res si želimo, da bodo v drugi polovici oktobra prostori TVD Partizana Jesenice spet zaživeli.

Člani judo in gimnastične sekcije pa ne počivajo. Med poletnimi počitnicami so si kraje za vadbo, predvsem nabiranje kondicije, poiskali kar v bližini Jesenic, predvsem je bila dobrodošla TRIM steza Mirana Ogrina, sedaj pa že trenirajo v telovadnici ŽIC. Judoisti bodo imeli v tem mesecu kar dve tekmovalji, najprej gorensko prvenstvo za mladince in nato 23. septembra še slovensko mladinsko prvenstvo, vse na Jesenicah. Najboljši se bodo nato udeležili 7. oktobra državnega prvenstva.

Tudi pionirke in mladinke gimnastične sekcije marljivo trenirajo in vadijo nove elemente, da bi čimbolj pripravljene dočkale tekmovalja v jesenski sezoni.

Člani in članice TVD Partizana torej ne počivajo. Marljivo trenirajo, vsi pa komaj čakajo, da se vrnejo v svoj stari, a polepšani dom.

- tok